

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΒ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘ. 2

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΑΣ ΚΡΙΣΕΩΣ (Λόγος στὰ πλαίσια ἑορτασμοῦ τῶν Δικαστῶν)*

Ὡς τονίζει ἐπιγραμματικῶς ὁ Μ. Βασίλειος, ἀναφερόμενος στὸ ἔργο τῶν δικαστῶν, ἐπειδὴ «*δυσέφικτα τῆς τελείας δικαιοσύνης τὰ πέρατα*», πρέπει ὁ δικαστὴς νὰ ἔχη τὴν κατάλληλη σχετικὴ παιδεία, μόρφωσι καὶ γνῶσι: «*Συνέξενεται τῷ γνῶναι δικαιοσύνην ἀληθῆ τὸ κρίμα κατευθύναι. Ἀμύχανον (= ἀκατόρθωτον) γὰρ τὸν μὴ προπαιδευθέντα περὶ τοῦ δικαίου δύνασθαι τὰς ἀμφισβητήσεις ὀρθῶς διακρίναι*»¹⁷.

Οἱ ὑπάρχοντες στὴν αἴθουσα διακεκριμένοι ἐμπρόσωποι τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας γνωρίζουν

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

πολὺ καλύτερον ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζει ὁ ὁμιλῶν, ὅτι, γιὰ νὰ ἐκφέρουν δικαία κρίσι εἶναι ἀναγκαῖα ἡ χρῆσις τοῦ διαρκῶς ἐμπλουτιζομένου καὶ ἀνανεομένου μορφωτικοῦ ὄπλοστασίου των καὶ ἡ μὲ τὴ βοήθεια αὐτοῦ ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας σὲ μία —πολλὰς φορές ἐπίπονη— προσπάθεια διελεύσεως μέσα ἀπὸ συμπληγάδες διαλεκτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀντιθέσεων, οἱ ὁποῖες ὀδηγοῦν τοὺς δικαστὲς στὸ νὰ νοιώθουν συχνὰ μέσα στὴ συνειδήσί τους τὴν ἰσχύ τῆς φράσεως τοῦ Ἀπ. Παύλου: «*μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων*» (Ρωμ. β' 15). Ὡς πτυχὲς τῆς διαγνωστικῆς τους προσπάθειας,

ἀλλὰ καὶ δεξιολογίας, ἃς ὑπομνησθοῦν ἀσυνδέτως καὶ σὲ σχῆμα ἐλλείψεως ἢ βραχυλογίας δειγματοληπτικῶς οἱ ἐξῆς: Τὸ ἀνακριτικὸ ἔργο πρὸς διακρίβωσι πραγματικῶν περιστάτικῶν ἢ ἀκριβῆς γνῶσις τῶν νόμων, στοὺς ὁποίους θὰ στηριχθῆ ἡ κρίσις (nullum crimen ἢ nulla poena sine lege — nulla poena sine culpa — φράσεις πὺ ὑπενθυμίζουσι τὶς διατυπώσεις τῆς νομικῆς σκέψεως τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Ὁὺ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις» (Ρωμ. δ' 15) ἢ «Ἀμαρτία οὐκ ἔλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου» (Ρωμ. ε' 13), «διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἀμαρτίας» (Ρωμ. γ' 20)¹⁸· ἔπειτα ἡ διερεύνησις τῆς συνταγματικότητος ἢ μὴ συνταγματικότητος μερικῶν νόμων ἢ ἐφαρμογῆ τῶν γενικῶν καὶ ἀφηρημένων διατάξεων σὲ συναρτήσεις τῶν ἐξατομικευμένων συγκεκριμένων περιπτώσεων ὁ παραμερισμὸς νόμων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν περιέλθει σὲ ἀχρηστία ἢ ἀναζήτησις καὶ ἐξεύρεσις τρόπων ὑπερβάσεως τοῦ θετικιστικοῦ (ποζιτιβιστικοῦ) δικαίου ἢ ἀξιοποίησις τοῦ δυαλισμοῦ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ δέοντος ἢ ἀναζήτησις τρόπων ἐξουδετερώσεως τῶν παραπλανητικῶν ἢ ἐκβιαστικῶν πιέσεων τῶν διαμορφωτῶν τῆς κοινῆς γνώμης, τῶν opinion leaders στὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐνημερώσεως - Ἐπικοινωνίας ἢ ὑπερβάσις τῶν ἀτελειῶν πολυσημάντων ἢ ἀσαφῶν νόμων ἢ ὀρθῆ ἀντιμετώπισις τῶν διαφορῶν ἢ ἀντιθέσεων, τὶς ὁποῖες τυχὸν παρουσιάζουσι ὁ lex posterior καὶ ὁ lex prior, ὁ lex superior καὶ ὁ lex inferior, ὁ lex specialis καὶ ὁ lex generalis (= ὁ ἐπόμενος ἢ ὕστερος νόμος καὶ ὁ πρότερος νόμος,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 11 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

17. Μ. Βασιλείου. Ὁμιλία ιβ' εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 54 (1976), σ. 124.

18. Πρβλ. Βασιλείου Εὐτ. Νικολοπούλου, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 259. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου. Ἡ ἔννοια τῆς Δικαιοσύνης στὴν Ἀγία Γραφή, σ. 21.

ό ανώτερος νόμος και ό κατώτερος νόμος, ό ειδικός νόμος και ό γενικός νόμος)· ή κάλυψις και γεφύρωσις νομοθετικών κενών ή χασμάτων, τὰ όποία είναι είτε άκούσια και όφείλονται σέ ανθρώπινες άδυναμίες και άτέλειες, είτε δημιουργήθηκαν συνειδητώς υπό του νομοθέτου πρὸς κάλυψιν αυτών από την διακριτική σύνεσι των δικαστών, οί όποιοι προσαρμόζουν τις λύσεις και τις δικαστικές αποφάσεις τους στα συγκεκριμένα περιστατικά· ή επιλογή της χρήσεως των νόμων με κατανόησί τους, ή όποία συχνά απαιτείται να είναι είτε διευρυντική και επεκτατική, είτε περιοριστική, είτε αναλογική· ή συναγωγή συμπερασμάτων εκ της άκροαματικής διαδικασίας, εκ των γραπτών άποδεικτικών στοιχείων και λοιπών πειστηρίων· ή έκδοσις αποφάσεως, ή όποία ανταποκρίνεται άληθώς στην άθωότητα ή στον βαθμό της ένοχής· ή έπιβολή ποινής τόσον δικαίως όσον είναι δυνατόν, δηλαδή κατά τρόπον πού ανταποκρίνεται πρώτον στα αίτήματα της δικαιοσύνης και των νόμων και στη βαρύτητα του πταίσματος ή πλημμελήματος ή κακουργήματος, δεύτερον σέ προληπτικούς ή άποτρεπτικούς σκοπούς πρὸς χάριν του συμφέροντος και της προστασίας του κοινωνικού συνόλου και τρίτον στα άνθρωπιστικά κριτήρια, με τὰ όποία έξασφαλίζεται ή άνθρωπίνη άξιοπρέπεια και υποβοηθεΐται ή επανένταξις των τιμωρουμένων στο κοινωνικό σύνολο με λήψι μέτρων, πού έχουν όχι εκδικητικόν, αλλά σωφρονιστικόν χαρακτήρα.

Όλες αυτές οί περιπτώσεις προϋποθέτουν χρήσι καταλλήλου έρμηνείας τόσον πρὸς διακρίβωσι του νοήματος και των όρίων της ισχύος των δικαιοκικών διατάξεων, όσον και πρὸς άξιολόγησι των κρινομένων άνθρωπίνων πράξεων και ενεργειών. Η έρμηνεία των νόμων είναι τόσον περισσότερο επιτυχής, όσον περισσότερο είναι ή συνισταμένη άφ' ένός γλωσσικής κατανοήσεως, άφ' έτέρου ιστορικής διακριβώσεως της γενέσεως των νόμων και του βεληνεκούς της ισχύος των, τρίτον συστηματικού συσχετισμού των πρὸς άλλες σχετικές νομικές διατάξεις και έντάξεώς των στο σύστημα των γενικών έννοιών των επί μέρους Έπιστημών του Δικαίου και τέταρτον προσδιορισμού του τελολογικού χαρακτήρος των πρὸς έξιχνίασι του βαθύτερου νοήματος και σκοπού των νομικών διατάξεων.

3. Ό ύγιής άξιολογικός προσανατολισμός ως προϋπόθεσις της «δικαίας κρίσεως».

Η άνωτέρω δειγματοληπτική υπόμνησις μερικών περιπτώσεων εκ των άρμοδιοτήτων των δικαστών, στίς όποιες είναι εκδηλος ή — με την έξακριβωσι της άληθείας — συνδεδεμένη γνωσιολογική προϋπόθεσις της «δικαίας κρίσεως», ή δειγματοληπτική αυτή υπόμνησις, λέγω, δέν έγινε για να κομίση ό όμιλών στους παρόντες διακεκριμένους φορείς της δικαιοσύνης «γλαυκ' ές Άθήνας», αλλά για να χρησιμοποιηθή ως έφελτήριο πρὸς ανάδυσι και έπισήμανσι της τρίτης προϋποθέσεως της «δικαίας κρίσεως». Η προϋπόθεσις αυτή, την όποία ήδη υπεδηλώσαμε αναφέροντες τον προσδιορισμό του τελολογικού χαρακτήρος των νομικών διατάξεων, είναι — θα λέγαμε — ή Άξιολογική Έρμηνευτική, ή όποία στηρίζεται στον υπερακοντίζοντα τὰ νοησιαρχικά πλαίσια υπέρλογον προσανατολισμό πρὸς τις διάφορες άξίες.

Όλοι άνεξαιρέτως οί άνθρωποι, πού πλάσθηκαν κατ' εικόνα και καθ' όμοίωσιν του Θεού, δέν έχουν μόνον τὸ στη νοησιαρχική περιοχή κινούμενο γινώσκειν («εΐδέναι»), αλλά και κινητοποιούνται δυναμικώς από τις σχετιζόμενες πρὸς την συναισθηματική και βουλευτική σφαίρα διάφορες άξίες. Η λέξις «άξίες» ως νεόκοπο νόμισμα κυκλοφορεΐ στα στόματα ή στα γραπτά κείμενα πολλών συγγραφέων, πολιτικών, ρητόρων και των εκπροσώπων των Μέσων Μαζικής Έπικοινωνίας και ένημερώσεως. Πρέπει να άρωμε τη σύγχυσι, ή όποία επικρατεΐ στη χρήσι και κατανόησι της λέξεως «Άξία», υπενθυμίζοντας άλλη μία φορά εκείνες μόνον από τις σχετικές άπόψεις, πού επικρατούν στην Άξιολογική Φιλοσοφία και πού σχετίζονται άμέσως ή έμμέσως πρὸς την «δικαία κρίσι».

Οί άξίες δέν μπορούν να όρισθουν άκριβώς. Μόνον να τις περιγράψωμε μπορούμε, όπως τις ζούμε μέσα στη βιωματική έμπειρία μας. Η άξία αναδύεται, όπως θα έλεγεν ό Martin Buber, όταν τὸ άνθρώπινο Έγώ (Ich) έχη την έμπειρία (Erfahrung) της σχέσεώς του (Beziehung) πρὸς κάποιον «Σύ» (Du) ή πρὸς κάποιον άντικείμενο (Es). Τις άξίες τις νοιώθουμε στη σχέση πού χαρακτηρίζεται από τὰ δύο θεμελιώδη ζεύγη λέξεων: Ich-Du (= Έγώ-Σύ) και Ich-Es (= Έγώ-Αυτό)¹⁹. Οί διατυπώσεις του Buber μάς βοηθούν

19. Περισσότερα σχετικώς βλ. στα έξής: Martin Buber, Ich und Du, 1922. Του ίδιου, Schriften über das dialogische Prinzip, 1954. Hans Joachim Störig, Kleine Weltgeschichte der Philosophie - Erweiterte Neuauflage, Frankfurt am Main 1993, σσ. 609-612.

να άπλουστεύσωμε και να κάμωμε πιό κατανοητή την έννοια τής άξίας. Άξία είναι ό,τι προκαλεί τó ένδιαφέρων και την προσωπική όρμη και στροφή μας πρós ένα πρόσωπο ή πρós ένα (ύλικό ή πνευματικό, πραγματικό ή ιδεατό) αντικείμενο, έννεκα τής εύαρεστήσεως και ίκανοποίησεως, τήν όποία γεννά μέσα μας. Η άξία λοιπόν δέν είναι ούτε τó έγώ, ούτε τó σύ ή όποιοδήποτε αντικείμενο, αλλά μία έννοια σχέσεως, μία έννοια πού εκφράζει τή σχέση μεταξύ τού ύποκειμένου (τής άνθρωπίνης ύπάρξεως) και ένός αντικειμένου ή άλλου προσώπου, άπό τήν όποία σχέσηι γεννάται μέσα στην ψυχή μας ένα εύαρεστο συναίσθημα ή μία επιθυμία. Έπομένως ή έννοια τής άξίας σημαίνει έκφρασι καταφάσεως, παραδοχής, οικειώσεως και ίκανοποίησεως για κάτι, πού άπό ώρισμένη άποψι (ύλική, οικονομική, οικολογική, σωματική ή βιολογική, γνωστική ή επιστημονική, αισθητική ή καλλιτεχνική, κοινωνική, πολιτική, ήθική, θρησκευτική) μάς ίκανοποιεί, διότι ανταποκρίνεται σέ ώρισμένες έμφυτες άξιολογικές άνάγκες και προδιαθέσεις. Όταν άποδίδωμε λοιπόν άξία σέ κάποιο αντικείμενο, αυτό σημαίνει, ότι προτιμάμε τήν ύπαρξι και παρουσία του άπό τήν άπουσία και άνυπαρξία του. Όταν άποδίδωμε μεγαλύτερη άξία σ' ένα αντικείμενο, αυτό σημαίνει, ότι προτιμάμε τήν ύπαρξι και τήν παρουσία του άπό τήν ύπαρξι και τήν παρουσία άλλων αντικειμένων με μικρότερη άξία. Όταν τέλος άποδίδωμε ύψιστη και άπόλυτη άξία σ' ένα αντικείμενο, αυτό σημαίνει ότι προτιμάμε να θυσιάσωμε και τήν ζωή μας μάλλον παρά να ζήσωμε χωρίς αυτό (λ.χ. χωρίς τήν πίστι, χωρίς τήν έλευθερία). Η άξία είναι ή αίτία πού συντελεί να θεωρηται ένα αντικείμενο ως «άγαθόν». Τα «άγαθά» (ύλικά ή πνευματικά) είναι άγαθά διότι ένέχουν κάποιαν άξία²⁰.

20. Περισσότερα για τήν έννοια τής άξίας βλ. στα έξής: Ν. Ί. Λούβαρι, Άξία, Μεγάλη Έλληνική Έγκυκλοπαιδεία, τόμ. 5, σσ. 39-40. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Η Τριάς τών ύψιστων άξιών τού άληθούς, τού καλού και τού άγαθού άπό τής χριστιανικής σκοπιάς, έν Άθήνας 1946. Ε. Π. Παπανούτσου, Ηθική, Άθήνα, 1949, σσ. 294 έξ. Κωνστ. Σπετσιέρη, Αί άξίαι τής άτομικής και κοινωνικής ζωής, Άθήνα, 1939. Ευάγγελου Δ. Θεοδώρου, Η φιλοσοφία τών άξιών, περιοδ. «Έκκλησία», έτος 1961. Το υ ίδιου, Άξία, Μεγάλη Έλληνική Έγκυκλοπαιδεία, συμπληρ. τόμ. Α', σσ. 592-593. Το υ ίδιου, Έγχειρίδιον Φιλοσοφίας, τόμ. Α', σσ. 63 έξ. Johannes Hessen, Lehrbuch der Philosophie, τόμ. 2: Wertlehre, München 1948. Rudolf

Οί άξίες δέν συλλαμβάνονται άπό τή νόησι, αλλά άπό τó συναίσθημα. Η τάξι τών άξιών, όπως θα έλεγεν ό Pascal, δέν είναι «ordre de la raison» (τάξις τού λογικού), άλλ' «ordre du coeur» (τάξις τής καρδιάς). Η νόησις είναι τόσον τυφλή για τις άξίες, όσον είναι τó αυτί για τά χρώματα και τó μάτι για τούς μουσικούς τόνους. Οί άξίες γίνονται κατανοητές, όταν ένεινες αναλάμπουν και άκτινοβολούν μέσα μας. Τις βλέπομε, όταν ένεινες άνάπτουν μέσα μας τó φώς τους. Τις συλλαμβάνωμε, όταν έμείς προηγουμένως συναρπαζώμαστε και κυριευώμαστε άπό αυτές. Οί άξίες, πού πυροδοτούν τó συναίσθημα και είναι τά κίνητρα και τά έλατήρια τής άνθρωπίνης βουλήσεως και έλευθερίας, ένεργούν πάνω σ' αυτήν όχι ως δυνάμεις έξαναγκασμού, άλλ' ως δείκτες σκοπών και δεοντολογικών αίτημάτων²¹.

Βεβαίως ό καθ' όλου συνειδητός ή άσυνειδητός ψυχικός μηχανισμός με τόν δυναμισμό, πού έμφωλεύει μέσα του, επηρεάζει σημαντικώς τή βούλησι, άλλ' ένείνο κυρίως, πού τήν κινεί, είναι οί άξίες πού ύλοποιούνται, ένσαρκώνονται και εύαισθητοποιούνται στα διάφορα άγαθά. Η βούλησις δέν έχει άπόλυτη αυτονομία και άνυπαρξία, όπως θα ήθελαν μερικές κατευθύνσεις τής Παλαιάς Ψυχολογίας ή ή υπερτονίζουσα τήν βούλησι Βουλησιοκρατία (Voluntarismus). Συναρτάται πρós τήν όργανικήν όλότητα τού ψυχοπνευματικού βίου, πρós τó συνολικόν Έγώ και τήν όλη προσωπικότητα, άπό τήν όποία παράγεται. Τροφοδοτείται και κινητοποιείται κυρίως άπό τó λεγόμενο άξιολογικό συναίσθημα (Wertgefühl) και άξιολογικό βίωμα (Werterlebnis).

(Συνεχίζεται)

Eisler, Wörterbuch der philosophischen Begriffe, τόμ. 3, 1930, λέξις Wert. Edgar Brightman, Nature and Value, New York 1945. R. Ruyer, Le monde des valeurs, Paris 1948. L. Lavelle, Traité des valeurs, τόμ. 1-2, Paris 1951-1955. R. B. Perry, Realm of value, Cambridge, Massachusetts 1954. F.N. Findley, Values and Intentions. A study in value theory and philosophy of mind, London 1961. Donald Waihout, The Good and the Realm of Values, Notre Dame, Indiana 1978. M. Riedel, Norm und Werturteil, Stuttgart 1979.

21. Ευάγγελου Δ. Θεοδώρου, Έγχειρίδιον Φιλοσοφίας, τεύχος Α', σσ. 79-80. Robert Winkler, Wertphilosophie, στέ έργο: H. Gunkel - L. Zscharnack, Die Religion in Geschichte und Gegenwart, Tübingen 1927.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, ΣΙΚΥΩΝΟΣ, ΖΕΜΕΝΟΥ, ΤΑΡΣΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΥΦΕΓΓΟΥΣ

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου, Σικυώνος, Ζεμενού, Ταρσού και Πολυφέγγους κ. Παντελεήμων, αφού παρέλαβε το Βραβείον της 'Ακαδημίας 'Αθηνών από τον Πρόεδρον αυτής κ. Μαν. Μανούσακα, δέχεται και τὰ συγχαρητήρια του νέου Προέδρου της κ. Γω. Πεσματζόγλου.

Άριθμ. Πρωτ. 2

Έν Κορίνθω τῆ 3ῃ Ἰανουαρίου 1996

Πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Εἰς Ἀθήνας

Εὐσεβᾶστως ἀνακοινῶ ὅτι ἡ Ἄκαδημία τῶν Ἀθηνῶν, ἐν ὀλομελείᾳ της, ἐβράβευσε τὴν ἐλαχιστότητά μου, μὲ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν αὐτῆς βραβείον, ὡς ἀκριβῶς ἀναγράφει, «γιατὸ συγγραφικὸ ἐπιστημονικὸ του ἔργο, θεολογικοῦ, ιστορικοῦ, φιλολογικοῦ καὶ κανονικοῦ περιεχομένου».

Ἐπιπροσθέτως, διὰ τοῦ λόγου τὸ συνεπές, ὑποβάλλω φωτοστατικὸ ἀντίγραφο τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ σχετικοῦ πρακτικοῦ.

Ἐν Χριστῷ ἐλάχιστος ἀδελφός
† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπόσπασμα

ἀπὸ τὴν ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Παύλου Σακελλαρίδη (πανηγυρικὴ συνεδρία 28ης Δεκεμβρίου 1995)

Μετὰ γνώμη τῆς Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας ἀπονέμεται: *Βραβεῖο σὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κορίνθου κ. Παντελεήμονα Καρανικόλα* γιὰ τὸ συγγραφικὸ ἐπιστημονικὸ του ἔργο, θεολογικοῦ, ιστορικοῦ - φιλολογικοῦ καὶ κανονικοῦ περιεχομένου.

Ἀκριβὲς Ἀπόσπασμα
Ἀθήνα 28 Δεκεμβρίου 1995

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΧΡΥΣΟΥΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (1945-1995)*

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημος ἀνέγνωσε τὸ ἀκόλουθον Πατριαρχικὸν Γράμμα:

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Δράμας, ὑπέριτε καὶ ἔξαρχε Μακεδονίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Διονύσιε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Ἄσμενοι ἐκομισάμεθα τὸ ἀπὸ τῆς ιγ' Μαΐου ἐ.ἔ. γράμμα τῆς ὑμετέρας φίλης Ἱερότητας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπληροφορήθημεν ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀλλε' συνεπλήρωσεν αὕτη πεντηκονταετιάν ὄλην θεοφιλοῦς διακονίας ὡς «οἰκονόμος ποικίλης χάριτος Θεοῦ» ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ Ὁρθοδόξῳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ.

Περιβάλλοντες ἐν τῷ Ἱερῷ τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρῳ δι' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ τιμῆς τὸ διακεκριμένον πρόσωπον τῆς ὑμετέρας Ἱερότητας καὶ ἀναγνωρίζοντες τὴν πλουσίαν καὶ κατηξιωμένην διακονίαν αὐτῆς, συγχαίρομεν θερμῶς ἐπὶ τῷ εὐτυχῇ τούτῳ γεγονότι καὶ μακαρίζομεν ὑμᾶς διότι ἐπὶ ἡμῖσιν αἰῶνα ἠξιώθητε παρὰ τοῦ χορηγοῦ τῆς ζωῆς καὶ θείου δομήτορος καὶ κεφαλῆς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας οὐ μόνον ἵνα ἀποτελεῖτε τίμιον καὶ ἐκλεκτὸν μέλος αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ τυγχάνητε μέτοχος τῶν χαρισμάτων τῆς ἐν αὐτῇ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἐνεργομένης Ἱερωσύνης, καταξιώσαντες τὴν μακρὰν ταύτην χρονικὴν περίοδον δι' ἱερῶν καὶ ὁσίων ἐπιτευγμάτων, δι' ὧν ἐπλουτίσατε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐπαρχίαν ὑμῶν, ἐπὶ τρεῖς συναπτὰς δεκαετίας ἤδη, διὰ τῆς λαμπρᾶς ποιμαντορίας, τῆς διοικητικῆς ἰκανότητος καὶ τῆς πλουσίας συγγραφικῆς δραστηριότητος καὶ πνευματικῆς ζωῆς.

Ἐν τοιούτοις αἰσθήμασιν ἀποτιμήσεως τῆς διακονίας καὶ προσφορᾶς τῆς ἐκλεκτῆς προσωπικότητος τῆς ὑμετέρας Ἱερότητας διατελοῦντες καὶ ἰδιαιτέρως ἐκτιμῶντες τὴν στοργικὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν αὐτῆς πρὸς τὸ Ἱερόν ἡμῶν Κέντρον, δεόμεθα τοῦ παναγάθου Θεοῦ ὅπως διατηρῆ τὴν ὑμετέραν Ἱερότητα σώαν, ἔντιμον καὶ ἐπὶ πολλὰ εἰσέτι ἔτη θεοφιλῶς ἀρχιερα-

Ὁ Σεβ. Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημος.

τεύουσαν καὶ ὀρθοτομοῦσαν τὸν λόγον τῆς Αὐτοῦ ἀληθείας ἐν πάσῃ ὁσιότητι καὶ ἀγιωσύνῃ.

Εἶεν παρὰ Θεοῦ τὰ ἔτη τῆς ὑμετέρας Ἱερότητας ὅ,τι πλείστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

ἀλλε' Σεπτεμβρίου κθ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Ἀκολούθως ὁ Σεβ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος ἀνέγνωσε τὸ ἐξῆς Συνοδικὸν Γράμμα:

Ἄριθ. Πρωτ. 1599 / Διεκπ. 569

Ἀθήνησι τῇ 25ῃ Μαΐου 1995
Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Τῆς ὑμετέρας πολιᾶς καὶ γερασμίας Σεβα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 22 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

Ο Σεβ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος.

σμιότῃτος ἐν εὐσυνειδησίᾳ καὶ ζήλῳ εὐαγγελικῶ ἐπὶ πεντήκοντα ἐνιαυτοὺς ἐν τῷ θείῳ γεωργίῳ ἐργαζομένης καὶ χάριτι θεία συμπληρωσάσης τριακονταετίαν ἐν τῇ διακυβερνήσει τῆς κατὰ Δράμαν Ἐκκλησίας, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σεμνύεται διὰ τὴν μακρὰν, πολυμερῆ, ἀγλαόκαρπον καὶ τετιμημένην Ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν τῆς ὑμετέρας πεπνυμένης Σεβασμιότῃτος καὶ αἶνον ἀναφέρει τῷ Οὐρανίῳ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορι, τῷ τοσαύτην χάριν ἐπιδαψιλεύσαντι τῇ ὑμετέρα Σεβασμιότῃτι καὶ ἀξίωσαντι αὐτὴν συγκαταριθμηθῆναι τῇ ἐκλεκτῇ χορείᾳ τῶν ἀγαθῶν καὶ πιστῶν Αὐτοῦ δούλων, τῶν ἀναλισκόντων ἑαυτοὺς ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ἣν περιποιήσατο τῷ τιμῷ Αὐτοῦ αἵματι.

Τὴν τοιαύτην τῆς ὑμετέρας γερασμίας Σεβασμιότῃτος ἐνζήλον καὶ τιμίαν διακονίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπιβραβεύουσα, διὰ τοῦ μετὰ χεῖρας τιμίῳ Αὐτῆς γράμματος ἐκφράζει αὐτῇ τὴν ἄκραν τῆς Ἐκκλησίας εὐαρέσκειαν διὰ πανθ' ὅσα ἡ ὑμετέρα

Σεβασμιότῃτος ἐμόγησε κατὰ τὸν μακρὸν αὐτῆς ποιμαντορικὸν δόλιχον ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ὀλοθύμῳς ἐπευχόμεθα ἵνα ὁ Κύριος χαρίζεται μακρὸν τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς τῆς ὑμετέρας περιποθήτου Σεβασμιότῃτος, πρὸς καρποφόρον συνέχισιν τοῦ πολυμόχθου ποιμαντορικοῦ αὐτῆς ἔργου, καταξιωθῆ δ' Αὕτη παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ καὶ τῶν ἀποκειμένων τοῖς πιστοῖς καὶ ἀγαθοῖς Αὐτοῦ δούλοις βραβείων τε καὶ στεφάνων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
Ο ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
† Ὁ Διανυλείας Δαμασκηνός.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος ἀντεφώνησεν ὡς ἐξῆς:

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,
Ἐντιμότατοι πολιτικοὶ καὶ δημοτικοὶ ἄρχοντες, ἐκπρόσωποι τῶν στρατιωτικῶν καὶ πνευματικῶν Ἀρχῶν,

Εὐλογημένοι χριστιανοὶ μου,

Εἶναι ἐντονα νοσῆ στὴ μνήμη μου ἡ σχετικὴ ἐκδήλωση ποῦ ὀργανώθηκε με πρωτοβουλία τοῦ Δήμου Δράμας, τὸ 1991, προκειμένου νὰ τιμηθῆ τὸ γεγονός συμπληρώσεως εἰκοσιπενταετοῦς ἐπισκοπικῆς ζωῆς καὶ δράσεως τῆς ταπεινότητός μου στὴν ἱερὰ Μητρόπολη Δράμας. Καὶ ἰδοῦ, τώρα, πάλι με πρωτοστατοῦντα τὸν ἀγαπητὸ Νομάρχην Δράμας κ. Σωκρ. Δημητριάδη καὶ τὸν Δήμαρχο μας, τὸν ἀξίότιμο καὶ ἀγαπητὸ κ. Μαργαρίτη Τζίμα, τιμᾶται ἡ συμπλήρωση 50 ἐτῶν θεοφιλοῦς προσφορᾶς τοῦ Ἐπισκόπου σας, ἀπὸ τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία, σὲ ἡλικία 22 ἐτῶν, τὸ 1945, εἰσήρχετο στὶς τάξεις τοῦ ἀγάμου ἱεροῦ Κλήρου, χειροτονούμενος Διάκονος.

Αἰσθάνομαι τὸ χρέος νὰ ἐκφράσω τὶς θερμὲς εὐχαριστίες μου πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους ἁγίους Ἀρχιερεῖς, τοὺς συλλειτουργοῦντας καὶ τιμώντας τὸ ἰωβηλαῖον ἔτος τῆς ἱερατικῆς διακονίας μου. Τὶς ἀρχὲς καὶ ἐξουσίες τοῦ Νομοῦ καὶ τοῦ Δήμου Δράμας, ποῦ γνωρίζουν νὰ τιμοῦν τὸν πνευματικὸ πατέρα τῆς περιοχῆς τους, τὸν Ἐπίσκοπο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἱερατεῖο καὶ τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα, τὸ ὁποῖο «οἶδε τὸν ποιμένα αὐτοῦ» καὶ «γινώσκειται» ὑπ' αὐτοῦ.

Αἰσθάνομαι, ὁμως, καὶ συγκίνηση, ἀναλογιζόμενος ὅτι πρὶν ἀπὸ μισὸν αἰῶνα, στὴ διάρκεια

Ό Σεβ. Δράμας κ. Διονύσιος.

πάλι μιās θείας Λειτουργίας, ότα δύσκολα έκείνα χρόνια που ακολούθησαν τη ναζιστική και φασιστική Κατοχή, νέος 22 έτών, δεχόμεν τή χάρη τής Διακονίας και ύποσχόμεν ένώπιον Θεού και ανθρώπων, να φανώ άξιος τής μεγάλης τιμής, ένώ τò 1950 ή Έκκλησία μου έδωσε και τò δεύτερο βαθμό τής Ίερωσύνης.

Πενήντα χρόνια, τέκνα και άδελφοί μου, στόν Άμπελώνα του Κυρίου δέν είναι όλίγα για τά ανθρώπινα μέτρα. Καί μάλιστα χρόνια που πέρασαν μέσα σε δύσκολες συνθήκες κάτω από τίς όποιες προσφέρθηκε τò πνευματικό έργο του νύν Έπισκόπου σας. Δέν είναι λίγα ούτε για τή διάρκεια τής προσφοράς και τήν ανθρώπινη άντοχή.

Οί συνθήκες, έν πρώτοις, δέν ήταν ιδανικές, ειδικά κατά τά πρώτα χρόνια τής διακονίας μου, ως ίεροκήρυκος και πρωτοσυγκέλλου στις Μητροπόλεις Ίερισσού και Έδέσσης και Πέλλης. Τò χαμηλό βιοτικό επίπεδο, οί κατεστραμμένες πόλεις και τά καπνίζοντα χωριά μετά τόν πόλεμο και τόν εμφύλιο, ό διχασμός, τά φουντωμένα πολιτικά πάθη και μίση, δυσκόλευαν τò έργο του πνευματικού εργάτη. Καί από τò 1965,

έδω και 30 χρόνια στη Δράμα, έσείς γνωρίζετε πόσοι άγώνες και προσπάθειες χρειάστηκε να καταβληθούν από τήν ταπεινότητά μου, για να όργανωθεί ή Μητρόπολή μας, τά ιδρύματά της, τά Μοναστήρια μας, οί Ένορίες της...

Ή διάρκεια, δεύτερον, είναι μεγάλη. Ή φυσιολογική για τόν εργαζόμενο διάρκεια προσφοράς έργου είναι τά 35 χρόνια. Έπειτα, ειθισται να άποσύρεται για άνάπαυση. Στόν άγρο του Κυρίου, όμως, δέν ύπάρχει τριακονταπενταετία, ούτε έφάπαξ, ούτε συνταξιοδότηση. Ίδιαίτερα ό Έπίσκοπος δέν έχει όριο ήλικίας. Είναι ό πνευματικός πατέρας τής μεγάλης οικογένειας, που λέγεται τοπική Έκκλησία. Όπως, λοιπόν, δέν νοείται συνταξιοδότηση του πατέρα ή τής μητέρας από τήν οικογένειά τους, έτσι δέν νοείται και για τόν Έπίσκοπο. Γι' αυτό και συνεχίζει να προσφέρει, να αναλώνεται ύπερ του ποιμνίου του, μέχρις έσχάτων.

Τέλος, ή ανθρώπινη άντοχή, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πενηκονταετή προσφορά στην Έκκλησία του Χριστού. Ή νεανική όρμη και δύναμη αναπληρώνεται, σν τώ χρόνω, από τήν πείρα και τήν σύνεση. Ή γνώση έμπλουτίζεται, τά λάθη διδάσκουν, ή έπεικεια άντικαθιστά τήν άυστηρότητα. Καί ή άγάπη κυριαρχεί, φέροντας τούς εύχymους καρπούς της σε Κλήρο και Λαό, προς δόξαν Θεού.

Δέν έπιθυμώ να μακροηγήσω. Θέλω μόνο να σας παρακαλέσω, να εύχηθήτε στόν Δομήτορα τής Έκκλησίας μας, να μη παύσει, έπιβλέπων επί τήν ταπεινότητά μου, «τά μèn έλλείποντα να αναπληρώνει», τά δε τυχόν θετικά να εύλογεί, να μάς άξιώσει δε όλους να άπολαύσουμε και τήν έπουράνιο βασιλεία Του, «ένθα ήχος καθαρòς έορταζόντων και βοώντων άπαύστως' Κύριε, δόξα Σοι».

Σας εύχαριστώ από τήν καρδιά μου!

(Συνεχίζεται)

Γιά πληροφορίες και παραγγελίες βιβλίων άπευθύνεσθε: Άποστολική Διακονία, Ίασίου 1 — 115 21 Άθήνα. Τηλ. (01) 72 28 008. Fax (01) 72 38 149 (Κεντρική διάθεση).

Βιβλιοπωλεία: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμώνος) Άθήνα. Τηλ. (01) 33 10 977, 32 28 637 (καί Fax). Έθν. Άμύνης 9α καί Τσιμισκή — Θεσ/νίκη. Τηλ. (031) 275 126. Fax 278 559.

ΟΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ*

Ὅσο περνούσε ὁμως ἡ ἡλικία τόσο αὐξάνονταν οἱ ἀσθενεῖές του. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὴ μιὰ ἐπιστολὴ πού ἀπέστειλε στὸν Εὐσέβιο κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ Ἀπρίλιο μέχρι Ἰούνιο τοῦ ἔτους 373, δηλαδὴ ἕξι ἔτη πρὶν τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ὅταν βρισκόταν σὲ ἡλικία 43 ἐτῶν. Περιγράφει ὅτι εἶναι δεμένος στὸ κρεβάτι του καὶ τόσο πολὺ πονοῦσε, ὥστε δὲν μπορούσε νὰ γυρίσῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρὸ. Ὑπέφερε πολὺ ἀπὸ τὴν ἀσθένεια, πού τὴν χαρακτηρίζει

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου
καὶ Ἀγ. Βλασίου κ. **ΙΕΡΟΘΕΟΥ**

«ἀρχαία πληγὴ». Μᾶς δίνει τὴν πληροφορία ὅτι πρόκειται γιὰ πυρετὸ καὶ ἔξαψη τοῦ ἥπατος. Δηλαδή, ἡ ἀσθένεια τοῦ ἥπατος εἶναι παλαιὰ ἀσθενεῖά του, πού ὁμως ἐκδηλώθηκε μετὰ ἀπὸ τὸν πυρετό. Κάνει λόγο γιὰ ἓνα φοβερὸ πυρετὸ πού τὸν εἶχε λυώσει τελείως γιὰ πενήντα ἡμέρες. Δηλαδή, τότε πού ἔγραφε τὴν ἐπιστολὴ ἦταν ἡ πεντηκοστὴ ἡμέρα πού βρισκόταν στὸ κρεβάτι του. Ὁ πυρετὸς ἔλυσε τὴν σάρκα του καὶ τοῦ ἔφερε μαρασμὸ καὶ χρονία ἐξασθένιση.

Περιγράφει τὰ φοβερὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας αὐτῆς. Ἡ ἀσθένεια τοῦ ἥπατος, πού διαδέχθηκε τὸν πυρετό, τὸν ἀπέκλεισε ἀπὸ τὴν τροφή, τοῦ ἔδιωξε τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ τὸν κρατοῦσε στὰ ὄρια μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Ἡ ἀσθένεια τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ζῆ τόσο ὅσο νὰ αισθάνεται τὶς δυσκολίες ἀπὸ τὸν πόνο. Ἄν καὶ πολλὰ φορὲς εἶχε ἐνοχληθῆ στὸ παρελθὸν ἀπὸ τὴν ἀσθένεια αὐτή, ἐν τούτοις ποτὲ δὲν ὑπέφερε τόσο πολὺ.

Ἀκόμη ὁ Μ. Βασίλειος περιγράφει στὴν ἐπιστολὴ του καὶ τὸ τί ἔκανε γιὰ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν ἀσθένεια. Ἀφ' ἑνὸς μὲ δέχθηκε τὴν ἐπιμέλεια τῶν ἰατρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ χρησιμοποίησε καὶ φυσικὰ θερμὰ λουτρά. Ἀλλὰ τελικὰ δὲν μπορούσε νὰ ξεκουρασθῆ. Τὰ γράφει αὐτὰ γιὰ νὰ δικαιολογηθῆ, ἐπειδὴ δὲν μπόρεσε τελικὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Εὐσέβιο, παρὰ τὴν ζωηρὰ του ἐπιθυμία.

Σὲ ἄλλῃ ἐπιστολῇ παρακαλεῖ τὸν Εὐσέβιο νὰ

ἐπισκεφθῆ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Καισαρείας καὶ νὰ μὴν ἀναβάλῃ τὴν ἐπίσκεψιν γιὰ ἄλλη φορὰ, γιατί ἂν θελήσῃ ἀργότερα νὰ ἔλθῃ, πιθανὸν νὰ μὴν τὸν βρῆ. Λόγω τῆς ἀσθενείας του προασιθάνεται τὸ τέλος τῆς ζωῆς. Καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ ἐγράφη τὸν Αὐγουστο τοῦ 373, λίγους μῆνες μετὰ τὴν προηγούμενη, πού σημαίνει ὅτι ἡ κατάσταση τῆς υγείας του, πού περιέγραψε τόσο ρεαλιστικὰ στὴν προηγούμενη ἐπιστολή, συνεχίζονταν. Γράφει χαρακτηριστικὰ: «ἐπεῖγει ἡ νόσος ἀπᾶραι λοιπὸν τοῦ ὀδυνηροῦ τούτου βίου».

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος, δηλαδὴ τὸ 374, ἀπὸ τὸ Πάσχα καὶ μετὰ, πάλιν ὑπέφερε. Ὅπως θὰ δοῦμε πιὸ κάτω, συχνὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος δὲν μπορούσε νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὶς ἀσθενεῖες. Ἐδῶ βλέπουμε ὅτι τὸν ταλαιπωροῦσαν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνοιξέως καὶ τοῦ θέρους. Μερικὲς ἐβδομάδες μετὰ τὸ Πάσχα γράφει: «Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ νῦν πυρετοὶ καὶ διάρροια καὶ σπλάγγων ἐπαναστάσεις, ὥστερ κύματά με ἐπιβαπτίζοντα, ὑπερσχεῖν οὐκ ἔσ᾿». Δηλαδή δὲν τὸν ἄφηναν νὰ σηκώσῃ κεφάλι οἱ πυρετοὶ, οἱ διάρροειες καὶ οἱ διαταραχὲς τῶν σπλάγγων του, πού σὰν κύματα ἔπεφταν ἐπάνω του. Τὸ ὅτι δὲν μπορούσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι του κυριολεκτεῖται, ἀφοῦ συνεχῶς εἶχε ἐμμέτους.

Τρία χρόνια πρὶν τὴν κοίμησή του, δηλαδὴ τὸ ἔτος 376, κάνει τὴν τελευταία μνεῖα τῆς ἀσθενείας του πού τὸν ταλαιπωροῦσε. Φαίνεται ὅτι ὅσο περνοῦσαν τὰ χρόνια τόσο καὶ γινόταν δυσκίνητος καὶ εὐπαθὴς στὴν ἀσθένεια. Γι' αὐτὸ σὲ μιὰ ἐπιστολῇ του γράφει πολὺ χαρακτηριστικὰ: «Ἐγὼ δὲ αὐτός, ὅπως διάκειμαι κατὰ τὸ σῶμα, σιωπᾶν ἡγοῦμαι βέλτιον εἶναι ἢ γράφειν, διότι τὰ μὲν ἀληθῆ λέγειν λυπήσω, ψεύσασθαι δὲ οὐκ ἀνέχομαι». Δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ γράψῃ κάτι γιὰ τὴν υγείαν τοῦ σώματός του, γιὰ νὰ μὴν τὸν λυπήσῃ. Προτιμᾷ νὰ σιωπήσῃ παρὰ νὰ ὀμιλήσῃ. Γιατί, ἂν ἀναφερθῆ στὴν υγείαν του, σὲ ποιά κατάσταση βρίσκεται τὸ σῶμα του, τότε θὰ λυπήσῃ τὸν Εὐσέβιο καὶ δὲν θὰ τὸ ἤθελε. Ἄν ὁμως, ἀναφερόμενος στὴν υγείαν του, τοῦ πῆ ψέμματα, δὲν τὸ ἀνέχεσθαι. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ τελευταία φορὰ πού ἀναφέρεται στὴν υγείαν του πρὸς τὸν Εὐσέβιο. Φαίνεται ὅτι τὸ σῶμα του ἐξασθενεῖσε πολὺ.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 26 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

Άπό την ανάλυση αυτή φαίνεται ότι ο Μ. Βασίλειος είχε άσθενική κράση και υπέφερε συνεχώς από προβλήματα υγείας. Πάντοτε υπέβροσκε ή άσθένεια του ήπατος, και αυτή εκδηλωνόταν κατά την διάρκεια του πυρετού. Παρά ταύτα όμως ενδιαφερόταν για όλες τις Έκκλησίες, τόν άπασχολούσε ή ειρήνη των Έκκλησιών και επικοινωνούσε με πολλούς Έπισκόπους. Πολλές φορές ανέλαμβανε μεγάλες άποστολές, έκανε περιοδείες για τόν στηριγμό του ποιμνίου του και των Έκκλησιών.

Ό πόνος από τις άσθένειες, όταν συνδυαστή με τόν βαρύ χειμώνα που συχνά έμφανιζόταν στην Καππαδοκία, μπορεί να φανερώσει τις τεράστιες δυσκολίες που συναντούσε ο Μ. Βασίλειος. Σε μια έπιστολή του γράφει ότι, όταν ανέλαβε κάπως από την άρρώστια του, τότε ήλθε ο χειμώνας και τόν έκλεισε τελείως μέσα στην οικία του. Φαίνεται ότι ή άσθένεια τόν προσέβαλε κατά τó φθινόπωρο και ή έλευση του χειμώνας δημιούργησε περισσότερα κακά. Έτσι ο Μ. Βασίλειος παρουσιάζει ότι όχι μόνο έμποδιζόταν να ταξιδεύσει, αλλά δυσκολευόταν να βγεί και από τó δωμάτιό του. «Ουδέ προκύπτει του δωματίου δύνασθαι».

Σε άλλη έπιστολή, δικαιολογώντας γιατί δεν του έστειλε έπιστολή, λέγει ότι δεν μπορούσαν να βρουν γραμματοκομιστή για να την μεταφέρει, λόγω της κακοκαιρίας του χειμώνας. Πρόκειται για τόν χειμώνα του έτους 370-371. Γράφει ο Μ. Βασίλειος: «Και γάρ τοσούτῳ πλήθει χιώνων κατενίφημεν ως αυτοίς οίκοις παραχωσθέντες δύο μήνας ήδη καταδύσειν έμφωλεύειν». Τόσο πολύ χιόνι έπεσε, ώστε εξαναγκάστηκαν να παραμείνουν δύο μήνες μέσα στα σπίτια τους, σαν να είχαν καταχωσθή στις φωλιές τους.

Τήν ίδια περιγραφή κάνει και σε μια άλλη έπιστολή του. Πρόκειται για τόν χειμώνα μεταξυ των έτων 374-375, που ήταν βαρύς και κλεισθηκαν οι δρόμοι, μέχρι τó Πάσχα, λόγω του χιονού. «Γίνωσκε δέ τόν παρ' ήμίν χειμώνα τοσούτον γενήσθαι, ώστε πάσας μέν οδοούς εκκλεισθήναι μέχρι των ήμερών του Πάσχα». Μάλιστα μάς δίνει και την πληροφορία ότι οι ιερείς, «τό ιερατείον» όπως λέγει, που θα ενδιαφερόταν για την άποστολή των έπιστολών, καίτοι ήταν πολυάνθρωπο, έν τούτοις ήταν άσυνήθιστο στις οδοιπορίες, γιατί οι περισσότεροι από αυτούς για να έξοικονομήσουν τὰ αναγκαία, έκαναν

καθιστικές τέχνες και έτσι δεν ήταν συνηθισμένοι στις οδοιπορίες, στο εμπόριο και την έξωτερική ζωή, δηλαδή την ζωή στο ύπαιθρο.

Έπομένως, τόσο οι άσθένειες όσο και ο χειμώνας δημιουργούσαν πολλά προβλήματα στον Μ. Βασίλειο και δεν τόν άφηναν να ικανοποιή τις επιθυμίες του για την άποστολή έπιστολών, για τις περιοδείες και για τις επαφές με τους αγαπητούς του Έπισκόπους. Παρά ταύτα, όπως γνωρίζουμε από την εκκλησιαστική ιστορία, ο Μ. Βασίλειος έπετέλεσε ένα λαμπρό έργο.

Σε όλες αυτές τις δυσκολίες πρέπει να προστεθή και ή πείνα που έπληξε την Καππαδοκία τó έτος 368. Ό Μ. Βασίλειος σε έπιστολή του προς τόν Ευσέβιο αναγγέλλει ότι θα προσπαθήσει να τόν επισκεφθή στην έδρα του, αν ο καιρός τó επιτρέψει, αν θα υπάρξει χρόνος ζωής και αν δεν κάνη άδιάβατο την όδο ο «λιμός», δηλαδή ή πείνα. Πάντοτε έχει μνήμη θανάτου, έχει την αίσθηση ότι ο χρόνος της ζωής του θα είναι περιορισμένος, αλλά προσθέτονται και άλλα κακά, όπως ή πείνα. Δεν μπορούσε σε καιρό δοκιμασίας να εγκαταλείψη τó ποιμνίό του.

Ό Μ. Βασίλειος, όπως και κάθε άγιος, ήταν αρκετά ευαίσθητος άνθρωπος. Τελικά πρέπει να παραδεχθούμε ότι ο άγιος δεν είναι υπερκόσμιος άνθρωπος, όπως έμεις κάπως επιπόλαια τόν θεωρούμε, αλλά ο κατ' έξοχήν άνθρωπος. Σε μια πολύ σημαντική έπιστολή του, που γράφηκε τó θέρος του 368, αφού περιγράφει τις δυσκολίες από τις άσθένειες και την βαρυνχειμωνιά, παρουσιάζει και τόν πόνο του από τόν θάνατο της μητρός του Έμμελείας. Χαρακτηρίζει την μητέρα του ως την «μόνην του βίου παραμυθίαν». Και ανακοινώνει στον Ευσέβιο ότι έχασε αυτήν την παρηγοριά του, λόγω των άμαρτιών του. Στην συνέχεια τόν παρακαλεί να μη γελάσει σε βάρος του, αφού σε τέτοια ήλικία κλαίει για την όρφανία. Δικαιολογεί αυτό τó κλάμα του, γιατί από όσα έχουν μείνει, δεν υπάρχει τίποτε ισάξιο από την μητέρα του.

Βλέπουμε εδώ την μεγάλη ευαισθησία του Μ. Βασιλείου απέναντι στην μητέρα του, που την αγαπά και την αισθάνεται ως την μεγαλύτερη παρηγοριά του πάνω στη γή. Και με τόν χωρισμό από αυτήν την ψυχή αισθάνεται άπαράκλητος, άπαραμύθητος και άπαρηγόρητος, και κλαίει σαν όρφανός. Αισθάνεται δέ την ανάγκη να τó γράψη στο Ευσέβιο, που τόν τιμά τόσο πολύ, γιατί έτσι μοιράζεται ο πόνος.

Όπως σημειώσαμε και προηγουμένως, ο Μ. Βασίλειος ενδιαφέρεται για την ειρήνευση των Έκκλησιών. Καίτοι λυώνει από την ασθένειά του, καίτοι υπάρχουν δυσκολίες στην μετακίνηση, εν τούτοις προσωπικά ενδιαφέρεται για την ειρήνευση των Έκκλησιών, λόγω της μεγάλης ταραχής που επικρατούσε σε αυτές.

Η περίοδος εκείνη ήταν αρκετά δύσκολη. Από την εκκλησιαστική ιστορία γνωρίζουμε ότι η περίοδος μεταξύ της Πρώτης και Δευτέρας Οικουμενικής Συνόδου ήταν αρκετά δύσκολη. Γιατί, καίτοι η Έκκλησία στη Νίκαια της Βιθυνίας, κατοχύρωσε το δόγμα της θεότητας του Λόγου, εν τούτοις οι πολιτικές αλλαγές, αλλά και η δραστηριότητα των Άρειανών, δημιουργούσαν μεγάλα προβλήματα. Ο Μ. Βασίλειος ανέλαβε μεγάλο αγώνα, αφ' ενός μὲν για την επικράτηση της απόφασεως της Πρώτης Οικουμενικής Συνόδου, αφ' ετέρου δὲ για τις νέες αίρεσεις που ανέφυσαν σχετικά με το Άγιον Πνεύμα. Πέρα από αυτά ο Μ. Βασίλειος ενδιαφέρθηκε προσωπικά, ως οργανωτικός νους που ήταν, για τις εκλογές των ορθοδόξων επισκόπων στους θρόνους, ώστε να μη κυριαρχήσουν οι αίρετικοί. Γι' αυτό και είχε πολλούς έχθρους. Πολλοί τον μισούσαν για την μεγάλη αυτή δραστηριότητα και πρωτοβουλία που ανέλαβε.

Μπορούμε να πούμε ότι ο Μ. Βασίλειος με αυτήν την δράση του, παρά τις δυσκολίες και τις ασθένειες, προετοίμασε το έδαφος για την σύγκληση της Δευτέρας Οικουμενικής Συνόδου. Και όχι μόνον ευαισθητοποίησε τους επισκόπους και τους άρχοντες για την ανάγκη της συγκλήσεως νέας οικουμενικής Συνόδου, αλλά και έδωσε και την πνευματική υποδομή της, αφού οι αποφάσεις της Δευτέρας Οικουμενικής Συνόδου στηρίχθηκαν στη θεολογία του Μ. Βασιλείου. Δεν πρόλαβε όμως να συμμετάσχει στην Σύνοδο αυτή, γιατί έκοιμήθη δύο μόλις χρόνια πριν την σύγκληση, όντας ηλικίας 49 ετών. Το έργο του όμως συνέχισε ο αδελφός του άγιος Γρηγόριος Νύσσης.

Στις επιστολές του προς τον Ευσέβιο αναφέρεται στην ταραχή που επικρατούσε στις Έκκλησίες, όπως, άλλωστε, το κάνει και σε επιστολές που αποστέλλει σε άλλους Έπισκόπους. Ανέλαβε επάνω του όλη την ευθύνη της ειρηνεύσεως της Έκκλησίας. Σε μια επιστολή προς τον Ευσέβιο Σαμοσάτων, αφού περιγράφει την ελεεινή κατάσταση του σώματός του, λόγω των

ασθeneιών, λέγει στην συνέχεια ότι και οι Έκκλησίες βρίσκονται σε παραπλήσια κατάσταση, αφού τα πράγματα βαδίζουν προς το χειρότερο και δὲν φαίνεται πουθενά καμιά αγαθή έλπίδα. Πολλοί είναι οι έχθροι που τον έπιβουλεύονται, αλλά δὲν μπόρεσαν να κάνουν κάτι σε βάρος του, αντίξιο του θυμού τους.

Αναφέρεται σε έναν βικάριο του Πόντου, «πρώτον και μέγιστον των ήμετέρων κακών», ο οποίος είναι φιλαρκετικός και μισεί πολύ τον ίδιο. Ο βικάριος αυτός του Πόντου, συνεκρότησε Σύνοδο στην Άγκυρα της Γαλατίας, κατά την διάρκεια του χειμῶνος και έξεδίωξε από την έπισκοπή του τον αδελφό του, άγιο Γρηγόριο Νύσσης. Στη συνέχεια περιγράφονται διάφορες άλλες πράξεις του, ακόμη και εκδικητικότητα εναντίον του ίδιου, του Μ. Βασιλείου.

Ζητά από τον Ευσέβιο να προσεύχεται για να τους λυτρώσει ο Θεός από τους παραλόγους και πονηρούς ανθρώπους, οι οποίοι εκυριάρχησαν πάνω στον χριστιανικό λαό, ο οποίος περνά ουσιαστικά την αίχμαλωσία του, όπως παλαιά οι Ίουδαίοι. Μέσα σε μια τέτοια παραζάλη αναπτύσσονται και διάφορες φιλαρχίες. «Όσο γὰρ επί το ασθενέστερον απορρέουσιν αὐτοὶ Ἐκκλησίαι, τοσοῦτω ἐπακμάζουσι τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν φιλαρχίαι». Μάλιστα δὲ διασώζει την πληροφορία ότι κάνουν επισκόπους τους πλέον δυστυχημένους ανθρώπους, τους δούλους, αφού οι πραγματικοί δούλοι του Θεού δὲν αποφασίζουν να επιδιώξουν την έπισκοποποίησή τους. Όμιλεί για την κατάσταση, δηλαδή διορισμό των Έπισκόπων. Μάλιστα αναφέρεται στην περίπτωση του αδελφού του που τον έξεθρόνισαν και στη θέση του έβαλαν «άνδράποδον, όλίγων όβολῶν ἄξιον», ο οποίος κατά την διαφθορά της πίστεως είναι εφάμιλλος με αυτούς που τον κατέστησαν έπισκοπο. Αναφέρεται και σε άλλες περιπτώσεις που δείχνουν την άκαταστασία που υπήρχε τότε στις Έκκλησίες.

Ο Μ. Βασίλειος υποφέρει και πονά από το γεγονός αυτό, περισσότερο από ό,τι πονά από τις άλλες δυσκολίες. Ενδιαφέρεται για την ειρήνευση των Έκκλησιών. Μάλιστα ισχυρίζεται σε μια επιστολή ότι τόσο πολύ έπιθυμεί να σβήση την φλόγα του μίσους που έχει ανάψει ο πονηρός, ώστε θα προτιμούσε να χάσει και την ζωή του ακόμη.

(Συνεχίζεται)

Ὁ πρῶτος Ἀφρικανὸς Ὁρθόδοξος Μητροπολίτης

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΜΠΑΛΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΚΑΝΤΑΣ Σεβ. κ. Θεοδώρου Nankyama*

Ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν τιμὴν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν ἡ παρουσία τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐγκάντα Δρος Yoweri Kagutta Museveni καὶ εὐχαριστοῦμεν αὐτὸν εὐκρινῶς, ἐκ μέρους τοῦ Σεβαστοῦ μας Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθενίου τοῦ Γ'. Δηλώνομεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας θὰ εἶναι πάντοτε πιστὴ εἰς τὸν Ἀρχηγόν

Τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου
κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐγκάντα, καθὼς καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Κατόπιν, ὁ ὑπογράφων ἀπηύθυνε, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἐξῆς χαιρεσθένιο μῆνυμα (στὴν ἀγγλική):

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Ἀδελφέ, Μητροπολίτα Καμπάλας καὶ πάσης Οὐγκάντας κ. Θεόδωρε,

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἡμῶν, ἐν ὄψει τοῦ Πάσχα, ἐγκατέλειπον τὰς Ἐρήμους καὶ τὰ Ἐρημητήριά των, ὅπου ἠσκούντο καὶ προσήρχοντο εἰς τὰς Μονὰς των, διὰ νὰ συνεορτάσουν μετὰ τῶν ἀδελφῶν των τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς των, τὴν παραμονὴν τῶν Βαΐων, συνηθοῦζοντο ἅπαντες εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Μονῆς καὶ πλήρεις συγκινήσεως καὶ δακρύων ἠσπάζοντο ἀλλήλους καὶ ἔψαλλον τὸν ὕμνον: «Σήμερον ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγεν. Καὶ πάντες αἴροντες τὸν Σταυρόν σου λέγομεν, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου»!

Ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος συνήγαγεν καὶ ἡμᾶς σήμερον, εἰς τὸν Ἱερὸν τοῦτον Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τὸν ὁποῖον ᾠκοδόμησεν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν τῆς Χώρας ὑμῶν, ἀφενὸς διὰ νὰ ἀνταλ-

λάξωμεν τὸν πασχάλιον χαιρετισμὸν «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ», καὶ ἀφετέρου διὰ νὰ συμμετάσχωμεν εἰς τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς Ἐνθρονίσεως τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμπάλας, ἡ ἴδρυσις τῆς ὁποίας ἐγκαινιάζεται σήμερον ἐπισημῶς.

Ἡ ὑπὸ τοῦ σελτοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἐκλογή καὶ ἀνύψωσίς σας, ὡς πρώτου Μητροπολίτου τῆς νέας ταύτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν πατρίδα Ὑμῶν Οὐγκάντα. Διότι, διὰ τῆς ἐπισημοῦ ιδρύσεως Ὁρθοδόξου Μητροπόλεως εἰς τὴν Χώραν σας, ἐγκαινιάζεται εἰς αὐτὴν μία «πηγὴ ὕδατος ζῶντος», ἣτις θὰ ποτίζει καὶ θὰ ξεδιψᾷ ὄχι μόνον τὰς ψυχὰς τῶν Ὁρθόδοξων πιστῶν, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸν λαὸν αὐτῆς. Ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ ἐπένδυσιν ἀνεκτιμήτων πνευματικῶν κεφαλαίων, διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ τῆς Χώρας ταύτης. Ἀπὸ σήμερον, ὁ λαὸς τῆς Οὐγκάντα θὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐπωφελεῖται τοὺς ἀμυθήτους πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ ὁποῖοι εἶναι κατατεθειμένοι εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς Ὁρθόδοξου Ἱερᾶς Παραδόσεως. Ἀπὸ σήμερον, ἐξάλλου, ἡ μεγάλη καὶ εὐλογημένη οἰκογένεια τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἔχη τὸ προνόμιον καὶ τὴν ἰδιαιτέραν χαρὰν νὰ αἰσθάνεται πάντας ὑμᾶς ὡς ἀδελφοὺς καὶ «κοινωνοὺς τῆς πίστεως» (Φιλημ. 6) καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁλοκλήρου τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ τῆς Χώρας μου, ἐπιθυμῶ, κατ' ἀρχὴν, νὰ ἐκφράσω θερμὰ συγχαρητήρια πρὸς τοὺς Ἡγέτας καὶ τὸν Λαὸν τῆς Οὐγκάντα, διότι ἐκ τῶν κόλπων των ἀνέδειξαν τὸν πρῶτον Ὁρθόδοξον Μητροπολίτην τῆς Χώρας ταύτης. Τὸ γεγονός τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν πνευματικὴν εὐαισθησίαν τοῦ Λαοῦ τῆς Οὐγκάντα, καθὼς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ γνωρίσῃ τὴν πλουσίαν πνευματικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 29 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

Ἐπιθυμῶ ταύτοχρόνως νὰ συγχαρῶ καὶ Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατε Ἅγιε Ἀδελφέ, διὰ τὴν ἐπαξίαν Ὑμῶν προαγωγὴν, ὡς πρώτου Μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως. Ἡμεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶχομεν τὴν ἰδιαιτέραν χαρὰν νὰ γνωρίσωμεν τὸ προσφιλὲς πρόσωπόν σας, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν σπουδῶν σας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Κατὰ τὴν περίοδον ἐκεῖνην, μὲ θεῖον ζῆλον ἐπισκεφθήκατε πολλὰς πόλεις καὶ περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος καὶ πολλοὶ συμπατριῶται μου εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ σᾶς καλωσορίσουν εἰς τὰς οἰκίας των, τοὺς Ναοὺς καὶ ἄλλους δημοσίους χώρους, ὅπου, εἰς ἄπταιστον ἐλληνικὴν γλῶσσαν, δίδατε τὴν «μαρτυρίαν Χριστοῦ» καθὼς καὶ πληροφορίας περὶ τῆς προόδου τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Χώραν σας. Ὅλοι ἡμεῖς, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐγνωρίσαμεν τότε ἕνα εὐγενῆ, εὐσεβῆ, ἀφοσιωμένον, χαρισματοῦχον καὶ δραστήριον νεαρόν, τοῦ ὁποίου ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ἰσχυρὰ προσωπικότης πολλὰ ὑπέσχετο διὰ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Οὐγκάντα. Καὶ ἰδοὺ σήμερον, σᾶς χαιρετίζομεν ὡς πρώτον Ὁρθόδοξον Μητροπολίτην τῆς Χώρας σας. Ἡ χαρὰ ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων, ὡς ἐκ τούτου, εἶναι πολὺ μεγάλη. Συμμεριζόμεθα ἐπίσης καὶ τὴν χαρὰν τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν τῆς Οὐγκάντα, οἱ ὅποιοι εἰς τὸ τίμιον πρόσωπόν σας ἀποκοῦν ἕνα ἄξιον Ποιμένα καὶ ἰκανὸν Ἱεράρχην.

Δὲν δύναμαι, κατὰ τὴν στιγμήν αὐτήν, νὰ μὴ ἀναφερθῶ καὶ εἰς τοὺς στενοὺς πνευματικὸς δεσμούς, οἵτινες μὲ συνδέουν καὶ προσωπικῶς μὲ τὴν Σεβασμιότητά σας. Θεωρῶ εὐτυχῆ τὸν ἑαυτόν μου, διότι, χάριτι θεῖα, σᾶς γνωρίζω ἤδη ἀπὸ τὰ ἔτη τῶν φοιτητικῶν σας σπουδῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν λησμονῶ ἐπίσης τὸ γεγονός, ὅτι ὡς Πρεσβύτερος, εἶχατε λάβει μέρος καὶ εἰς τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν μου, εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐπιθυμῶ, ἐπίσης, νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς «Παγκοσμίου Ἐνώσεως Ὁρθοδόξων Νεολαίων SYNDESMOS», τῆς ὁποίας διετέλουν Γενικὸς Γραμματεὺς, ὅταν ἤσασθε νέος καὶ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους συμπατριώτας σας, ἐκπροσωπούσατε τὴν Ὁρθόδοξον Νεολαίαν τῆς Οὐγκάντα εἰς τὸν «ΣΥΝΔΕΣΜΟΝ». Ὁφείλω ἐπίσης ἐδῶ νὰ μνημονεύσω καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ προσωπικὴ παρουσία καὶ συμβολὴ σας εἰς τὴν Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ» στὴν Ἑλλάδα, τὸ 1958, εἶ-

χε ἀποφασιστικὴν σημασίαν, διὰ τὴν ἐπανίδρυσιν καὶ ἐπαναζωπύρωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς, ἡ ὁποία σήμερον ἔχει ἀναπτυχθῆ εἰς ὅλας τὰς ἡπείρους τοῦ κόσμου.

Αἰσθάνομαι, τέλος, ὑποχρεωσὶν μου νὰ μνημονεύσω, κατὰ τὴν ἱεράν αὐτὴν σύναξιν, τοὺς ἰδρυτὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Οὐγκάντα, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν. Ἀναφέρομαι εὐλαβῶς καὶ μὲ ἰδιαιτέραν συγκίνησιν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Νειλοπόλεως κυρὸν Χριστοφόρον (Spartas) καὶ τὸν ἱερέα π. Ὁβδιού. Ἐχω τὴν πεποίθησιν ὅτι, κατὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν στιγμήν, αἱ ψυχαὶ των παρίστανται ἀοράτως ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἐν δοξολογίᾳ καὶ εὐγνωμοσύνῃ πρὸς τὸν Θεόν, διότι τὸ δένδρον τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἐφύτευσε καὶ ἐκεῖνοι ἐπότισαν μὲ τὸν κόπον, τὸν ἰδρῶτα καὶ τὸ αἷμα των, ηὐξήθη ἤδη καὶ κατέστη «δένδρον μέγα», ὑπὸ τοὺς κλάδους τοῦ ὁποίου κατασκηνώνουν πολλοὶ συμπατριῶται των (Ματθ. 13,32).

Ἐπὶ τούτοις, διαβιβάζω τὰς εὐχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς θερμοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ εὐσεβοῦς ἐλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως. Εὐχόμεθα νὰ συνεχίσετε «τὸν καλὸν ἀγῶνα» καὶ νὰ «τηρήσητε τὴν πίστιν» (Β' Τιμ. 4,7) καὶ «τὴν ἐντολὴν ἄσπilon καὶ ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Τιμ. 6,14).

Μὲ τὰ ὀλίγα αὐτὰ λόγια, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ Θεόδωρε, σὲ ἀπαύξομαι καὶ σοῦ εὐχόμεαι πολυχρόνιον καὶ καρποφόρον ποιμαντορικὴν διακονίαν.

Μετὰ τίς προσφωνήσεις αὐτές, ὁ κ. Θεόδωρος ἀπύθνησε τὸν Ἐνθρονιστήριον Λόγον του (παραλείπεται τὸ εἰσαγωγικὸ μέρος τῶν ὀνομαστικῶν ἀναφορῶν):

Ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ μεγάλην τιμὴν καὶ χαρὰν νὰ ὑποδεχθῶ πάντας ὑμᾶς εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ ἀλησιμόνητον αὐτὴν τελετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν παρέστητε εἰς τὴν Ἐνθρόνισιν τοῦ πρώτου Ὁρθοδόξου Μητροπολίτου (Ἀρχιεπισκόπου) τῆς Οὐγκάντα, εἰς τὴν πραγματικότητά τοῦ πρώτου μαύρου - Ἀφρικανοῦ Μητροπολίτου εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ συνεπῶς εὐκαιρίαν πρὸς πανηγυρισμὸν καὶ εὐχαριστίαν. Ἄς δοξάσωμεν καὶ εὐλογήσωμεν τὸν Θεόν!

Θὰ συμφωνήσετε μαζί μου ὅτι ἡ τιμὴ αὐτὴ

δὲν ἀποδίδεται μόνον εἰς ἐμέ, ὡς Θεόδωρον Nakiyama, ἀλλὰ ἐπίσης εἰς ὀλόκληρον τὸν λαὸν τῆς Οὐγκάντα καὶ εἰς τὴν Πατριίδα μας, τὸ «μαργαριτάρι τῆς Ἀφρικήs». Ἄς μνημονεύωμεν τὴν ἡμέραν αὐτὴν καὶ ἄς συνεχίσωμεν νὰ προσευχώμεθα, ὥστε νὰ ἀνατεῖλει μῖα ἀκόμη καλυτέρα ἡμέρα, εἰς τὴν ἐποχὴν μας, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παραστώμεν μάρτυρες τῆς Ἐνθρονίσεως ἐνὸς μαύρου Ἀφρικανοῦ Πατριάρχου!

Ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν τῆς Οὐγκάντα καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς θὰ ἤθελα νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς, διὰ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐκρινῆ καὶ ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικήs κ. Παρθένιον τὸν Γ' καὶ πρὸς τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν Σύνοδον ἀφ' ἐνὸς διὰ τὴν ἀνύψωσίν μου εἰς τόσον ὑψηλὸν ἀξίωμα εἰς τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τὴν ἀπονομὴν εἰς τὴν Οὐγκάντα τῆς Μητροπολιτικῆς Τάξεως.

Ἡ ἀνάδειξις μου εἰς τὸ δεύτερον καὶ ὑψηλότατον ποιμαντικὸν ἀξίωμα ἀποτελεῖ μαρτυρίαν διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς ἐμέ καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Οὐγκάντα. Ἀποδίδομεν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ἐνεργείαν τῆς Συνόδου, διότι ἐκφράζει ἀναγνώρισιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὴν Οὐγκάντα ἔχει ὠριμάσει καὶ δύναται νὰ φανῆ ἐπαρκῶς ἀνταξία τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς. Ἀποτελεῖ ἐπίσης ἀναγνώρισιν περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἐπαρκῆς ἀνθρώπινον δυναμικὸν καὶ δύναται νὰ ἐξεύρει καὶ ἄλλους πόρους ἀπαραιτήτους διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν καὶ στόχων, τοὺς ὁποίους ἔχει θέσει.

Ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐθύνη ποὺ ἀπεδόθησαν εἰς ἐμέ εἶναι τεράστια. Ἀπαιτοῦν μεγάλο θάρρος, ἀποφασιστικότητα, δεξιότητα καὶ διορατικότητα. Ζητῶ διὰ τούτο τὰς συνεχεῖς προσευχὰς σας, συμβουλὰς καὶ ἐνθάρρυνσιν. Μὲ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ ἐνώπιόν μου ἔργον θὰ πραγματοποιηθῆ ἀναμφιβόλως.

Σύντομος ἱστορία. Ἱστορικῶς, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Οὐγκάντα ἰδρύθη καὶ ἀνεκηρύχθη τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1929, ὑπὸ ἰθαγενῶν Οὐγκαντῶν, τοῦ ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Spartas Ssebhanja Mukasa καὶ τοῦ συνεργάτου του ἀει-

μνήστου Ἀρχιμανδρίτου Obadhia Basajja Kitlalo εἰς Ddegeya-Bulumezi. Ἡ Ἐκκλησία ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημως ὑπὸ τοῦ ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικήs τὸ 1946. Κατόπιν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐγκάντα τὸ 1953. Μέχρι τώρα ἦτο Ἐπισκοπὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εἰρηνοπόλεως (Ἀνατολικῆς Ἀφρικήs).

Τὸ ἔργον μας. Τὸ πρωταρχικὸν ἔργον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν σωτηρίαν. Αὐτὸ προϋποθέτει σποράν, καλλιέργειαν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς τὴν Οὐγκάντα. Δεύτερον, ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας συνίσταται εἰς τὸ νὰ προνοῇ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ νὰ προσφέρῃ ἰατρικὰς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς πολίτας. Τρίτον, εἰς τὸ νὰ ἀνακουφίῃ τὴν πενίαν, διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐτοδυνάμων καὶ αὐτοσυντηρουμένων κοινοτικῶν προγραμμάτων. Τελικῶς, εἰς τὸ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν δυστυχῶν (ὄρφανῶν, χηρῶν, προσφύγων κ.λπ.), διὰ τῆς παροχῆς ἐφοδίων.

Ἱεραποστολὴ καὶ Οἰκουμενικαὶ σχέσεις. Τὸ μέγιστον καθήκον μας εἶναι νὰ ὀδηγήσωμεν τὸν λαὸν του εἰς τὴν σωτηρίαν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἀφιερώνομεν τὸν ἑαυτὸν μας, εἰς τὸ νὰ καταπολεμήσωμεν τὸν Σατανᾶν καὶ τὸ κακὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. 28:19).

Τηροῦμεν τὴν ἀρχὴν τῆς «ἱεραποστολικῆς συνεργασίας» μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸν Ὁρθόδοξον κόσμον, καθὼς ἐπίσης καὶ μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδιαιτέρως δὲ ἐδῶ εἰς τὴν Οὐγκάντα. Συνεπῶς, θὰ συνεχισθῆ ἡ τακτικὴ μας νὰ ἐνθαρρύνωμεν καὶ νὰ προσκαλοῦμεν Ἱεραποστόλους ἀπὸ ἄλλας περιοχὰς τοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἔλθουν νὰ ἐργασθοῦν μαζί μας, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἱεραποστολῆς τοῦ Χριστοῦ. Ἐχομεν κληθῆ ὅλοι νὰ ὑπηρετήσωμεν καὶ ἐν Χριστῷ δὲν ὑπάρχει Ἰουδαῖος ἢ ἐθνικός. Ὁ σκοπὸς μας εἶναι νὰ προσέλθουν πολλοί, ὥστε νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ βιώσουν τὴν Χάριν καὶ τὴν Ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀποκτήσουν τὴν σωτηρίαν του. Ἐξἄλλου, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι γνωστὴ διὰ τὴν ἰσχυρὰν ὑποστήριξιν καὶ συμμετοχὴν εἰς οἰκουμενικὰς δραστηριότητας εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ πρωτεύοντος ρόλου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὸ Διαχριστιανικὸν Συμβούλιον τῆς Οὐγκάντα.

(Συνεχίζεται)

ΤΙΜΟΘΕΟΣ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που μᾶς παρέχουν οί πρώτες πηγές (Πράξεις και Ἐπιστολές Παύλου), ὁ Τιμόθεος ἦταν ὁ ἀγαπημένος μαθητής και ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ στενοὺς συνεργάτες τοῦ ἀποστόλου Παύλου· τὸ ὄνομά του εἶναι ἑλληνικό, πολὺ γνωστὸ και συνηθισμένο (Πρβλ. Α' Μακ. 5,6 ἐ· Β' Μακ. 8,30), και σημαίνει· αὐτὸς ποὺ τιμᾷ τὸν Θεό, ἀλλὰ και αὐτὸν ποὺ τιμᾷ ὁ Θεός.

Γεννήθηκε μᾶλλον στὰ Λύστρα τῆς Λυκαονίας (ἢ πιθανὸν στὴ Δέρβη), ἀπὸ πατέρα ἑλλη-

Τοῦ Καθηγ. κ. **ΧΡΙΣΤΟΥ Θ. ΚΡΙΚΩΝΗ**

τ. Προέδρου Τμήματος Ποιμαντικῆς
και Κοιν. Θεολογίας τοῦ Α. Π. Θεσσαλονίκης

να ἔθνικὸ (Πράξ. 16,1) και μητέρα πιστὴ Ἰουδαία, προφανῶς ἐκ γενετῆς και πιθανὸν προσηλυτῆ, ὀνόματι Εὐνίκη. Ἀπὸ τὴν ἔκφραση «ἑλλην ὑπῆρχε» (Πράξ. 16,3) μπορεῖ κανεὶς νὰ συμπεράνει ὅτι ὁ πατέρας του ἦταν ἤδη πεθαμένος. Κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἦταν εὐσεβῆς, ὅπως και ἡ μάμμη του, ἐκ μητρός, Λωῖς (Β' Τιμ. 1,5). Ὁ Τιμόθεος δέχθηκε ἀπὸ τὶς εὐσεβεῖς αὐτὲς γυναῖκες τὴν πρώτη θρησκευτικὴ ἀγωγή διδάχθηκε «ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα»· μετὸν τρόπο αὐτὸ προετοιμάσθηκε κατάλληλα νὰ ἀποδεχθῆ στὴ συνέχεια τὴ χριστιανικὴ πίστη (Β' Τιμ. 3,15).

Ἡ ὀριστικὴ μεταστροφή του στὸ χριστιανισμὸ φαίνεται νὰ ἐγινε κατὰ τὴν Α' ἀποστολικὴ περιοδεία, ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος μαζί μετὸν Βαρνάβα ἐπισκέφθηκαν τὰ Λύστρα τῆς Λυκαονίας και πιθανὸν φιλοξενήθηκαν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ Τιμοθέου (Πράξ. 14,6-7.20 ἐ. και Πράξ. 16.1 ἐ.). Ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυττε τὸ εὐαγγέλιο στὰ Λύστρα, εἶναι ἐπίσης βέβαιο ὅτι ὁ Τιμόθεος παρηκολούθησε τὸ κήρυγμά του και ἐγινε μάρτυρας τῶν διωγμῶν και τῶν παθημάτων ποὺ ὑπέστη ὁ ἀπόστολος ἐκεῖ (Β' Τιμ. 3,10 ἐ.).

Ἡ ἐμπειρία τῶν γεγονότων αὐτῶν φαίνεται ὅτι ἐπηρέασε ἔντονα τὸν Τιμόθεο και τὸν προετοίμασε ψυχικὰ νὰ δεχθῆ τὴ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ και νὰ πιστέψῃ σ' Αὐτόν. Ἄλλωστε, ὅπως προαναφέρθηκε, ὁ Τιμόθεος εἶχε

ἤδη προετοιμασθῆ γιὰ νὰ δεχθῆ τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴ μητέρα του Εὐνίκη και τὴ μάμμη του Λωῖδα και ἔτσι ὁ προσηλυτισμὸς του ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο ἦταν εὐκολώτερος τώρα, γιὰ νὰ γίνει ἀκόλουθός του.

Ὁ Τιμόθεος λόγῳ τῆς εὐσεβείας ποὺ τὸν διέκρινε ἀπὸ τὴν παιδικὴ του ἡλικία (Β' Τιμ. 1,5· 3,15) και λόγῳ τῆς πίστεως, ποὺ ἤδη εἶχε δεχθῆ, ἀπολάμβανε μεγάλη ἐκτίμηση και ὑπόληψη και εἶχε γενικὰ καλὴ τὴν ἔξωθεν μαρτυρία ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς τῆς Λυκαονίας (Πράξ. 16,2). Ἀλλὰ και ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος Παῦλος διεπίστωσε ὅτι ὁ Τιμόθεος εἶχε προοδεύσει ἀρκετὰ στὴν πίστη και στὴν ἀγάπη και ὅτι εἶχε γίνει ἕνας τέλειος μαθητής (Πράξ. 16,1). Ἀλλὰ ὁ Τιμόθεος ἦταν ἀπερίτμητος, γιὰ τὴν ἦταν ἕνας ἔθνικὸς ἀπὸ τοὺς φοβούμενους τὸ Θεό· ἀλλ' ἐπειδὴ γεννήθηκε ἀπὸ Ἰουδαία μητέρα, ἐθεωρεῖτο κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο και τὸν Ἰουδαϊκὸ νόμο, ὅτι ἀνήκε στὴ θρησκεία τῆς μητέρας του και ἔπρεπε νὰ εἶναι περιτμημένος.

Τὸ ζήτημα τῆς περιτομῆς, τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ἀπασχολοῦσε πολλοὺς μέσα στὴν Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ και ὁ Τιμόθεος γιὰ νὰ μὴ γίνῃ ἀφορμὴ σκανδαλισμοῦ και ἀποστροφῆς τῶν ἐξ Ἰουδαίων χριστιανῶν και προκειμένου νὰ διευκολύνη τὸ ἔργο τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀλλὰ και τὸν ἑαυτοῦ του ἀνάμεσα στοὺς Ἰουδαίους δέχθηκε τὴν περιτομὴ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀπόστολο Παῦλο (Πράξ. 16.3 ἐ.).

Βέβαια στὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς ἐκ περιτομῆς δικαιοσύνης εἶχε ἤδη δοθεῖ λύση στὴ Σύνοδο τῶν ἀποστόλων στὰ Ἱεροσόλυμα μετὸ πρωτοβουλία τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου και ἐπιμονὴ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ὁποία δὲν ἐγινε ἀποδεκτὴ ἡ ἀναγκαιότητα τῆς περιτομῆς ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ δικαίωση και σωτηρία τῶν χριστιανῶν (βλ. Πράξ. 16,3· Ρωμ. 2,25· Α' Κορ. 7,19· Γαλ. 5,6.11· 6,15· Φίλιπ. 3,3). Μάλιστα ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφαση τῆς Συνόδου αὐτῆς εἶχε σταλεῖ στὶς Ἐκκλησίες τῶν ἐξ ἐθνῶν χριστιανῶν και ὁ ἀπόστολος Παῦλος (γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἀρχὴ τῆς σκοπιμότητος) δέχθηκε κατ' «οἰκονομίαν» τὴν περιτομὴ τοῦ μαθητοῦ του Τιμοθέου και συμμορφώθηκε πρὸς τὶς ἀπαιτήσεις τῶν Ἰουδαίων προκειμένου νὰ τοὺς κερδίσει

(Α' Κορ. 9,20), παρ' ότι γι' αὐτὸν ἡ περιτομή ἦταν κάτι τὸ ἀδιάφορο γιὰ τὴ σωτηρία.

Μετὰ τὰ γεγονότα στὴ Δέρβη καὶ στὰ Λύστρα τῆς Λυκαονίας ὁ ἀπόστολος Παῦλος παρέλαβε μαζί του πιστὸ καὶ ἀχώριστο συνοδό του τὸν Τιμόθεον (Πράξ. 16,3· Α' Θεσ. 1,1· Β' Θεσ. 1,1· Φιλίπ. 1,1· Β' Κορ. 1,1-19) ἀντὶ τοῦ Μάρκου ὡς «συνεργόν» (Ρωμ. 16,21). Ἐκτοτε ὁ Τιμόθεος ἔγινε ὁ πιὸ προσφιλὴς καὶ ἀφοσιωμένος μαθητῆς καὶ συνεργὸς τοῦ ἀποστόλου Παύλου στὸ ἔργο τῆς ιδρύσεως τῶν Ἐκκλησιῶν στὶς διάφορες περιοχὲς τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς στηριζέως τῆς πίστεως τῶν διωκόμενων χριστιανῶν. Ἀνέλαβε πολλὲς σημαντικὲς καὶ ἐμπιστευτικὲς ἀποστολὲς (Α' Κορ. 4,17· 16,10-11· Φιλίπ. 2,19-24· Πράξ. 19,22· 20,4· Ρωμ. 16,21) γιὰ σπουδαῖα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας καὶ τὴν ἀπειρίαν του.

Συγκεκριμένα συνεχίζοντας τὴν Β' περιουσία, διελθόντες διὰ μέσου τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Γαλατίας, ἔφθασαν στὴ Μυσία καὶ Τρωάδα καὶ διαπλεύσαντες τὴν Σαμοθράκη ἦλθαν στὴν Νεάπολη καὶ ἐκεῖθεν στοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας. Ἀπὸ ἐκεῖ, ὁδοιποροῦντες, πέρασαν ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολη καὶ Ἀπολλωνία καὶ κατέληξαν στὴ Θεσσαλονίκη.

Στὴ Θεσσαλονίκη ὁ Τιμόθεος ἐργάσθηκε ἀθόρυβα καὶ ἀποδοτικὰ καὶ συνέβαλε σημαντικὰ στὸ ἔργο τοῦ ἀποστόλου Παύλου τόσο γιὰ τὴν ἰδρυση χριστιανικῆς κοινότητος (Α' Θεσ. 1,1· Β' Θεσ. 1,1), ὅσο καὶ γιὰ τὴ στήριξη τῆς πίστεως τῶν χριστιανῶν τῆς Θεσσαλονίκης (Α' Θεσ. 3,6· Πράξ. 18,5) γι' αὐτὸ καὶ συνδέεται μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ Πράξεις τῶν ἀποστόλων, στὴ Θεσσαλονίκη ἐπὶ τρία Σάββατα στὴ Συναγωγή τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὴν συνήθειά τους, ἐδίδασκαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ συζητοῦσαν μαζί τους γιὰ θέματα τῶν Ἁγίων Γραφῶν, τὶς ὁποῖες μάλιστα ἐρμήνευαν, ἀποδεικνύοντες ὅτι σύμφωνα μὲ τὰ ὅσα εἶχαν προφητευθῆ, ὁ Χριστὸς ἔπρεπε νὰ πάθῃ καὶ νὰ ἀναστηθῆ ἐκ νεκρῶν καὶ ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ Μεσσίας ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ἐκήρυττον στοὺς Θεσσαλονικεῖς (Πράξ. 17,3). Ἀποτέλεσμα τοῦ κηρύγματος τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν μαθητῶν του Τιμοθέου καὶ Σίλα ἦταν ὅτι ἐκτὸς τῶν ὀλίγων Ἰουδαίων πολὺ πλῆθος ἀπὸ τοὺς προσηλύτους Ἕλληνες καὶ μάλιστα ἀπὸ τὶς γυναῖκες τῆς ἀνωτέρας τάξεως, πείσθησαν καὶ ἀποδέχθησαν τὸ κήρυγμά τους.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀποδεικνύει τὴ μεγάλη ἐπιτυχία ποὺ εἶχε τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων σὲ ὅλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα τῶν Θεσσαλονικέων. Ὁ μεγάλος ἀριθμὸς ἰδίως τῶν εἰδωλολατρῶν (Α' Θεσ. 1,9-10), ποὺ ἀσπάσθησαν τὸ εὐαγγέλιο, μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνουμε ὅτι ὁ χρόνος τῶν τριῶν Σαββάτων — τριῶν ἐβδομάδων, ἴσως ἦταν ἐκεῖνος ποὺ διετέθη γιὰ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου μόνο μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ ὄχι ὁ συνολικὸς τῆς δράσεώς τους στὴ Θεσσαλονίκη. Μετὰ τὴν σημειωθείσα ἀντίδραση τῶν Ἰουδαίων στὸ κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν συνεργατῶν του, αὐτοὶ προφανῶς στράφηκαν στὸν εἰδωλολατρικὸ πληθυσμὸ ὅπου καὶ σημείωσαν μεγάλες ἐπιτυχίες. Γιὰ τὴ συμβολὴ τους αὐτὴ στὴ διάδοση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ στὴ μεγάλη ἐπιτυχία ποὺ εἶχε ἡ δράση τους, ὡς συνοδῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, εἰδικὰ στὴν ἰδρυση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Σίλας τιμῶνται πολὺ καὶ ἀναγνωρίζονται ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης, μετὰ βεβαίως τὸν ἰδρυτὴ τῆς ἀποστόλου Παύλου.

Ὅμως τὸ ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Θεσσαλονικέων ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ τοὺς συνεργάτες του, Τιμόθεο καὶ Σίλα, διεκόπη ἀπὸ τὴν ἀντίδραση φθονερῶν Ἰουδαίων, ποὺ δὲν ἐπίστευσαν στὸ κήρυγμά τους καὶ χρησιμοποιώντας «ἀγοραῖους ἄνδρας», τοὺς ἐξηνάγκασαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν Θεσσαλονίκη καὶ νὰ καταφύγουν στὴ Βέροια (Πράξ. 17,1-14). Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Βέροιας ἦταν εὐγενέστεροι τῶν Θεσσαλονικέων (Πράξ. 17,11) καὶ ὅσο χρόνο παρέμειναν ἐκεῖ οἱ ἀπόστολοι Παῦλος, Τιμόθεος καὶ Σίλας ἐκήρυτταν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνέλυαν τὶς Γραφὲς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πιστεύσουν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς ἑλληνίδες γυναῖκες τῶν ἀνωτέρων τάξεων καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες ὄχι ὀλίγοι (Πράξ. 17,12). Ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Θεσσαλονίκης ἔμαθαν ὅτι οἱ ἐκδιωχθέντες ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη ἀπόστολοι ἐκήρυτταν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ στὴ Βέροια κατέφθασαν ἐκεῖ καὶ ξεσήκωσαν τὸν ὄχλο ἐναντίον τους (Πράξ. 17,13), μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ἀδελφοὶ Βεροιεῖς νὰ ἐξαποστείλουν τὸν Παῦλο καὶ νὰ τὸν φυγαδεύσουν πρὸς τὴ θάλασσα (Πράξ. 17,14), ἐνῶ παρέμειναν στὴ Βέροια ὁ Σίλας καὶ Τιμόθεος.

Στὴν Ἀθήνα ὅπου ὁδηγήθηκε ὁ ἀπόστολος Παῦλος, τὸν ἀκολούθησαν κατ' ἐντολή του, τὸ

γρηγορότερο, ὁ Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος (Πράξ. 17,15). Ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ὁ Παῦλος ἀγωνιώντας γιὰ τὴν κατάσταση τῶν χριστιανῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης, ἔστειλε τὸν Τιμόθεο «τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ» ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ, στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου βεβαίως ἐξετιμάτο ἰδιαιτέρως γιὰ τὸ ἔργο ποῦ εἶχαν ἐκτελέσει ἐκεῖ μὲ τὸν διδάσκαλόν του ἀπόστολον Παῦλον, προκειμένου νὰ στηρίξῃ στὴν πίστη τοὺς χειμαζομένους χριστιανούς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος τῆς Θεσσαλονίκης καὶ νὰ τοὺς παρηγορήσῃ σὺς θλίψεις τους (Α' Θεσ. 3,1-6). Καὶ ὅταν ἀργότερα ἐπέστρεψε στὴν Κόρινθο, ὅπου εἶχε καταφύγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος προερχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τοῦ ἔφερε εὐχάριστα νέα γιὰ τὴ σταθερότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης τὴν ὁποῖαν ἔτρεφαν οἱ Θεσσαλονικεῖς πρὸς αὐτόν, γεγονός ποῦ τὸν ἐχαροποίησε πολὺ (Πράξ. 18,5· Θεσ. 3,6), ὥστε νὰ γράφῃ στοὺς Θεσσαλονικεῖς: «Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀπ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ, τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣν χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;» (Α' Θεσ. 3,6-10).

Στὴν Κόρινθο ὁ Τιμόθεος παρέμεινε κοντὰ στὸν ἀπόστολο Παῦλο ἀγωνιζόμενος μαζὶ του καί, ὅταν ἐγράφησαν οἱ δύο ἐπιστολὲς πρὸς Θεσσαλονικεῖς, πάλι αὐτὸς βρισκόταν μαζὶ του (Α' Θεσ. 1,1· Β' Θεσ. 1,1· Β. Κορ. 1,19).

Κατὰ τὴν Γ' ἀποστολικὴ περιοδεία, ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος πέρασε ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Μ. Ἀσίας (Πράξ. 18,21-23) καὶ κατέληξε στὴν Ἐφεσο (Πράξ. 19,1-40· Γαλ. 1,6-9. 3,1. 5,3-12) παρέμεινε ἐκεῖ γιὰ μία τριετία, ἔχοντας μαζὶ του τὸν Τιμόθεο. Ἀπὸ τὴν Ἐφεσο ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπέστειλε τὸν Τιμόθεο σὲ εἰδικὲς ἐμπιστευτικὲς ἀποστολὲς στὴ Μακεδονία (Πράξ. 19,22· 20,4. Κορ. 16,11) μαζὶ μὲ τὸν Ἐραστο καὶ ἴσως καὶ ἄλλους ἀδελφούς (Α' Κορ. 4,17· 16,10-11) καὶ τὸν ἀνέμεινε νὰ ἐπιστρέφῃ πάλι στὴν

Ἐφεσο (Α' Κορ. 16,11), ὀλίγον πρὶν γράφῃ τὴν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ του (Α' Κορ. 4,17· 16,10-11). Τελικὰ ἡ συνάντησή τους ἐγίνετο μᾶλλον στὴ Μακεδονία παρὰ στὴν Ἐφεσο, ὅπου κατέφθασε ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Πράξ. 20,1). Καὶ ὅταν ἐγράφε τὴν Β' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ εἶχε καὶ πάλιν κοντὰ του τὸν Τιμόθεο (Β' Κορ. 1,1) καὶ μαζὶ πῆγαν γιὰ τρίτη φορὰ στὴν Κόρινθο ἀπ' ὅπου ἔστειλε τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ (Ρωμ. 16,21. Β' Κορ. 11,4· 13,11).

Ἀπὸ τὴν Κόρινθο ὁ Τιμόθεος μὲ τὸν ἀπόστολο Παῦλο ἐπέστρεψαν διὰ μέσου τῆς Ν. Ἑλλάδος στὴ Μακεδονία καὶ στὴ συνέχεια ἀποβιβάσθηκαν στὴν Τρωάδα (Πράξ. 19,21 ἐ. 24,3-4) καὶ διαπλέοντες τὸ Ἄ. Αἰγαῖο, πέρασαν ἀπὸ τὴ Μίλητο (Πράξ. 20,13-16 καὶ 17-38). Ἀπὸ τὴ Μίλητο διήλθον ἀπὸ τὰ νησιὰ Κῶ, Ρόδο καὶ ἔφθασαν στὰ Πάταρα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴν Τύρο (Πράξ. 21,1-6). Στὴ συνέχεια, ἀπὸ τὴν Τύρο πέρασαν ἀπὸ τὴν Πτολεμαῖδα καὶ τὴν Καισάρεια καὶ κατέληξαν στὰ Ἱεροσόλυμα (Πράξ. 21,7-23,30), μεταφέροντας τὴ λογεῖα (Πράξ. 20,4), γιὰ τοὺς ἐκεῖ χριστιανούς.

Στὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Τιμόθεος παρέμεινε κοντὰ στὸν ἀπόστολο Παῦλο κατὰ τὴν ἐκεῖ φυλάκισή του (Φιλιπ. 1,1. Κολ. 1,1. Φλμ. 1) καὶ κατόπιν τὸν συνόδευσε στὴ φυλακὴ στὴ Ρώμη (Πράξ. 27,3-28,15) ἀπ' ὅπου ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐσκέπτετο νὰ τὸν στείλῃ στοὺς Φιλίππους.

Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι οἱ ἐπιστολὲς ποῦ ἐγράφησαν ἀπὸ τὴ φυλακὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου —οἱ καλούμενες ἐπιστολὲς αἰχμαλωσίας— ἐγράφησαν σὲ ὄνομά του καὶ ἀναφέρονται ὡς συναποστελλόμενες μαζὶ ἀπὸ τὸν Τιμόθεο καὶ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, ὅπως οἱ Φιλιπ. 1,1. 2,19. Φιλήμ. 1· Κολ. 1,1. Τρεῖς ἄλλες ἐπιστολὲς μνημονεύονται ὅτι συναποστελλονται ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, τὸν Τιμόθεο καὶ τὸν Σιλουανό, ὅπως Α' Θεσ. 1,1. Β' Θεσ. 1,1 κατὰ τὴν Β' ἀποστολικὴ περιοδεία. Καὶ χωρὶς τὸ Σιλουανὸ ἢ Β' Κορ. 1,1 κατὰ τὴν Γ' ἀποστολικὴ περιοδεία.

Εἶναι βέβαιο ὅτι κατὰ τὴν τελευταία μετάβαση τοῦ ἀποστόλου Παύλου στὰ Ἱεροσόλυμα, μετὰ τὴν πρώτη ἀποφυλάκισή του στὴ Ρώμη, συνοδεύονταν ἀπὸ τὸν Τιμόθεο, τὸν ὁποῖο μάλιστα ἄφησε στὴν Ἐφεσο (Α' Τιμ. 1,3).

(Συνεχίζεται)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΜΑΡΤΥΡΙΑ - ΕΥΘΥΝΕΣ - ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ*

Ἄπαντῶν ἔμμεσα, ἀλλὰ σαφῶς, στὶς κακόβουλες καὶ προκλητικὲς αὐτὲς ἐρμηνεῖες καὶ διαδόσεις, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τόνισε σὲ ὁμιλία του, μεταξύ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὅχι μόνον δὲν διενεώθημεν ἢ δὲν προσεπαθήσαμεν ποτε νὰ μετατρέψωμεν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰς ἓνα δευτέρου Βατικανόν, ἀλλ' ἀντιθέτως ἔχομεν δηλώσει οὐχὶ ἅπαξ ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελε προταθῆ εἰς ἡμᾶς τοιοῦτόν τι θὰ τὸ ἀπερρίπτομεν ὡς ἀντίθε-

Τοῦ κ. **ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΛΙΔΗ**
Καθηγητοῦ τοῦ Α. Π. Θεσσαλονίκης

τον πρὸς τὴν ἐκκλησιολογίαν καὶ πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»¹⁶ Ἐπομένως, ἐρμηνεῖες ἀλλότριες τοῦ πνεύματος ποὺ ἐκφράζεται στὶς δηλώσεις αὐτὲς τοῦ Πατριάρχου, ἀναμφιβόλως ἀποβαίνουν ἐπιζήμιες καὶ ἐπικίνδυνες γιὰ τὴν ἐνότητα, διὰ διαφόρων τρόπων καὶ μεθόδων, νὰ τὴν διασπᾶσουν διάφορες «σκοτεινές» δυνάμεις, οἱ ὁποῖες δὲν ἐπιθυμοῦν μιὰ δυνατὴ Ὁρθοδοξία. Ἄλλ' ἢ ἐνότης αὐτῆ, δυστυχῶς, ταλαιπωρεῖται πολλὲς φορὲς καὶ ἀπὸ δικούς μας μὴ καλῶς ὑπολογισμένους χειρισμούς, καὶ ἀπὸ κοντόφθαλμες καὶ ἐπιζήμιες σκοπιμότητες...! Βεβαίως, ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἔχει συναίσθηση τῶν εὐθυνῶν της καὶ ἐπαγρυπνεῖ, μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες Ὁρθόδοξες ἀδελφές Ἐκκλησίες, γιὰ τὴν διασφάλισιν τῆς πολυτίμου αὐτῆς ἐνότητος καὶ τὴν ἐνιαίαν μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον, πάντοτε μὲ βᾶσιν τὴν ἐκκλησιολογικὴ δομὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὸν σεβασμὸ πρὸς τὶς ἀρχὰς καὶ τὴν κανονικὴ τάξιν ποὺ τὴν

διέπουν. Ἀκριβῶς μέσα στὸ ἐνοποιητικὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ στὸ πλαίσιο τῆς συνοδικῆς συνειδήσεως κινοῦνται οἱ εὐθύνες, οἱ δραστηριότητες καὶ οἱ πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖο καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ κατὰ τὸν ἐποικοδομητικότερο, προσφορότερο καὶ ἀποδοτικότερο τρόπο πρὸς τὶς ἀπαιτήσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τῆς συγχρόνου Ὁρθοδοξίας. Συγχρόνως παρακολουθεῖ μὲ σοβαρότητα καὶ ἐνδιαφέρον καὶ τὶς κοινωνικὲς μετεξελίξεις ποὺ συντελοῦνται στὴν ἐποχὴ μας, καὶ προβάλλει, ἀναλόγως μὲ κάθε περίπτωση, τὰ πάντοτε ἐπίκαιρα γιὰ τὸν ἄνθρωπο μηνύματα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τὶς διαχρονικὲς καὶ οἰκουμενικὲς ἀξίες τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεώς μας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ κατανοοῦνται αὐτὲς ἀπὸ κάθε σύγχρονο προβληματιζόμενον ἄνθρωπο, Ὁρθόδοξο ἢ μὴ, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς βομβαρδίζεται ἀπὸ ποικίλες, ἀλλοιωμένες, διαστρεβλωμένες, ὑποτιμητικὲς γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια θρησκευτικῆς, ἠθικῆς, ἰδεολογικῆς καὶ κοινωνικῆς πεποιθήσεις.

Ἄναμφιβόλως, μεταξύ τῶν κυρίων μελημάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι καὶ ἡ προβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὴ σύγχρονη παγκόσμια κοινότητα μὲ ὅλα τὰ μέσα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ κῦρος ποὺ διαθέτει. Καὶ τὸ κῦρος αὐτὸ κατὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, κυρίως δὲ τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸν, ἔχει ἀναγνωρισθεῖ παγκοσμίως. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Θρησκευτικοὺς Ἀρχηγούς, Ἀρχηγοὶ Κρατῶν ἢ ἀπεσταλμένοι αὐτῶν, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευματος, ἀπὸ Ἀνατολῆ καὶ Δύση, ἀπὸ Βορρᾶ καὶ Νότο, ἐπισκέπτονται τὸ ταπεινὸ καὶ ἀπέριττο Φανάρι γιὰ νὰ ἀποτίσουν φόρον τιμῆς στὸ αἰωνόβιο Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ νὰ θαυμάσουν τὴν μεγαλοπρέπειά του ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν βαθειὰ πνευματικότητά του. Εἰσερχόμενος σ' αὐτὸν τὸν ἁγιασμένο χώρον τὸ 1967 ὁ Πάπας ὁ ΣΤ' θὰ ἀνφωνήσῃ: «Ἐδῶ κατοικεῖ ὁ Χριστός».

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς πορεύειν ποὺ ἀναλαμβάνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὁ Πνευματικὸς Ἀρχηγὸς τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ πολλὰ μέρη τῆς ὑψηλίου γιὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 32 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

16. Ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ποὺ ἔκανε στὸν Ἱ. Ναὸ τῆς Παναγίας Νεοχωρίου (Βοσπόρου) τὴν 5η Σεπτεμβρίου 1993. Πρβλ. καὶ ὅσα γράφει στὸ Δελτίο «Ἐνημέρωσις», ΙΑ' 1995/3, σ. 1, ὁ Μ. Πρωτοπρεσβύτερος καὶ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν ἔδρα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν π. Γεώργιος Τσέτσης: «οἱ ἰσχυρισμοὶ ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποβῆ ἓνα εἶδος "Ὁρθοδόξου Βατικανοῦ" εἶναι, ἂν μὴ τι ἄλλο, παράλογοι, ἀπλῶς διότι παρόμοιο σχῆμα ἀντίκειται στὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν».

νά μεταφέρει μηνύματα αγάπης και ειρήνης, αποτελούν γεγονός ύψιστης σημασίας για τις χώρες και τις 'Εκκλησίας που επισκέπτεται. Στα ταξίδια αυτά ο Πατριάρχης, ό οποίος γίνεται δεκτός με τιμές ισάξιες εκείνων που αποδίδονται σέ αρχηγούς κρατών, βρίσκει πρωτίστως την εύκαιρία νά συναντηθεί, νά προσευχηθεί και νά συνομιλήσει πρόσωπο πρὸς πρόσωπο με τὰ πνευματικά του τέκνα που είναι διασκορπισμένα, αλλά και οργανωμένα μέσα σέ κοινότητες, σέ 'Επισκοπές και σέ Μητροπόλεις, σέ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικής, τῆς Αὐστραλίας και τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, και ὑπάγονται στή δικαιοδοσία του. Κατὰ τις επίσημες επισκέψεις του, μετὰ ἀπὸ ἀδελφικές προσκλήσεις, στοὺς Ἀρχηγούς και τοὺς πιστοὺς τῶν κατὰ τὸπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὁ Πατριάρχης γίνεται κομιστῆς τῆς εὐλογίας, τῆς ὑποστηρίξεως, τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῆς ἀλληλεγγύης, και τῆς ἀδελφικῆς αγάπης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ και τοῦ μηνύματος ὅτι συναθλείται με αὐτοὺς. Κατὰ τὴν συνάντησή του με Ἀρχηγούς ἄλλων μὴ Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν και Ὁμολογιῶν, ὁ Πατριάρχης κομίζει μήνυμα αγάπης, ειρήνης και καταλλαγῆς. Δὲν λείπουν, βεβαίως, και οἱ συναντήσεις με ἀρχηγούς και ἄλλων Θρησκειῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Πατριάρχης καλεῖ νά συνεργασθοῦν για τὴν ειρήνη, για τὴν δικαιοσύνη, για τὴν διατήρηση τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιών, για τὴν ἀδελφοσύνη τῶν λαῶν και γενικότερον για τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐπίσης, και οἱ ἐγκύκλιοι, τὰ γράμματα, οἱ λόγοι, οἱ συνεντεύξεις και τὰ ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα και κείμενα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀναμένονται πάντοτε με μεγάλο ἐνδιαφέρον, ἔχουν τὴν δική τους βαρύτητα και περιέχουν μηνύματα, τὰ ὁποία προσανατολίζουν τὸν ἀναγνώστη ἢ τὸν ἀκροατῆ, τὸν μακρὰν ἢ τὸν ἐγγὺς διαβιῶντα, εἴτε πρὸς τις ἀθάνατες ἀλήθειες τῆς πίστεως και τῶν παραδόσεών μας, εἴτε πρὸς τις γενικὲς ἀρχές που διέπουν τὸν σύγχρονο πολιτισμὸ, πάντοτε, βεβαίως, ὑπὸ τὸ πρῶμα τῶν ἠθικῶν και πνευματικῶν ιδεωδῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ἐπικοινωνία αὐτῆ τοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι οἰκουμενικῶν διαστάσεων και ἀγκαλιάζει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀνεξαρτήτως ἔθνους, φυλῆς και θρησκείματος, με πίστη ἐμμονή πρὸς τις ἀκατάλυτες ἐκείνες ἀρχές

που διακήρυττε ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος στήν πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολή του, συμφώνως πρὸς τις ὁποῖες «οὐκ ἔνι Ἕλλην και Ἰουδαῖος, ... βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα και ἐν πᾶσι Χριστός» (Γ', 11).

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο δίνει παντοῦ τὴν δική του μαρτυρία, που εἶναι μαρτυρία πίστεως, παραδόσεως, διακονίας, αγάπης, προσφορᾶς, ειρήνης, ἐνδιαφέροντος πρὸς τὸν συνάθροπό του, ἀγωνίας, ἐλπίδας, θλίψεως, χαρᾶς, πόνου, καρτερίας, καταλλαγῆς, σταυρώσεως και ἀναστάσεως. Ὁ Πατριαρχικὸς Θρόνος εἶναι θρόνος σταυροῦ, ὁ ὁποῖος πορεύεται πρὸς τὸν Γολγοθᾶ, εἶναι θρόνος θυσίας και μαρτυρίου, ἀλλὰ και θρόνος ἀναστάσεως και ἀπολυτρώσεως. Κάποτε ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἔλεγε, ἀναφερόμενος στήν μακρὰ πορεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, και τὰ ἐξῆς: «Στις χιλιάδες χρόνια που ζοῦμε, ἔχουμε ὅλες τις διακυμάνσεις στή ζωή. Εὐρισκόμεθα στήν κιβωτὸ τοῦ Κυρίου. Μὲ Κυβερνήτη τὸν Χριστὸ και πηδαλιούχους ὅλους ἡμᾶς, ποντοποροῦμεν. Ποντοποροῦμεν εἰς γαληνιαῖαν θάλασσαν και ποντοποροῦμεν και εἰς τρικυμιώδεις. Ἀλλὰ ποντοποροῦμεν. Και μάλιστα εἰς τὴν εὐθείαν γραμμὴν, που μᾶς ἔταξεν ὁ Κύριος διὰ μέσου τῶν αἰώνων»¹⁷. Και ὁ διάδοχος τοῦ Ἀθηναγόρα στὸ θρόνο τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου Δημήτριος θά τονίσει λίγα χρόνια ἀργότερα, κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Ἰοστεφές αὐτὸ Ἄστυ: «Εἰς ὃ ἐκλήθημεν και ἐτάχθημεν θά ἐμμεῖνωμε. Τὸ ὅπερ ἐπώμισεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς και ἡ ἱστορία ἔργον θά ἐπιτελέσωμεν ὅση ἡμῖν δύναμις. Ἡ βεβαία ἐλπίς διὰ τὴν αὔριον δὲν θά ἀπολείπει ἡμᾶς». Ὁ δὲ νῦν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος θά ὑπογραμμίζει: «Τὸ παρελθὸν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης δὲν ὑπῆρξεν εὐκόλον, οὔτε ὁ δρόμος αὐτῆς ἀνθόσπατος. Τὰ τέκνα τῆς πολλάκις κατὰ τὴν διαδρομὴν τῆς ἱστορίας ἐμπαιγμῶν και μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν και φυλακῆς ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον... ὕστεροῦμενα, θλιβόμενα, κακουχούμενα», προσθέτοντας ὅτι «ἡ Ἐκκλησία αὐτῆ τῶν τοῦ Χριστοῦ πηνήτων ἐπέζησεν και θά ἐπιζῆση και πύλαι ἄ-

17. Βλ. Εὐαγγέλου Γαλάνη, (Μεγάλου Ἀρχidiaκόνου και νῦν Μητροπολίτου Πέργης), «Ἐκ Φαναρίου...», Ἀθήνα 1968, σ. 157.

δου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς» (Έβρ. ΙΑ' 36-37)¹⁸.

Έάν ἡ περίοδος μέχρι τὸν δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο¹⁹ δύναται νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς περίοδος ἐποικοδομητικῆ τοῦ ἔργου ποὺ ἤσκησε τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, ἡ μεταπολεμικὴ περίοδος θὰ πρέπει νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς περίοδος δραστηριοτήτων καὶ πρωτοβουλιῶν ποὺ ἀνέπτυξε καὶ ἀναπτύσσει αὐτὸ μὲ ἐπαύξοντα ρυθμὸ, κυρίως κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ «ὕπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ» καὶ τὶς συγκλονιστικὲς κοσμοϊστορικὲς πολιτικο-κοινωνικὲς ἀλλαγὲς ποὺ ἔλαβαν χώρα στὴν Κεντρικὴ καὶ Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπη.

Έχον συνείδηση τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς του καὶ τῶν εὐθυνῶν του ἔναντι τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Πατριαρχεῖο παρακολουθεῖ ἀόκνως καὶ μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον τὰ ἐκάστοτε παρουσιαζόμενα προβλήματα, γίνεται δέκτης τῶν μηνυμάτων ποὺ στέλνει ἡ ἀγωνιώσα ἀνθρωπότητα καὶ πέμπει σ' αὐτὴν τὴν δική του φωνὴ καὶ τὰ δικά του μηνύματα ποὺ δὲν εἶναι ἄλλα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἀναβλύζουν ἀπὸ τὰ νάματα τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας, τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων βιωμάτων. Διότι, ὅπως ἐτόνισε καὶ ὁ νῦν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος στὸν ἐνθρονιστήριό λόγο του (2 Νοεμβρίου 1991), «Έχει πολλά, πλείστα ὄσα, νὰ προσφέρῃ ἡ Ὁρθοδοξία εἰς τὸν κόσμον τῶν ἡμερῶν μας. Έν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ δὲν εὐρίσκεται μόνον ἡ ὀρθὴ πίστις εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀρθὴ ἀντίληψις περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ ὡς καὶ περὶ τοῦ Κόσμου καὶ δημιουργίας»²⁰.

Αὐτὴ τὴν Ὁρθόδοξη ἢ μαρτυρία καὶ θεώρηση περὶ Θεοῦ, ἀνθρώπου καὶ κόσμου προωθεῖ, ἐν συμπονοῖᾳ μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς τὰ πέπρατα τῆς οἰκουμένης τὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας.

Οἱ εὐθύνες, οἱ δραστηριότητες καὶ οἱ πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στρέφονται σήμερα πρὸς διάφορες καὶ ἐξ ἴσου ση-

μαντικὲς κατευθύνσεις, ὅπως εἶναι: α) Ἡ πνευματικὴ καθοδήγησις καὶ ἡ στήριξις τοῦ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ποιμνίου του, β) ἡ διαφύλαξις τῆς ἐνότητος ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, γ) ἡ παρουσία καὶ ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη, δ) τὸ θέμα τοῦ «ἐπανευαγγελισμοῦ» τῶν κατὰ παράδοξον Ὁρθοδόξων περιοχῶν τῆς Κεντρικῆς καὶ Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖες ἀπέκτησαν καὶ πάλι τὴν θρησκευτικὴ τους ἐλευθερία μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ «ὕπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ», καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἀνεπιτρεπτῶν, διὰ διαφόρων ἀνορθόδοξων μεθόδων, διεισδύσεων στὶς περιοχὰς αὐτὰς γιὰ καθαρῶς προσηλυτιστικὸς σκοποὺς Ρωμαιοκαθολικῶν, Προτεσταντῶν καὶ ἄλλων «χριστιανικῶν» καὶ μὴ θρησκευτικῶν ομάδων, οἱ ὁποῖες προσπαθοῦν νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴν μεταβατικὴ καὶ κάπως ἀσταθὴ περίοδο ποὺ διέρχονται οἱ λαοὶ τῶν περιοχῶν αὐτῶν, ε) ἡ περαιτέρω σύσφιξις τῶν σχέσεων καὶ ἡ συνεργασία μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν γιὰ τὴν κοινὴ ὑπόθεσις τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος, στ) ἡ ἀναζήτησις διαύλων ἐπικοινωνίας, ἀλληλοκατανόησεως καὶ συνεργασίας μετὰ τῶν ἄλλων Θρησκειῶν, καὶ ζ) ἡ ἀντιμετώπιση τῶν μεγάλων καὶ ὀξέων ἠθικο-κοινωνικῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν σήμερα τὴν ἀνθρωπότητα, ὁ σεβασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιών, οἱ φυλετικὲς διακρίσεις, τὸ μέλλον τῆς νεολαίας, ὁ ρόλος τῆς γυναίκας μέσα στὴ Ἐκκλησία, ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἄλλα.

Ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα ἀπασχολοῦν τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐπὶ καθημερινῆς σχεδὸν βάσεως καὶ εὐρίσκονται κατεστρωμένα σὲ ἡμερήσιες διατάξεις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν εἰδικῶν ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων Ἐπιτροπῶν τοῦ Πατριαρχείου, καὶ στὴ σκέψῃ καὶ στὴν προσευχῇ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τῶν σεπτῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου καὶ τῶν κληρικῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς. Καὶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ λόγῳ ἔχει στὰ θέματα αὐτά, καὶ βαρύνουσα γνώμη, καὶ ὀρθὲς προτάσεις, καὶ θέσεις καὶ δυναμισμὸ. Ὁ ρόλος, ποὺ διαδραματίζει τὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα στὸν συνεχῶς μεταλλασσόμενο κόσμο, μὲ τὰ συνεχῶς ἀὔξανόμενα προβλήματα καὶ τὶς ρα-

18. Ἀπὸ τὴν προσφώνηση τοῦ Πατριάρχου κατὰ τὸ ἐπίσημο γεῦμα, ποὺ δόθηκε μετὰ τὸν καθαγιασμὸ τοῦ ἀνακαινισθέντος Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ.

19. Αὐτὲς τὶς ἡμέρες γίνονται σὲ ὅλο τὸν κόσμο ἐκδηλώσεις μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς 50ῆς ἐπετείου ἀπὸ τὸν τερατισμὸ τοῦ φρικτοῦ ἐκεῖνου πολέμου.

20. Βλ. περιοδικὸν «Ὁρθοδοξία», περιόδ. Β', τευχ. Α' (Ἰαν.-Μαρτ. 1994) σσ. 46-47.

γδαίες κοσμογονικές ανακατατάξεις και ἐξελίξεις, δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς πολὺ οὐσιαστικὸς καὶ ἐποικοδομητικὸς.

Ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἀγωνίζεται τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ, ἀγωνίζεται γιὰ τὸ λογικὸ ποίμνιό της, τόσο τὸ ἐγγύς, ὅσο καὶ τὸ μακρὰν εὐρισκόμενο. Δὲν τὴν φοβίζουσι καὶ δὲν τὴν ἀποθαρρύνουσι οὔτε οἱ διωγμοί, οὔτε οἱ ταιλαιπωρίες, οὔτε οἱ ἀπειλές, οὔτε οἱ κολαφισμοί, οὔτε τὰ ραπίσματα. Αὐτὰ τὴν σφυρηλάτησαν καὶ τὴν ἔκαναν πρὸς ἀνθεκτικὴν. Γνωρίζει νὰ ὑπομένει, ἀλλὰ δὲν διστάζει, ὅταν βλέπει νὰ καταπατῶνται καὶ νὰ βεβηλώνονται τὰ ὄσια καὶ τὰ ἱερά της, νὰ τὰ καταγγέλλει στεντορία τῆ φωνῆ. Ἐνας ἀπὸ τοὺς χαρακτηριστικότερους καὶ συγκλονιστικότερους λόγους ποὺ ἀκούστηκαν ποτὲ ἀπὸ χεῖλη Πατριάρχου εἶναι καὶ αὐτὸ ποὺ ἐκφώνησε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος στὶς 5 Σεπτεμβρίου 1993 στὸν Ἱερό Ναό της Παναγίας Νεοχωρίου τοῦ Βοσπόρου κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία. Ἦταν λίγες μέρες μετὰ τὰ θλιβερά γεγονότα βανδαλισμοῦ ποὺ ἔγιναν στὸ Ὁρθόδοξο Νεκροταφεῖο τοῦ προαστίου αὐτοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ γνωστοὺς ἀγνώστους ἱερόσυλους, οἱ ὅποιοι ἔσπασαν σταυροὺς καὶ ἐπιτύμβιες πλάκες, ἄνοιξαν τάφους καὶ διασκόρπισαν τὰ ὄστα πολλῶν κεκοιμημένων. Μπροστὰ στὸ φρικτὸ αὐτὸ θέαμα δὲν ἦταν δυνατόν νὰ σιωπήσῃ ὁ Πατριάρχης τοῦ Γένους. Ἄς παραθέσουμε, ἕνα μικρὸ ἀπόσπασμα τῆς κυριολεκτικῆς συγκλονιστικῆς αὐτῆς ὁμιλίας του:

«Ἀναπαύονται: Τρόπος τοῦ λέγειν. Ἀναπαύονται κατ' εὐφημισμὸν. Διότι εὐρέθησαν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι τὴν ἡσυχίαν καὶ τῶν νεκρῶν μας ἐτόλμησαν νὰ διαταράξουν. Καὶ εἰς τὸν τάφον δὲν τοὺς ἀφήκαν ἡσύχους. Ἄλλ' ἔσπασαν τοὺς σταυροὺς — σύμβολα τῆς προσδοκίας καὶ τῆς πίστεώς μας εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν — καὶ ἐξώρυσαν καὶ ἐβεβήλωσαν τὰ ὄστα των.

«Καὶ ἐρωτᾶται: Διατί; Πρὸς τί; Εἰς τί τοὺς ἔπταισαν οἱ νεκροὶ μας; Κατὰ τί τοὺς ἐθίξαμεν «ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι» (Α' Θεσ. 4,15), ἐὰν πρὸς ἐκδίκησιν ἡμῶν προέβησαν εἰς τὴν ἀπολίτιστον ταύτην πράξιν — διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸν ἐπιεικέστερον χαρακτηρισμὸν;

»Δὲν εἴμεθα μήπως νομοταγεῖς ἐν πᾶσι πολί-

ται τῆς χώρας ταύτης; Δὲν ἐκτελοῦμεν τὰς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεις μας εἰς τὸ ἀκέραιον; Δὲν τιμῶμεν τὸ ὄνομα τῆς χώρας, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν μετὰ τὴν ἐντιμότητα, τὴν ἐργατικότητα, τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν πολιτισμοῦ, τὰ ὠραία ἦθη καὶ ἔθιμά μας, τὴν πλουσίαν ἱστορίαν μας; Δὲν ὑπέστημεν πολλὰ χωρὶς νὰ παιῶμεν ποσῶς, ἀπλῶς ἐπειδὴ εἴμεθα Ρωμηοὶ τὸ Γένος καὶ Ὁρθόδοξοι τὴν πίστιν, θεωρηθέντες διὰ τοῦτο, ὡς μειονοτικοὶ δηλαδή, ὡς διαπραγματευτικὸς μοχλὸς εἰς τὰς σχέσεις γειτόνων καὶ συμμάχων χωρῶν; Δὲν ἀρκεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἐμείναμεν τόσον ὀλίγοι ἐδῶ ἐξ αἰτίας τοῦ τελευταίου τούτου σημείου; Ἐπρεπε νὰ ὑποστῶμεν καὶ ἄλλα, καὶ μάλιστα οἱ νεκροὶ μας, οἱ ὅποιοι «κεκοιμῆνται» προσδοκῶντες τὴν κοινὴν ἀνάστασιν;».

Ἐὰν ἀναλύσουμε τὸν λόγον αὐτὸν θὰ διαγνώσουμε μιὰ διαμαρτυρία καὶ μιὰ πικρία αἰῶνων τῶν παθημάτων καὶ τῶν ταιλαιπωριῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας. Εἶναι μιὰ φωνὴ ποὺ ἔσπασε τὸ φραγμὸ τῆς σιωπῆς καὶ βγήκε μέσα ἀπὸ τὰ σπλάγγα ἑκατομμυρίων Ρωμηῶν τῆς Πόλης ποὺ ἔζησαν καὶ ζοῦν ἀπὸ αἰῶνες ἐκεῖ. Εἶναι ἡ πρωθύστερη διὰ ζώσης ἐρμηνεία τῆς σιωπηλῆς, ἀλλὰ λίαν ἐκφραστικῆς εἰκόνας τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀθηναγόρα ποὺ ἀπεγνωσμένα ἀνέβασε τὰ χέρια του ὑψηλὰ ἐπάνω στὸ κεφάλι του, ὅταν ἀντίκρουσε μιὰ ἀπὸ τὶς δεκάδες κατεστραμμένες καὶ ἐρειπωμένες ἐκκλησίες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τοὺς τρομεροὺς ἐκείνους βανδαλισμοὺς τῆς βῆς πρὸς τὴν 7ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1955, ποὺ συνετέλεσαν κατὰ πολὺ στὴν ἀποσταθεροποίηση τοῦ βίου καὶ στὴν ἀπαρχὴ τοῦ ξεριζωμοῦ τῶν Ρωμηῶν, αὐτὴν τὴν φορὰν ἀπὸ τὴν Πόλη.

Ἡ ἔντονη καὶ οὐσιαστικὴ δραστηριότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κυρίως κατὰ τὴν πρώτη αὐτῆ πενταετία τῆς τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, κάλυψε σχεδὸν ὅλο τὸ φάσμα τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων ποὺ ἐξέθεσε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος κατὰ τὸν ἐνθρονιστήριον λόγο του, ποὺ ἐκφώνησε τὴν 2α Νοεμβρίου τοῦ 1991. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ ἀναπτύχθηκαν ἀπὸ μέρους τοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας διάφορες πρωτοβουλίες, οἱ ὁποῖες προέβλεπαν ὄχι μόνον τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἀλλὰ καὶ τὴν Ὁρθοδοξία γενικότερον. (Συνεχίζεται)

ΜΕΡΙΚΗ ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Ο έορτασμός των Χριστουγέννων στη γειτονική χώρα της Βουλγαρίας ζέστανε τις καρδιές των πιστών περισσότερο απ' ό,τι τις τελευταίες τέσσερις χρονιές. Το σχίσμα που χώρισε τους αρχιερείς και τους πιστούς της Έκκλησίας της Βουλγαρίας σε δύο στρατόπεδα¹ έλαβε έν μέρος το δρόμο της επιλύσεώς του.

Οί τρεις πρώην Μητροπολίτες (καθηρημένοι) Στάρας Ζαγόρας Παγκράτιος, Νευροκοπίου Ποιμήν και Βράτζης Καλλίνικος απέστειλαν γράμματα μετανοίας προς την Έρεά Σύνο-

του ως θεσμός, στην Έκκλησία της Βουλγαρίας, τó 1992. Συγκροτείται απ' όλους τούς Μητροπολίτες και τιτουλάριους Έπισκόπους της τοπικής αυτής Έκκλησίας. Κατά κανόνα ασχολείται με ζητήματα που συνδέονται με τó πρόσφατο σχίσμα (έπιβολή τού σχίσματος, καθαιρέσεις, άναθεματισμοί, άρση ποινών κ.λπ.)². Άσφαλώς τó όργανο αυτό δέν θά έχει λόγο ύπαρξεως μετά τή διεκπεραίωση και των τελευταίων προβλημάτων τού σχίσματος.

Η Άρχιερατική Σύνοδος, λοιπόν, συνήλθε στις 16 Δεκεμβρίου και άσχολήθηκε άποκλειστικά και μόνο με τις έπιστολές μετανοίας των τριών πρώην αρχιερέων. Στις γενόμενες συζητήσεις για τή λήψη των αποφάσεων καθοριστικό ρόλο δέν διαδραμάτισαν μόνο οί εισηγήσεις των τριών έπιτροπών, αλλά και ή στάση των τριών μετανοούντων κατά τά τελευταία τέσσερα έτη (1992-1995). Στα έκκλησιαστικά έγκλήματα που διαπράχθηκαν κατά τó χρονικό αυτό διάστημα ή ευθύνη των τριών πρώην Μητροπολιτών δέν ήταν ίσοβαρης. Τούτο άπεικονίζεται και στο έπίσημο κείμενο της Άρχιερατικής Συνόδου, τó όποιο εξέδωκε μετά τó πέρας των εργασιών της και σε νεοελληνική μετάφραση έχει ως έξης:

«Στις 16 Δεκεμβρίου 1995, Σάββατο, στο Συνοδικό Μέγαρο συνεδριάζει ή Άρχιερατική Σύνοδος, ή όποία μετά από συνεχείς συζητήσεις έλαβε τις έξης

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ:

Στις 16 Δεκεμβρίου 1995 ή Άρχιερατική Σύνοδος της Βουλγαρικής Όρθόδοξης Έκκλησίας σε πλήρη σύνθεση συνήλθε σε συνεδρία στη Σόφια, για να εξέτάσει τά γράμματα των καθαιρεθέντων πρώην Μητροπολιτών Στάρας Ζαγόρας Παγκρατίου, Νευροκοπίου Ποιμένος και τού άφορισθέντος από την Έκκλησία πρώην Μητροπολίτη Βράτζας Καλλινίκου από τó μήνα Δεκέμβριο 1995, τά όποία είχαν άπευθυνθεί προς τόν Πατριάρχη Βουλγαρίας Μάξιμο, Πρόεδρο της Έρεάς Συνόδου, και προς τούς σεβασμιωτάτους συνοδικούς αρχιερείς. Η Άρχιερατική Σύνοδος συγχωρεί τόν καθαιρεθέντα πρώην Μητροπολίτη Στάρας Ζαγόρας Παγκράτιο, αίρει την έπιβληθείσα σ' αυτόν ποινή, άποκαθιστά τó αρχιερατικό του άξίωμα και τή συμμετοχή του ως μέλους της Έρεάς Συνόδου της

Τού κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Β. ΓΟΝΗ

Άναπλ. Καθηγητού τού Πανεπιστημίου Άθηνών

δο. Έπειδή ή τελευταία είχε πολλές πικρές έμπειρίες από τó παρελθόν με τέτοιες έπιστολές (όμαδικές, με άπαράδεκτους όρους, μετανοίας χωρίς μετάνοια...), άποφάσισε να συγκροτήσει αρχιερατικές έπιτροπές, οί όποίες όφειλαν να συναντηθούν με τούς τρεις καθηρημένους ξεχωριστά και να συζητήσουν μαζί τους για τó πρόβλημα. Η Έρεά Σύνοδος έν συνέχεια, με βάση τά πορίσματα των έπιτροπών, θά έκρινε άν ήταν άναγκαίο να συγκληθεί ή Άρχιερατική Σύνοδος, για ν' άσχοληθεί με τά τελευταία γράμματα μετανοίας των τριών.

Οί συναντήσεις έπιτροπών και «μετανοούντων» πραγματοποιήθηκαν σε σύντομο χρονικό διάστημα (έντός τεσσάρων ήμερών): α) στη μονή Μπατσκόβου, 8 Δεκεμβρίου, με τόν Παγκράτιο, β) στη μονή της Ρίλας, 9 Δεκεμβρίου, με τόν Ποιμένα, και γ) στη μονή τού Τρογιάν, 11 Δεκεμβρίου, με τόν Καλλίνικο. Οί αρχιερατικές έπιτροπές υπέβαλαν τις εισηγήσεις τους στην Έρεά Σύνοδο της Έρεαρχίας, ή όποία τις εξέτασε σε συνεδρία στις 12 Δεκεμβρίου 1995 και άποφάσισε τή σύγκληση της Άρχιερατικής Συνόδου στις 16 Δεκεμβρίου, για να έπιληφθεί τού θέματος. Σημειωτέον ότι ή «Άρχιερατική Σύνοδος» είναι ένα όργανο που έκανε την εμφάνισή

1. Για τó πρόσφατο σχίσμα στους κόλπους της Έκκλησίας της Βουλγαρίας βλ. Δ.Β. Γόνη, Τó πατριαρχικό ζήτημα στην Έκκλησία της Βουλγαρίας, Άθήνα 1992. Τού ίδιου, Τó πατριαρχικό στην Έκκλησία της Βουλγαρίας, Άθήνα 1994. Τού ίδιου, Μιά ιστορική άπόφαση τού Συνταγματικού Δικαστηρίου στη Βουλγαρία, στό: Βαλκάνια και Όρθοδοξία, έκδ. Μήνυμα, Άθήνα 1993, σσ. 117-152.

2. Βλ. Δ.Β. Γόνη, Τó πατριαρχικό, 1994, σσ. 131-159.

Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας ως κανονικού Μητροπολίτη της επαρχίας της Στάρας Ζαγόρας σε σχέση με το άρθρο 143 του Καταστατικού Χάρτη της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας³.

Η Αρχιερατική Σύνοδος δεν βρίσκει λόγο να μεταβάλει την απόφασή της για την καθαίρεση του πρώην Μητροπολίτη Νευροκοπίου Ποιμένου.

Η Αρχιερατική Σύνοδος δέχεται ως μέλος της Εκκλησίας τον πρώην Μητροπολίτη Βράττσας Καλλίνικο με το μοναχικό του αξίωμα. Του παρέχει τη δυνατότητα ν' αποσυρθεί σ' ένα από τα μοναστήρια της επαρχίας Βράττσας που θα επιλέξει ο ίδιος⁴.

Μ' άλλα λόγια ή Αρχιερατική Σύνοδος: α) Αποκατέστησε πλήρως τον Παγκράτιο σ' αρχιερατικά του καθήκοντα στη Μητρόπολη της Στάρας Ζαγόρας. β) Αποκατέστησε τον πρώην Βράττσης Καλλίνικο μόνο στη μοναχική του ιδιότητα, με άρση του αναθέματος, και αποφάσισε τον έγκλεισμό του σε μονή της πρώην Μητροπόλεώς του. γ) Δεν μετέβαλε τη στάση της έναντι του Ποιμένου. Δηλαδή έκρινε ότι δεν υπάρχει ειλικρινής μετάνοια από την πλευρά του πρωταγωνιστή του σχίσματος.

Η διαφοροποίηση της Αρχιερατικής Συνόδου ως προς τη μετάνοια των τριών πρώην Μητροπολιτών οφείλεται σε πολλούς λόγους.

Ο Παγκράτιος αποκαταστάθηκε:

α) Διότι κατά τη διάρκεια του σχίσματος επέδειξε συνετή στάση. Απέφυγε ακρότητες και προκλήσεις. Αποσύρθηκε στην επαρχία του και ασχολήθηκε με το ποιμαντικό του έργο.

β) Διότι ο ίδιος πρωταγωνίστησε στα παρασκήνια να επιστραφεί στην Ιερά Σύνοδο υπό τον Πατριάρχη Μάξιμο το Συνοδικό Μέγαρο (13.5.1994), το οποίο είχε καταληφθεί βίαια από τους αντιπατριαρχικούς.

3. Το άρθρο 143 του Καταστατικού Χάρτη προβλέπει τα εξής: «Ο Μητροπολίτης κέκτηται εν πάση πληρότητι την ιεραρχικήν εξουσίαν εις το κεφάλαιον της πίστεως, της ηθικής, της ιερουργίας και της ποιμαντικής μερίμνης, διοικεί δέ την Έπαρχίαν αυτού τή συνδρομή του Μητροπολιτικού Συμβουλίου. Ούτος έχει το δικαίωμα της πρωτοβουλίας και καθοδηγήσεως επί της καθόλου περιοχής της Έπαρχίας του», (Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα Δ. Τζωρτζάτου, Οι βασικοί θεσμοί διοικήσεως των Ορθοδόξων Πατριαρχείων μετά ιστορικών ανασκοπήσεων, εν Αθήναις 1972, σ. 359).

4. Το κείμενο της Αποφάσεως δημοσιεύτηκε στην Cărkoven vestnik, τεύχ. 51, 18-24 Δεκεμβρίου 1993, σ. 2).

γ) Διότι είχε αναπτύξει αρκετό έργο στη Μητρόπολή του και ήταν αγαπητός από το ποιμνίο του. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Ιερά Σύνοδος απέφυγε να εκλέξει νέο Μητροπολίτη για την επαρχία της Στάρας Ζαγόρας, αν και ο Παγκράτιος ήταν καθηρημένος από τις 22 Ιουλίου 1992. Και οι τοποτηρητές, που κατά καιρούς όρίστηκαν από την Ιερά Σύνοδο⁵, ουσιαστικά δεν επενέβαιναν στα «έσωτερικά» ποιμαντικά ζητήματα της επαρχίας, όχι γιατί δεν ήθελαν, αλλά γιατί δεν μπορούσαν. Οί ιερείς και οί πιστοί, με ελάχιστες εξαιρέσεις, αγαπούσαν τον ιεράρχη τους.

δ) Διότι δεν υπήρχε το εμπόδιο του νέου Μητροπολίτη.

ε) Διότι ασκήθηκε αρκετή πίεση από πολιτικούς παράγοντες για την πλήρη αποκατάστασή του. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το εκκλησιαστικό ζήτημα στη Βουλγαρία είχε και έχει έντονα πολιτικό χαρακτήρα. Για την αλλαγή φρουράς στην ήγεσία της Εκκλησίας της Βουλγαρίας εργάστηκε το κόμμα της Ένώσεως Δημοκρατικών Δυνάμεων με πρωταγωνιστούντα πρόσωπα τον πρωθυπουργό Filip Dimitrov, το βουλευτή και ιερομόναχο Sabev και το Διευθυντή της Διευθύνσεως Θρησκευμάτων Metodj Spasov⁶. Η Ε-ΔΔ δεν ενδιαφέρθηκε μόνο για την κομματική άλωση της Εκκλησίας με όργανά της τους τρεις Μητροπολίτες, αλλά και για τη διάσωση και την αποκατάστασή τους, όταν ο Πατριάρχης Μάξιμος κέρδισε στα σημεία και πέρασε στην αντιπύεση. Ενδιαφέρον για τη διάσωση του Παγκρατίου έδειξαν και οί Σοσιαλιστές (πρώην Κομμουνιστές), αφού ο Παγκράτιος είχε αναρριχηθεί στην ιεραρχία με τη βοήθειά τους. Μετά την άνοδο των Σοσιαλιστών στην εξουσία το ενδιαφέρον τους για την αποκατάσταση του Παγκρατίου όχι μόνο ανανεώθηκε, αλλά και ενισχύθηκε. Ο χρόνος θα δείξει, αν το κυβερνών Σοσιαλιστικό Κόμμα θυσιάσε και τους δύο άλλους παλαιούς εταίρους του (Ποιμένα και Καλλίνικο) για χάρη του Παγκρατίου.

ε) Ο κάποτε πανίσχυρος Παγκράτιος διατηρεί ακόμη και σήμερα κάποιες συμπάθειες στους αρχιερατικούς κύκλους της Βουλγαρίας.

5. Ο τελευταίος τοποτηρητής στην επαρχία ήταν ο Μητροπολίτης Βελίκο Τυρνόβου Γρηγόριος.

6. Βλ. Σχετικά Δ.Β. Γόνη, Το πατριαρχικό, 1994, σσ. 7-117.

Ὁ πρῶν Βράτζης Καλλίνικος δὲν εἶχε πολ-
λὲς πιθανότητες πλήρους ἀποκαταστάσεως:

α) Διότι ἡ συμπεριφορά του κατὰ τὴ διάρ-
κεια τοῦ σχίσματος ἔφθασε σὲ ἀκρότητες.

β) Διότι ἔχασε σύντομα καὶ τὴν ὑποστήριξη
τῶν κομμάτων (ΕΔΔ καὶ τῶν Σοσιαλιστῶν). Λί-
γο πρὶν ἀπὸ τὴν πώση ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πώ-
ση τοῦ κομμουνισμοῦ στράφηκε κατὰ τῶν κομ-
μουνιστῶν, ἐνῶ μὲ τὶς ἀκρότητές του ἔχασε καὶ
τὰ ἐρείσματα πού εἶχε στὴν ΕΔΔ.

γ) Διότι γιὰ τὴν ἐπαρχία τῆς Βράτζας ἐξελέ-
γη νέος Μητροπολίτης, ὁ Ἰγνάτιος (29.5.1994)⁷.

δ) Διότι τὸ κλίμα τόσο στὴν Ἱερὰ Σύνοδο
ὅσο καὶ στὴν Ἀρχιερατικὴ Σύνοδο δὲν ἦταν εὐ-
νοϊκὸ γι' αὐτόν.

Τέλος γιὰ τὸν πρῶν Νευροκοπίου Ποιμένα,
τὸ κλίμα στὴν Ἀρχιερατικὴ Σύνοδο ἦταν ἀρκε-
τὰ δυσάρεστο:

α) Διότι ὁ Ποιμὴν δέχθηκε νὰ παίξει τὸν ἄ-
χαρο ρόλο τοῦ Ἀναπληρωτῆ Προέδρου τῆς Ἱε-
ρᾶς Συνόδου καὶ νὰ μεταβληθεῖ σὲ ἄβουλο ὄρ-
γανο τῶν πολιτικῶν τῆς ΕΔΔ, τοῦ ἱερομονάχου
Χριστοφόρου Σάμπεβ καὶ τῶν ὁμοφρόνων του.

β) Διότι ὡς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἀντισυνόδου
τῶν σχισματικῶν προσπάθησε νὰ ἐξουδετερώ-
σει ὄχι μόνον τὸν Πατριάρχη Μάξιμο, ἀλλὰ καὶ
ἄλλους Μητροπολίτες* στραγγάλισε οικονομικὰ
τὴν Ἐκκλησία μὲ τὸ νὰ δεσμεύσει τὸν τραπεζι-
κὸ λογαριασμὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ νὰ κα-
ταλάβει βίαια τὸ ἐργαστήριο ἐκκλησιαστικῶν εἰ-
δῶν τῆς Ἐκκλησίας* κατέλαβε τὸ συνοδικὸ μέ-
γαρο καὶ ἐγκαταστάθηκε σ' αὐτό, ἐνῶ προσπά-
θησε βίαια νὰ καταλάβει κάποια μητροπολιτικὰ
μέγαρα, ἐκκλησιαστικὲς σχολές, νεκροταφεια-
κοὺς ναοὺς, μονές, ἐκκλησίες, ἐκκλησιαστικὰ
κτίρια κ.ἄ.* ἐξέλεξε καὶ χειροτόνησε ἀρκετοὺς
τιτουλάριους ἐπισκόπους καὶ λίγους μητροπολί-
τες μὲ σκοπὸ τὴν ἄλωση τῆς Ἐκκλησίας κ.ο.κ.

γ) Διότι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ σχίσματος ἔ-
δειξε ἀρκετὲς παλινωδίες ὡς πρὸς τὴ μετάνοια
καὶ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἐκκλησία.

δ) Διότι στὴν πρόσφατη συνάντησή πού εἶχε
μὲ τὴ συνοδικὴ ἐπιτροπὴ στὴ μονὴ τῆς Ρίλας
δὲν ἐπέδειξε κάποια μετάνοια, ἐνῶ ἀντίθετα

προσπάθησε νὰ πείσει τοὺς συνομιλητές του ὅτι
ἡ ἐπιστροφή τῶν τριῶν πρέπει νὰ γίνεῖ χωρὶς
ποινές.

ε) Διότι σπατάλησε τὰ χρήματα τῆς Ἐκκλη-
σίας σὲ ἀμοιβὲς καλοπληρωμένων φρουρῶν στὸ
Συνοδικὸ Μέγαρο, ἐξαγορὰ συνειδήσεων κληρι-
κῶν κ.ἄ.

στ) Διότι στὴν ἐπαρχία Νευροκοπίου ἐξελέ-
γη νέος Μητροπολίτης, ὁ Ναθαναὴλ (24.4.1994),
μὲ ἔδρα τὸ Νευροκόπι⁸, ἐνῶ ὁ Ποιμὴν χρησιμο-
ποιούσε ὡς ἔδρα τὸ Μπλαγκόεφγκραντ.

ζ) Διότι στοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους γε-
νικὰ καὶ εἰδικότερα στὴν Ἀρχιερατικὴ Σύνοδο
δὲν ἔχει καμιά συμπάθεια.

Συμπερασματικὰ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ εἰ-
πεῖ ὅτι ἡ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος στὶς ἀποφάσεις
τῆς τήρησε τὴ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδὸ καὶ ἱκανο-
ποίησε μερικῶς ὅλες τὶς τάσεις πού διαμορφώ-
θηκαν ὡς πρὸς τοὺς ὄρους καὶ τὸν τρόπο τῆς
ἐπιστροφῆς τῶν τριῶν καθηρημένων πρῶν Μη-
τροπολιτῶν στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ
νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἔτσι ἡ ποθητὴ ἄρση τοῦ σχί-
σματος. Ἀπέρριψε τὴν ἄποψη τῶν πολιτικῶν
καὶ τῶν ὀπαδῶν τῶν σχισματικῶν γιὰ πλήρη ἀ-
ποκατάσταση ὄχι μόνον τῶν τριῶν καθηρημένων
Μητροπολιτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν χειροτονηθέντων
ἀπὸ αὐτοὺς τιτουλαρίων Ἐπισκόπων. Ἀπέρριψε
ἐπίσης καὶ τὴν ἄποψη ἀρκετῶν ἀρχιερέων καὶ
πολλῶν ἱερέων καὶ πιστῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπιθυ-
μοῦσαν τὴν πλήρη ἀποκατάσταση κανενὸς ἀπὸ
τοὺς σχισματικούς. Ἀπέρριψε τὶς «θεωρίες» τῶν
ἐπιτηδείων καὶ τῶν αὐτόκλητων κανονολόγων
περὶ μὴ ὑπάρξεως σχίσματος στὴ Βουλγαρία!
Περὶ ὑπάρξεως δύο κανονικῶν καὶ ἰσοτίμων
Συνόδων! Περὶ ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος χω-
ρὶς νικητὲς καὶ ἡττημένους! Στάθμισε προσεκτι-
κὰ τὰ πράγματα* στάθμισε τὸ συμφέρον τῆς
Ἐκκλησίας πού συνδέεται ἄρρηκτα μὲ τὴν ἀνε-
κτίμητη ἐνότητά της καὶ προχώρησε στὴν ἀνωτέ-
ρω λύση. Ὁ χρόνος θὰ δείξει στὴν πράξη, ἂν ἡ
λύση αὐτὴ ἦταν ἡ ἰδανικότερη.

Ἐμεῖς προσωπικὰ εὐχόμεσθε νὰ ἐπανέλθει ἡ
ἐνότητα καὶ ἡ εἰρήνη στοὺς κόλπους τῆς ἀδελ-
φῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐπιδοθεῖ
ἀπερίσπαστη στὸ ἀναγεννητικὸ καὶ σωτηριολο-
γικὸ τῆς ἔργο. Ἀρκετὸς χρόνος χάθηκε ἀκαρπια
καὶ ἀρκετὲς συνειδήσεις σκανδαλίστηκαν.

7. Γιὰ τὸν Ἰγνάτιο βλ. Δ.Β. Γόνη, Ἐκλογὲς νέων μητρο-
πολιτῶν στὴ Βουλγαρία, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια 16.7. -
1.8.1994, σσ. 4 καὶ 6.

8. Γιὰ τὸν Ναθαναὴλ βλ. Δ.Β. Γόνη, Ἐκλογὲς νέων μη-
τροπολιτῶν στὴ Βουλγαρία, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια 16.6. -
1.7.1994, σσ. 14, καὶ 16.7. - 1.8.1994, σσ. 4 καὶ 6.

Η ΘΡΟΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία μετὰ πολλῆς λαμπρότητος ἐτίμησε καὶ ἐφέτος τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ προστάτου αὐτῆς Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἐορτάσασα τὴν θρονικὴν αὐτῆς ἐορτήν.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς παραμονῆς 29ης Νοεμβρίου,

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. **ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΡΟΣΟΥ**

προέστη δὲ τῇ ἐπαύριον τῆς καθιερωμένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς θείας Λειτουργίας ἐπὶ παρουσία τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐλθούσης ἐπισήμου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης.

Μετὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Πατριάρχου, συνελειτούργησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος, Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, Πέργης κ. Εὐάγγελος, Λύστρων κ. Καλλίνικος, Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Ἀθανάσιος, Τρανουπόλεως κ. Γερμανός, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων καὶ Περγάμου κ. Ἰωάννης. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μετρῶν καὶ Ἀθύρων κ. Θεόκλητος.

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ροδοπόλεως κ. Ἰερώνυμος, Θεοδορουπόλεως κ. Γερμανός, Βελγίου κ. Παντελεήμων, Τυάνων κ. Φίλιππος, Πρωτοσυγκελλεύων, Σελευκείας κ. Κύριλλος, Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος, Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, Ἀρχιγραμματεῦν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Σεβαστείας κ. Δημήτριος, Διευθυντῆς τοῦ Ἰδιαίτερου Πατριαρχικοῦ Γραφείου, οἱ Πανιερ. Μητροπολίται Εὐδοκιάδος κ. Εἰρηναῖος, Μύρων κ. Χρυσόστομος καὶ Ἀγαθονικείας κ. Ἀπόστολος. Παρέστησαν, ἐπίσης ὁ Σεβ. Συροϊακωβίτης Μητροπολίτης κ. Yusuf Cetin, ὁ Σεβ. Ρωμαιοκαθολικὸς Ἐπίσκοπος κ. Louis Pelatre, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Φώτιος, Ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Aram Atesyan μετὰ τοῦ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Krikor

Damatyan, ἐκπροσωποῦντες τὸν Μακ. Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ Πόλει κ. Karekin, ὁ Πανοσιολ. κ. Alfonso Sammut, προϊστάμενος τῆς ἐν τῇ Πόλει Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὁ Ἐντιμ. κ. Σταῦρος Λυκίδης, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἐντιμ. κ. Mark Dion, Γενικὸς Πρόξενος τῶν ΗΠΑ, ὁ Ἐντιμ. κ. Jean Michel Casa, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γαλλίας, ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Βασιλοκωνσταντάκης, ὁ Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος Ἐντιμ. κ. Λ. Κοντοβουνίσσιος, Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι, Ἐκπαιδευτικοί, ὄμιλοι προσκυνητῶν ἐξ Ἑλλάδος καὶ πιστοὶ ἐκ τῆς Πόλεως καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Κατ' αὐτήν, ἐξετέθη ἐν τῷ Σωλέα εἰς προσκύνησιν τὸ τεμάχιον τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, προσκυνηθὲν ὑπὸ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου, πρὸ τῆς Πατριαρχικῆς Χοροστασίας καὶ ἀργότερον ὑπὸ τῶν πιστῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας, ὁ Πατριάρχης ἠλόγησε, κατὰ τὸ ἔθος, τὰ εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἐορταζομένου Ἁγίου κόλλυβα.

Ἄμα τῇ λήξει τῆς θείας Λειτουργίας ἀντηλάγησαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου αἱ κάτωθι προσφώνησις καὶ ἀντιφώνησις:

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ Καρδινάλιε κύριε Edward Idris Cassidy, Πρόεδρε τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῆς προωθήσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, καὶ λοιποὶ ἀδελφοί, ἐκπρόσωποι τοῦ ἀδελφοῦ Πάπα Ρώμης Ἰωάννου Παύλου Β΄.

Κατακλείοντες ἐντὸς ὀλίγου ἐν ἔτος πλήρης ἀσυνήθων συγκινήσεων καὶ εὐλογιῶν, καλούμεθα ἵνα καὶ αὐθις ἀπὸ κοινοῦ ἐορτάσωμεν τὴν ἱερὰν μνήμην Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, τοῦ αὐταδέλφου τοῦ Πέτρου, δοξάζοντες ἅμα καὶ εὐχαριστοῦντες τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ, ὅτι ἐν τῇ ἀπειρῷ Αὐτοῦ ἀγαθότητι ἔθεσεν εἰς παρηγορίαν τῶν πιστῶν οὐ μόνον τὴν φυσικὴν ἐν τῷ κόσμῳ ζωὴν τῶν Ἁγίων Του, ἀλλὰ καὶ τὰς μετὰ θάνατον μνήμας καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν, διὰ τὰ ἐξαγγιζοῦν ἀδιαλείπτως τὸν χρόνον καὶ τὰ ἐν χρόνῳ τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου.

Ἰδιαίτεραν χαίρομεν χαρὰν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ ὑμῶν, ἀδελφοὶ περιπόθητοι, ἐκπρόσωποι τοῦ ἐν τῇ Δύσει ἀγαπητοῦ καὶ σεβαστοῦ ἡμῖν ἀδελφοῦ ἐν Κυρίῳ, Ἐπισκόπου καὶ Πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἰωάννου Παύλου Β', διότι κατὰ τὸ ἐκπνέον τοῦτο εὐλογημένον ἔτος 1995, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπιτελοῦμεν ἀνάμνησιν ἐξόχως ἱστορικῆς τι- νος χειρονομίας εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, ἧτοι τῆς πρὸς τριάκοντα ἐ- τῶν, θεία συνάρσει, γενομένης ἄρσεως τῶν κα- τὰ τὸν 11ον αἰῶνα ἐξαπολυθέντων, ὡς μὴ ὄφε- λεν, ἀμοιβαίων ἀναθεμάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ- ξιώθημεν, ἐπίσης κατὰ τὸ παρὸν εὐλογημένον ἔ- τος 1995, τῆς ἰδιαίτερας ἀπὸ Θεοῦ δωρεᾶς, ἵνα συναντηθῶμεν αὐτοπροσώπως ἐν Βατικανῷ με- τὰ τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος, πρὸς συνορτασμόν τῆς Θρονικῆς Ἐορτῆς τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν ἐπίσης κοινῶν διδασκάλων καὶ προστατῶν τῆς ὄλης ὑπ' οὐρανὸν Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν ἀπροσμέτρητον σπουδαιότητα τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων ἐκείνων, ἣν ἐν καρτε- ρία καὶ γενναιοτήτι πολλῇ ἐπραγματοποίησαν οἱ δύο ἡμῶν μακαριστοὶ προκατόχοι Παῦλος ὁ Στ' καὶ Ἀθηνάγορας ὁ Α', δὲν χρειάζεται ἀσφα- λῶς νὰ ὀμιλήσωμεν σήμερον ἐκ νέου, διότι ἤδη ἔχει ἐκτιμηθῆ ἐπαξίως ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πι- στῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἢ τοὺς εὐρύτερους ὀρίζοντας ἀγάπης καὶ καταλλαγῆς διανοίξασα οὐσιαστικῇ ἐκείνῃ καὶ θεοφιλῆς χειρονομία.

Θὰ ὀμιλήσωμεν ὁμως διὰ τὴν προσωπικὴν ἡ- μῶν πρό τινος γενομένην ἐν Βατικανῷ συνάν- τησιν, ἢ ὁποία ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἓνα ἀκόμη ἀ- γλαὸν καρπὸν τῆς πρὸ τριάκοντα ἐτῶν γενομέ- νης ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων.

Ἡ ὄντως ἱστορικῇ ἡμῶν συνάντησις ἐκείνῃ μετὰ τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος ὑπῆρξεν οὐχὶ ἀπλῶς σταθμὸς εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο ἀδελφῶν ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν διὰ παντὸς θεαρέστου μέσου τὴν μεταξὺ αὐτῶν πλήρη εἰρήνευσιν καὶ ἀποκα- τάστασιν τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ κοινωνίας ἐπιζητουσῶν.

Ἐπῆρξεν ἢ συνάντησις ἐκείνῃ τρόπον τινὰ καὶ ἀνάβασις πνευματικῇ «εἰς τὸ Ὄρος Κυ- ρίου», καθ' ἣν, ἀρθέντες ἐπ' ὀλίγον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ σεβασμίου ἀδελφοῦ εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀπαραγράπτων καὶ ἀμεταθέτων εὐθυνῶν ἐνὸς ἐ- κάστου ἐξ ἡμῶν, ἐλαλήσαμεν τῇ πόλει καὶ τῇ

οἰκουμένην λόγον πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδος.

Ἀκριβῶς διὰ πάντα ταῦτα, εἰλικρινῶς ἀνα- μιμνησκόμεθα σήμερον ἐν συγκινήσει πολλῇ, ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ ὑμῶν παρουσίᾳ καὶ ἐν τῇ θρονικῇ ἡμῶν Ἐορτῇ ἀδελφικῇ συμμετοχῇ, τὰ ἐπὶ μέ- ρους τῆς εὐλογημένης ἐκείνης ἐν Βατικανῷ συν- αντήσεως. Ἐν εὐγνωμοσύνῃ ἀρρήτῳ πρὸς τὸν τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς εὐαγγελισμόν τῆς εἰρήνης ὀδηγοῦντα Θεόν, ὁμολογοῦμεν ὅτι μετὰ τοὺς ἐν Πάτμῳ συναπτούς καὶ μνημειώδεις ὄντως ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ ἐννεακοσιοστῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς συγ- γραφῆς τῆς ἱεράς Ἀποκαλύψεως ἐορτασμούς, ἀσφαλῶς τὸ κορυφαϊότερον γεγονός τοῦ ἐκ- πνέοντος τούτου ἔτους ὑπῆρξεν ἢ μετὰ τοῦ ἀ- δελφοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου Β' συνάντησις, μεθ' ὅλων τῶν κατ' αὐτὴν καὶ ἐξ αὐτῆς ἀμοι- βαίως βιωθέντων εὐεργετημάτων τοῦ ἀδελφικοῦ διαλόγου.

Εἶπατε, ἀδελφοί, τῇ Αὐτοῦ Ἀγιότητι ὅτι ὁ ἀπόηχος τῶν οὐς ἐν αἰσθήματι βαθυτάτης εὐθύ- νης ἀντηλλάξαμεν λόγων συνοδεύει ἔκτοτε ἀ- διαλείπτως ἡμᾶς. Εὐχόμεθα καὶ πιστεύομεν ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ συμβαίνει καὶ μετὰ τῆς Αὐτοῦ Ἀγιό- τητος, διότι καλῶς γνωρίζομεν ὅτι εἰλικρινῶς ἀ- πασχολεῖ καὶ αὐτὸν ἢ παντοδαπῇ ἐν τῷ συγχρό- νῳ κόσμῳ ἀκαταστασία, πρὸ πάντων ὁμως ἢ τῶν χριστιανῶν συνεχιζομένη διαίρεσις.

Γνωρίζοντες ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ τινί ἢ σωτηρία εἰμὶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ», δὲν ἔχομεν, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ ἔχομεν ἄλλην ἐκλογὴν, ἀπὸ τοῦ νὰ πειθαρχήσωμεν ἐν παντί τοῖς θεϊκοῖς ρήμασιν Ἐκείνου.

Ὅλος ἰδιαίτερος χαίρομεν ὅτι ἐπαναβλέπο- μεν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἐφέτος τῆς Ἀντιπρο- σωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης ἐνταῦθα τὸν ἀκάματον καὶ ἀγαθὸν ἐργάτην τῆς εἰρήνης, φιλ- τατον ἀδελφὸν Καρδινάλιον Edward Idris Cassi- dy, τὸν ἀγωνιζόμενον τιμίως μετὰ τοῦ ἀπὸ Ὁρ- θοδόξου πλευρᾶς συμπροέδρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀμφοτέρωθεν μελῶν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπισήμου Θεολογικοῦ ἡμῶν Διαλόγου διὰ τὴν προώθησιν τῆς μεταξὺ ἡμῶν πολυποθήτου ἐνό- τητος.

Ἐπιθυμοῦμεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ νὰ ὑπενθυμίσω- μεν ὅτι κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον αὐτοπρο- σώπως ἐδέησε νὰ παραστῶμεν εἰς τὴν συνε- δρίασιν τῆς ἐν τῷ Διαλόγῳ Διορθοδόξου Ἀντι- προσωπείας, τὴν ὁποίαν διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς

τούτον συνεκαλέσαμεν ἐνταῦθα, ὥστε νά ἐπαναφέρωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους τῶν διὰ ποικίλους λόγους ἐνισταμένων ἀδελφῶν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Διαλόγου.

Διεπιστώσαμεν ἀτυχῶς ἐκ τῶν γενομένων σχετικῶν συνομιλιῶν, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς Οὐνίας δὲν πρέπει νά θεωρῆται ἐπαρκῶς διευθετηθὲν διὰ τῶν ἐν Βαλαμπῆ γενομένων τιμίων προσπαθειῶν. Πολὺ ὀλιγώτερον δικαιούμεθα νά θεωρῶμεν λήξαν τὸ τεράστιον τοῦτο πρόβλημα. Διὰ τοῦτο ὁ ἐπίσημος Θεολογικὸς Διάλογος ἡμῶν ὀφείλει νά ἐξομαλύνῃ περαιτέρω τὸ ἔδαφος διὰ νά προχωρήσωμεν οὐσιαστικώτερον εἰς ἀληθῆ λύσιν τοῦ προβλήματος ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐν μετανοίᾳ καὶ κατανύξει, ἐν καρτερίᾳ καὶ γενναιοῦτι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ ἄθλημα τῶν γενναίων. Εἶναι ὁ ἀμαράντινος στέφανος τῶν πιστῶν.

Εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα διαπύρως ὅπως ὁ Θεὸς τῶν Φώτων καὶ τῶν οἰκιτιμῶν, πρεσβείαις τοῦ ἐορταζομένου πολιούχου καὶ προστάτου ἡμῶν Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, χαρίζεται ἡμῖν πᾶσιν, ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει, «δάκρυα μετανοίας» καὶ οἰκοδομῆς, ἵνα εὐκρινῶς διακρίνωμεν τὰς τρίβους Του, τὰς ὀδηγούσας εἰς νομὰς σωτηρίους.

Ὡς εὖ παρέστητε, ἀδελφοὶ φίλτατοι, ἐν μέσῳ ἡμῶν!

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΥ

Παναγιώτατε,
τετιμημένοι ἀδελφοί,

«Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν» (Φιλ. 1, 3-4)

Ἐπιτρέψατέ μοι, ὅπως δανεισθῶ τοὺς ἀνωτέρω λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς χριστιανούς τῶν Φιλίππων. Ἀπηχοῦν ὄντως τὰ αἰσθήματα ἐμοῦ τε καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπείας, τῆς ὁποίας ἡγοῦμαι. Εἶναι λόγοι, τοὺς ὁποίους ἀπευθύνει πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀπέστειλεν ἡμᾶς σήμερον πλησίον Ὑμῶν, ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β', ἵνα συνεορτάσωμεν μεθ' Ὑμῶν τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Πέτρου.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἡ σταθερὰ κοινωνία ἀγάπης καὶ προσευχῆς ἐξεδηλώθη διὰ τῆς ἀμοι-

βαίας παρουσίας ἡμῶν κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν ἱερῶν πολιούχων τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης. Ἡ κοινωνία αὕτη εἶναι πηγὴ χαρᾶς, ἀπείρου χαρᾶς.

Παναγιώτατε,

Ὅντες βέβαιοι ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ (Φιλ. 1, 6), ἐβίωσαμεν ἐφέτος τὴν χαρὰν τῆς παρουσίας Ὑμῶν κατὰ τοὺς ἐορτασμοὺς τῆς Ρώμης, τῇ 29ῃ Ἰουνίου. Εἴμεθα βαθῶς Ὑμῖν εὐγνώμονες, διότι ἀναλάβετε τὴν πορείαν ταύτην, ἡ ὁποία ἔφερον Ὑμᾶς εἰς ἐγγύτερον ἡμῶν. Ἡ Ἐκκλησία Ρώμης καὶ ὁ Ἐπίσκοπος αὐτῆς ἐδέχθησαν Ὑμᾶς μετ' ἀγάπης. Εἴμαι βέβαιος ὅτι ἠσθάνθητε τὴν στοργὴν μετὰ τῆς ὁποίας ὑπεδέχθησαν Ὑμᾶς οἱ πιστοὶ τῆς Ρώμης, πλήρεις χαρᾶς. Ὑπήρξαν ὁμως καὶ οἱ νέοι τῆς Ρώμης, οἱ ὁποῖοι ἔτειναν τὰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς Ὑμᾶς καὶ ἠνοιξαν τὴν καρδίαν αὐτῶν. Τὸ συμβᾶν τοῦτο ἦτο σημαντικὸν καὶ νομίζω ὅτι ὑπόσχεται πολλὰ διὰ τὸ μέλλον τοῦ διαλόγου καὶ τῶν σχέσεων ἡμῶν. Ἐὰν πράγματι ἡ νεωτέρα γενεὰ ἀντιλαμβάνεται καλῶς τὴν σημασίαν παρομοίων χειρονομιῶν, τοῦτο σημαίνει ὅτι πρέπει νά προχωρήσωμεν εὐσυνειδήτως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη εὐρισκόμεθα. Ἡ ἐπίσκεψις Ὑμῶν συνετέλεσεν ὅπως ἀυξηθῇ ἡ μεταξὺ ἡμῶν πραγματικὴ καὶ στοργικὴ κοινωνία, τῆς ὁποίας ὁρατὴ ἐκδήλωσις ὑπήρξεν ἀπὸ τριακονταετίας ἡ ἀμοιβαία ἀποστολὴ Ἀντιπροσωπειῶν κατὰ τὰς Ἱερουσαλὴμικὰς Ἐορτὰς τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Ἡ πορεία ἡμῶν εἶναι πορεία πίστεως, ἀντιλαμβανομένη ἐν ὑπακοῇ πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ Κυρίου. Ἡ ὁδὸς ἐπὶ τῆς ὁποίας βαδίζομεν εἶναι ὁδὸς ἀνθρωπίνη, ἐνίοτε δὲ ἐν δύσβατον μονοπάτι. Ἀργοπορίαὶ καὶ ἐμπόδια δὲν δύνανται νά ἀποφευχθῶν. Πλὴν ὁμως πρέπει ὁπωσδήποτε νά ὑπερπηδηθῶν, ἐὰν ὄντως θέλωμεν νά ἐνεργήσωμεν μετὰ συνεπειᾶς καὶ νά ἀγωνισθῶμεν μέχρι τέλους «ἐν ἐνὶ πνεύματι, μὴ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων» (Φιλ. 1, 27-28). Ὡς πρὸς ἡμᾶς, γνωρίζομεν ποῖοι εἶναι οἱ ἐν λόγῳ «ἀντικείμενοι» καὶ δυνάμεθα νά τοὺς ἀναφέρωμεν ὀνομασί. Πρόκειται διὰ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ παρελθόντος, διὰ τοὺς φόβους

τῆς σήμερον, διὰ προσφάτους παρεξηγήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι δύσκολον νὰ παραμερισθοῦν, πρόκειται ἀκόμη διὰ τὴν ἀποξένωσιν, τὴν ἀπόστασιν ἢ ὁποῖα χωρίζει ἡμᾶς, τὴν ἀδιαφορίαν.

Ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιμόνων τούτων «ἀντικειμένων», ὅταν συναντώμεθα, ὡς ἀδελφοί, εἰς περιστάσεις, ὡς ἡ ἐπίσκεψις Ὑμῶν εἰς Ρώμην, ἢ μετάβασις Ὑμῶν εἰς Λούρδην, αἱ χειρονομίαι εἰς τὰς ὁποίας προβαίνομεν, λαμβάνουν ἰδιαίτεραν σημασίαν. Πρόκειται περὶ σημαντικῶν χειρονομιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν ὅπως αὐξηθῆ ἔτι περαιτέρω ἡ ἀδελφότης μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, καὶ καθιστοῦν φανερὸν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὸ μέλλον ὄντες διηρημένοι.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπῆρξαν πολλὰ σημεῖα δηλοῦντα ὅτι τὸ ἔργον ἡμῶν ἐνισχύεται ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Ἐν τῷ μέσῳ Ὑμῶν ὁ Κύριος ἀνέδειξεν ἰσχυροὺς μάρτυρας καὶ ἐπέτρεψεν ὅπως πραγματοποιηθοῦν πράγματα μεγάλα. Πρέπει νὰ μὴ τὰ λησιμονῶμεν, ἐὰν ὄντως θέλωμεν ὅπως μὴ ἀπωλέσουν αὐτὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν σημασίαν. Λίαν συντόμως, ἐπὶ παραδείγματι, θὰ μνησθῶμεν τῆς πρὸ τριακονταετίας ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου 1965, ἢ ὁποῖα ὑπῆρξεν «μία ἐπίσημος πράξις θεραπείας τῆς ἱστορικῆς μνήμης, ἀμοιβαίας συγχωρήσεως καὶ σταθερᾶς δεσμεύσεως πρὸς ἀγῶνα διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν ἡμῶν» (Ἐγκύκλιος *Ut unum Sint*, p. 52). Ὁ Τόμος διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ ἡ περὶ Αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος «ἤσαν ἀπὸ τὴν μνήμην καὶ ἐκ τοῦ μέσου τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἀναθέματα τοῦ 1054» ἀρχίζει μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους: «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν (Α' Ἰωάν. 4,9), ἡ δὲ ἀγάπη τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, τὸ θεοδώρητον γνῶρισμα καὶ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ ἡ συνεκτικὴ δύναμις καὶ τῆς ἐν αὐτῇ εἰρήνης καὶ ὁμονοίας καὶ τάξεως ἀρχή, ὡσπερ ἀένναος ἐν αὐτῇ ἐκφαντορῖα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Τόμος Ἀγάπης, σελ. 129, σελ. 291).

Ὅτιδήποτε πράττομεν, κατευθύνοντες τὰς προσπάθειάς ἡμῶν πρὸς τὴν πλήρη ἡμῶν κοινωνίαν, αὐξάνει τὴν διαρκῆ ἐπιφάνειαν τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ.

Ἡ δέσμευσις ἡμῶν εἶναι δεδομένη, δοθέντος ὅτι τείνει πρὸς ἓνα πρότυπον, τὸ ὁποῖον δέον ὅπως ἐνσαρκώσωμεν ἐντὸς τοῦ διηρημένου ἡ-

μῶν πολιτισμοῦ, διακρινομένου ἀπὸ παντὸς εἶδους ἰδιαιτερότητας καὶ ἐγωϊσμοῦ. Τὴν στιγμὴν ταύτην, λόγου χάριν, εὐρισκόμεθα πρὸ τῆς προκλήσεως ὅπως ἐξεύρωμεν τρόπους συνεχίσεως τοῦ Θεολογικοῦ ἡμῶν Διαλόγου, ἐνθαρρύνοντες ταυτοχρόνως τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμφωνίας ἣτις ἐπετεύχθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου ἡμῶν ἐν *Balamand*, οὕτως ὥστε ἢ τε θεολογικὴ βάσις καὶ τὰ πρακτικῆς φύσεως μέτρα, τὰ ὁποῖα προϋτάθησαν, εἰσαχθοῦν εἰς τὴν πράξιν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Καθολικῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Τὸ ἔργον ἡμῶν δὲν εἶναι εὐχερές, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀγνοήσῃ ὅτι πρόκειται περὶ λεπτοῦ καὶ περιπλόκου ἔργου. Δυνάμεθα ὁμως νὰ μὴ τὸ δεχθῶμεν; Ἢ νὰ ὀπισθοχωρήσωμεν; «Αἱ κοιναὶ ἡμῶν πεποιθήσεις ἀποτελοῦν τὴν βάσιν ὅπως Καθολικοὶ καὶ Ὁρθόδοξοι παράσχουν εἰς τὸ ἐξῆς μίαν, πιστὴν καὶ κοινήν, μαρτυρίαν, ἵνα κηρυχθῆ καὶ δοξασθῆ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου» (*Ut unum Sint*, 4, 59).

Εὐχαριστῶ Ὑμῖν, Παναγιώτατε, διὰ τὴν ἀδελφικὴν Ὑμῶν ὑποδοχὴν. Ἐκφράζει τὴν ἀγάπην τὴν ὁποῖαν τρέφετε, πρὸς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς Ὑμᾶς. Διαβιβάζων δὲ τὴν ἀδελφικὴν στοργὴν τὴν ὁποῖαν τρέφει πρὸς Ὑμᾶς ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης, ἐπιδίδω Ὑμῖν μετὰ τιμῆς τὸ Μήνυμα τὸ ὁποῖον ἀπευθύνει κατὰ τὴν ὠραίαν ταύτην ἑορτὴν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ὑμᾶς.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σεβ. Καρδινάλιος Edward Idris Cassidy ἐπέδωσε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι προσωπικὸν μήνυμα τῆς Α. Ἁγιότητος, τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου Β'. Ψαλλομένου τοῦ Πατριαρχικοῦ Πολυχρονισμοῦ, ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Σεβ. Καρδινάλιος ἀντήλλαξαν τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης καὶ ηὐλόγησαν τοὺς πιστοὺς. Τέλος ὁ Πατριάρχης διένειμε τὸ ἀντίδωρον εἰς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησιαστικόν.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἐχειροθέτησεν, ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Παναγίας τῶν Πατριαρχείων, εἰς τὸ ὄφρικιον τοῦ Ἀρχοντος Καστρινοῦ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸν κ. Περικλέα Θεοχάρην, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ἀργότερον παρετέθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπίσημον ἐόρτιον γεῦμα.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ — ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ — *

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία «καλεῖται» σὸ ἐπίκεντρο τῆς δημόσιας εὐρωπαϊκῆς ζωῆς καὶ τῆς δίνεται ἡ δυνατότητα νὰ διαδραματίσει πρωτεύοντα καὶ οὐσιαστικὸ ρόλο²⁰, ὡς ἄλλωστε τονίζεται καὶ σὸ κείμενο τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς 15ης Μαρτίου, τὸ ὁποῖον ἐκδόθηκε σὸ Φανάρι: «*Ἰδιαίτερος χαίρειται (ἐνν. ἡ Σύναξις τῶν Προκαθημένων) τὴν πορείαν τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν ἐνότητα αὐτῆς*

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ

καὶ ὑπενθυμίζει τὸ γεγονός ὅτι ἐντὸς αὐτῆς διαβιοῦν μέγας ἀριθμὸς Ὁρθοδόξων, ἐνῶ ἀναμένεται νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλοι Ὁρθόδοξοι εἰς αὐτὴν εἰς τὸ μέλλον... Τὸ γεγονός αὐτὸ καθιστᾷ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν σημαντικὸν παράγοντα εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς Ἠνωμένης Εὐρώπης καὶ αὐξάνει τὰς εὐθύναις αὐτῆς²¹. Αὐτὴ ὅμως ἡ πρόσκληση καὶ πρόκληση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, γιὰ δυναμικὴ παρουσία καὶ συμβολὴ στὴν πραγμάτωσιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐνοποίησης, ἐγκυμονεῖ καὶ κάποια προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπισημανθεῖ ἀπὸ ἀρκετούς.

Ἦδη ὁ μητροπολίτης Δημητριάδος Χριστόδουλος, ἂν καὶ εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν ρόλο καὶ τὴν συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γιὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς εὐρωπαϊκῆς ιδέας, ἐν τούτοις δὲν διστάζει νὰ ἐπισημάνει καὶ τοὺς κινδύνους ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπ' ἐνὸς ἀπὸ τὴν πληθυσμιακὴν κατάταξιν τῆς ὁμολογιακῆς ἐνότητας καὶ ἀπ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν πολιτικῶν ὀργανωμένων ομάδων, κοινωνικῆς πίεσης ποὺ διεκδικοῦν δικαιώματα μὲ βάση τὸ

θρήσκευμα²². Μιὰ ἄλλη ὅμως μορφή κινδύνου προέρχεται ἀπὸ τὶς «ἀνυπόστατες ἐκκλησίες» ἢ ὁμολογίες, οἱ ὁποῖες ζητοῦν νὰ εἰσέλθουν μὲ καθαρὰ θρησκευτικὸ ἔνδυμα καὶ ἀναγνώριση κατ' ἀπομίμησιν τῆς πολιτικῆς τοιαύτης²³. Ὅμως ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς παραπάνω κινδύνους ὑπάρχει καὶ ἓνας ἄλλος ὑποφώσκων κίνδυνος, αὐτὴ τὴν φορὰ ὅχι ἀπὸ τὴν «θρησκευτικὴν» κατάταξιν, ἀλλ' ἀντίθετα ἀπὸ τὴν «ὁμολογιακὴ ἐνότητα» ἢ ἀπορρόφηση τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν μετατροπὴν τους σὲ ἀπλὲς ὁμολογίες, τὴν ἀπάλειψιν δηλαδή κάθε διαφορᾶς «πιστεύω» καὶ ἐκκλησιολογικῆς δομῆς.

Πολλὲς φορὲς ἡ ιδέα τῆς «Ὁμολογιακῆς πίστεως» ἐκφράζεται, εἴτε ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, εἴτε κατ' ἐπιτροπὴν, ἀπὸ διάφορα πολιτικὰ πρόσωπα. Μήπως ἡ ιδέα τοῦ «κοινοῦ εὐρωπαϊκοῦ οἴκου» ἢ τῆς «κοινῆς εὐρωπαϊκῆς πατρίδος» ἢ τέλος «τοῦ ἀνοιχτοῦ σπιτιοῦ» προοιωνίζει μιὰ ἀνάλογη «κοινὴ ὁμολογιακὴ πίστις» γιὰ τὶς Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης;

Δύο θέσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας νομίζω ὅτι ἔρχονται νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὸν προβληματισμὸ μας. Ὁ πάπας Ἰωάννης - Παῦλος ὁ Β' ἀνέφερε, ὅτι κανένα ἰδεολογικὸ σύστημα, πολιτικὸ πρόγραμμα, οικονομικὴ πολιτικὴ ἢ πατριωτικὸς συνασπισμὸς, δὲν μποροῦν νὰ ἐξουδετερώσουν τὴ βούλησιν ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν μέχρι τὰ Οὐράλια καὶ ἀπὸ τὴν Σκανδιναυία ὡς τὴ Μεσόγειο, νὰ ζήσουν σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἐνὸς Σαρκωμένου Λόγου, μέσα σὸ «κοινὸν τοῦ οἴκου», σὲ μιὰ Εὐρώπῃ μὲ χριστιανικὲς ρίζες καὶ χωρὶς σύννορα, ποὺ θὰ συμπεριλάβει καὶ ὁλόκληρο τὸ σλαβικὸν κόσμον, «τὸν ἄλλο πνεῦμονα μὲ τὸν ὁ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 35 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

20. Διὰ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὸν ἀποφασιστικὸν ρόλον ὡρισμένων ἐκκλησιαστικῶν προσώπων εἰς τοὺς σημερινούς ἀρχηγούς κρατῶν βλ. π. Γεωργίου Τσέτση, Ἐνθ' ἄνωτ. σσ. 27-28.

21. Μήνυμα τῶν Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Φανάριον 15 Μαρτίου (Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας), παρ. 7.

22. Χριστοδούλου, μητροπολίτου Δημητριάδος, Ἔτος 1992: Ἐμπρὸς τὸν κίνδυνον τῆς πνευματικῆς μας ἀλλοτριώσεως, ἐν περ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΣΤ'. (1989), σ. 635.

23. John - Paul II, Address to the Roman Curia, ἐν L' Osservatore Romano 8 Janury 1990, σ. 6. Ἀντ. Σαμαρά, Ἐλλάδα καὶ ἑλληνισμὸς, σ. 12. Kard Card Wojtyła, Une frontière pour l' Europe, ἐν Bulletin Européen XXX, Rome Mai 1979, no 5, σσ. 1-7.

ποῖο ἀναπνέει ἡ κοινὴ εὐρωπαϊκὴ μας πατρίδα», σὲ μία Εὐρώπη πὺθ θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ὀμιλεῖ ὁμόφωνα καὶ νὰ ἐνεργεῖ ὁμόψυχα, γιὰ τὸ καλὸ ὀλόκληρου τοῦ κόσμου²⁴, ἐνῶ ἄλλου ἀνέφερε ὅτι τὸν εὐρωπαϊκὸ κανόνα ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τῆς παράδοσης τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου²⁵.

Ἡ Εὐρώπη λοιπὸν τοῦ 2.000 θὰ πρέπει νὰ στηρίζεται σὲ μία κοινὴ παράδοση, οἱ ἀρχὲς τῆς ὁποίας θὰ καθορίζονται ἀπ' αὐτὲς τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου; Παραμονεῦει δηλ. ὁ κίνδυνος μιᾶς ἀλλοίωσης ἢ ἀλλοτριώσεως τῆς ἐκκλησιολογικῆς ὑπόστασης ἀπὸ τὸ «κοινὸ», ἢ ἡ ἐξουδετέρωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαφοροποίησης ἀπὸ τὴν ὁμαδοποίηση τῶν Ἐκκλησιῶν; Προεικονίζεται ἄραγε μία νέα «Εὐρωπαϊκὴ Ἐκκλησιολογία»; Ἀκριβῶς αὐτὴ ἢ νέα «εὐρωπαϊκὴ ἐκκλησιολογία» ἀρχίζει ἤδη νὰ διαφαίνεται σὲ ἄρθρα, τὰ ὁποία προσπαθοῦν νὰ διακηρύξουν ἕνα νέο εὐρωπαϊκὸ οἰκουμενισμό. Πρὸς χάριν δηλαδὴ τῆς κοινῆς κοινωνικῆς δράσεως θυσιάζεται ἡ ἐκκλησιολογικὴ διάκριση καὶ ἐξ αἰτίας ἑνὸς ἀποτυχημένου οἰκουμενισμοῦ προτείνουν τὴν μετάλλαξη τοῦ χαρακτήρα τῶν Ἐκκλησιῶν σὲ ὁμάδες κοινωνικῆς κινήσεως, μὲ ὁποιοδήποτε κοινωνιολογικὸ περιεχόμενον τοῦ ὄρου. Ὅμως καὶ τὰ δύο αὐτὰ κριτήρια δὲν ἀγγίζουν τὸν ρόλο καὶ τὸν σκοπὸ τοῦ μηνύματος καὶ τῆς δράσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καθ'αυτῶν, γιὰτὶ ἔχουν νὰ κάνουν μᾶλλον μὲ αὐτὴν τὴν αὐτοσυνειδησία καὶ τὸ ρόλο τῶν ὀργάνων τοῦ οἰκουμενισμοῦ, παρὰ μὲ τὴν παρουσία καὶ τὴν δράση τῶν Ἐκκλησιῶν στὰ πλαίσια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσεως²⁶. Οἱ Ἐκκλησίες πρέπει νὰ συνεργασθοῦν καὶ θὰ συνεργασθοῦν στὸ χώρο τῆς Κοινοτήτας, ἀρκεῖ ἡ κάθε μία μὲ εὐλικρίνεια, αὐθεντικότητα καὶ ἀξιοπιστία νὰ προσφέρει αὐτὸ τὸ ὁποῖο μπορεῖ, γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου²⁷.

24. John - Pull II, Adress to the European Parliament, ἐν L' Osservatore Romano English Edition, 21 November 1988, σ. 11.

25. John - Paul II, Homèlie an Mont - Gassin, ἐν Documents Omnis Terra, CXLIV, 2, Juin 1979, σ. 255.

26. Anton Houteren (μτφ Β. Σταθοκώστα), Οἰκουμενισμὸς καὶ Εὐρωπαϊκὴ ἔνωση, ἐν Καθ' ὁδὸν 6 (1993), σελ. 73-83.

27. Σημαντικὴ συμβολή, γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἀποτελοῦν οἱ δύο εἰσηγήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζακύνθου (νῦν Ἀτικῆς) Παντελεήμονος, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν Οἰκουμενικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινοτήτας, Ἀθήνα 1984 καὶ Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνοποίηση, Ἀθήνα 1990.

Στὰ πλαίσια λοιπὸν αὐτῆς τῆς συνεργασίας ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρῖσκεται ἀντιμέτωπη μὲ δύο «πειρασμούς», ἢ μὲ τὴν μορφή ἑνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ὀλοκληρωτικοῦ - συγκεντρωτικοῦ συστήματος διοικήσεως, μὲ κριτήρια ἀτομικῆς αὐθεντίας, τὸ ὁποῖο προσβάλλει καίρια τὴν ἐκκλησιαστικὴν δομὴν Αὐτῆς ἢ μὲ τὴν μορφή μιᾶς φιλελεύθερης ἀντίληψης «βασιλείου ἱερατεύματος», διασπαστικῆς ἐκκλησιολογίας ἢ ὁμολογιακοῦ φιλελευθερισμοῦ, μὲ κριτήρια οὐμανιστικά, ὁ ὁποῖος ἀλλοιώνει τὴν ἐκκλησιολογικὴν δομὴν καὶ τὴν χαρισματικὴν διάσταση Αὐτῆς, καλεῖται δὲ νὰ συνεργαστεῖ μ' αὐτοὺς χωρὶς νὰ ἀλλοτριωθεῖ.

Πῶς ὁμως καλεῖται σ' αὐτὴ τὴν συνεργασία ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία; Πῶς ἀντιμετωπίζει τὴν ἐπικείμενη συνάντηση, συνύπαρξη καὶ συνεργασία μὲ τὸν «ἄλλο», τὸν ὁμολογιακὰ «ξένο», καὶ τὸ κυριώτερο, ἐπὶ τῇ βάσει ποιῶν ἀρχῶν; Βασικὸ δηλαδὴ ἐρώτημα εἶναι τί μπορεῖ νὰ διδάξει καὶ ἀπὸ τί μπορεῖ νὰ διδαχθεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία χωρὶς νὰ διαφοροποιηθεῖ ὁμολογιακὰ ἢ νὰ ἀπεκκλησιοποιηθεῖ ἢ τέλος νὰ χαθεῖ μέσα στὴν ἀμορφωποίητη «ὁμολογιακὴ μάζα»;

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀρχικὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποδείξει ἕνα σύστημα μὴ συγκεντρωτικό.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἡ Εὐρώπη σήμερον πάσχει ἀπὸ ὑπέρομετρο συγκεντρωτισμό²⁸. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνεργασία νὰ ἀποφύγει αὐτὸ τὸ «πάθος». Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὑποδεικνύει ἕνα θεσμικὸ πλαίσιο ὑπέρβασης τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀτόμου, τὸ κατ' ἐξοχίαν σύστημα λειτουργίας τῆς ἐλευθερίας, τὸ συνοδικό, μὲ τὸ ὁποῖο, χωρὶς νὰ ἀπορρίπτεται ἢ ν' ἀμφισβητεῖται ἡ τοπικότητα κάθε Ἐκκλησίας, ἐξασφαλίζεται ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῆς τοπικῆς καὶ τῆς «κατὰ τὴν οἰκουμένην» Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐνότητα τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν σὲ ἕνα σῶμα, ὅπου κάθε διάκριση μεταξὺ δόγματος καὶ βασικῶν διοικητικῶν θεσμῶν, «πνεύματος» καὶ «ἱεραρχίας», πίστεως καὶ ζωῆς εἶναι ὄχι ἀπλᾶ ἀτυχῆς ἢ ἐπικίνδυνη ἀλλὰ οὐσιαστικὰ ἀνύπαρκτη²⁹.

(Συνεχίζεται)

28. Ἀντ. Σαμαρά, Ἐνθ' ἄνωπ. σ. 15.

29. Γιὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ στὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, βλ. Ἰωάννου (Ζηζιούλα), μητροπολίτου Περγάμου. Ὁ Συνοδικὸς θεσμός. Ἱστορικὰ Ἐκκλησιολογικὰ καὶ Κανονικὰ προβλήματα, ἐν Τιμητικῶν ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητροπολίτην Κίτρους Βαρνάβαν ἐπὶ τῇ 25ετηρίδι τῆς ἀρχιερατείας του, Ἀθήνα 1980, σσ. 161-190.

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ «ΑΣΜΑ ΚΑΙΝΟΝ»*

Ο νομπελίστας μας ποιητής αντιστρέφει απλώς τη σειρά των λέξεων του ύμνολογικού αυτού στίχου προσαρμόζοντάς τις στον ποιητικό του ρυθμό. Έτσι το ύμνογραφικό «*νοητέ ήλιε της δικαιοσύνης*» αντιγράφεται αυτολεξεί και αναγράφεται αναστρεφόμενο με την ποιητική γραφίδα, στον ελύτειο στίχο, από το τέλος προς την αρχή του, ως «*της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ*». Πρβλ. παρόμοια σειρά σε αντιγραφή και καταγραφή και άλλης ύμνολογικής φράσης από τον

Του κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΔΡΟΥΛΙΑ**, Καθηγητού
Ειδικού Έπιστήμονος
της «Φιλεκπαιδευτικής Έταιρείας»

ποιητή μας, στην ίδια ποιητική του συλλογή, συγκεκριμένα στον στίχο «*στένων ό 'Αδης*»¹⁶ από δανεισμό ύμνου του Μεγάλου Σαββάτου, που αρχική του φράση είναι το «*Σήμερον ό 'Αδης στένων βοᾶ*»¹⁷. Επίσης τον ποιητικό στίχο του Έλύτη «*Μεγάλα μυστήρια βλέπω και παράδοξα*»¹⁸ θα τον παραβάλαμε με την χριστουγεννιάτικη μυσταγωγική προσομοία φράση **Κοσμά του Μελωδού** «*Μυστήριον ξένον όρώ και παράδοξον*»¹⁹, όπως επιπροσθέτως με το ιδιόμελο απόσπυχο «*Παράδοξον μυστήριον οίκονομείται σήμερον*»²⁰.

Έδώ πρέπει επιπλέον να επισημειώσω με πώς ό ποιητής, εκτός από τον ύμνολογικό στίχο «*νοητέ ήλιε της δικαιοσύνης*», θα είχε υπόψη του ακόμη και άλλους παρεμφερείς ύμνογραφικούς, όπως είναι οί έξής: «*ήλίου του νοητού*»²¹ και «*νοητού ήλίου*»²².

* Συνέχεια εκ της σελ. 42 του ύπ' άρ. 1 τεύχους.

16. Βλ. θ' Τis νεφέλες αφήνοντας πίσω τους, σ. 58.

17. Στιχηρόν ιδιόμελον 1ο, ήχου πλαγ. δ', Έσπερινού Μεγ. Σαββάτου.

18. ΙΖ', σ. 69.

19. **Κοσμά του Μελωδού**, Καταβασία Χριστουγέννων, ήχου α', ώδη θ', είρμός.

20. Απόσπυχον ιδιόμελον 1ο, ήχου πλαγ. δ', Έσπερινού Συναξης Θεοτόκου, 26ης Δεκεμβρίου, έπόμενης λοιπόν ήμέρας της έορτής των Χριστουγέννων.

21. **Ίωσήφ Ύμνογράφου**, Κανών εις την Ύπεραγίαν Θεοτόκον (Ακαθίστου Ύμνου), ήχου δ', ώδη ζ', τροπάριον 1ο.

22. **Ακάθιστος Ύμνος**, Οίκος 21ος (Φ), 1ο Χαίρε.

Είναι προφανές πώς με την προσωνημία νοητός, που προσδίδεται στον ήλιο της δικαιοσύνης (βλ. «*της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ*»), θα λέγαμε ότι και από τον ποιητή μας ύπονοείται, όπως ακριβώς και από τους ύμνογράφους, «*ό πρό αιώνων Θεός*»²³, ή άλλως ύποδηλώνεται ό Ιωάννειος Λόγος²⁴, δηλαδή ό ένανθρωπήσας Λόγος του Θεού, ό Θεάνθρωπος Ίησους Χριστός²⁵. Αντίστοιχα, με τη μυρσίνη από τον ποιητή, πάλι κατά προσωπική μας άποψη, ύποδηλώνεται συμβολικά ή Θεομήτωρ Μαριάμ.

«Ειρήσθω έν παρόδω» πώς τό θαμνώδες αυτό άρωματικό φυτό, ή **μυρσίνη**, είναι ή γνωστότατη «έν Έλλάδι **μύρτος** ή κοινή, κοινώς όνομαζομένη **μυρτιά, σμερτιά**, μερτιά ή **μερσινιά**». Τό θαυμασίο αυτό φυτό, ή μυρσίνη - μυρτιά (βλ.

23. **Ρωμανού του Μελωδού**, Κοστάκιον Χριστουγέννων, ήχου γ'. - Πρβλ. παρεμφερέ ή ύμνογραφική φράση «*ό πρό αιώνων ύπάρχων Θεός ήμών*» Θεοτοκίον Μεγαλυνάριον «*Έπί σοι χαίρει, Κεχαριτωμένη, πάσα ή κτίσις*». - Παρέλκει να τονισθεί, αφού είναι προφανές, πώς ό Έλύτης έχει επηρεασθεί και έμπνευσθεί, προβαίνοντας σε δανεισμούς, από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη, καθώς και την Έκκλησιαστική Ύμνογραφία, ιδίως μάλιστα τον Ρωμανό τον Μελωδό, χρησιμοποιώντας τα ιερά κείμενα ως κύριες πηγές του έργου του «*Αξίον έστί*». Βλ. σχετικά και **Τ. Λιγνάδη**, μνημ. έργ. σ. 19, πρβλ. σ. 29 (ιδίως δέ για τον Ρωμανό βλ. σσ. 19, 30, καθώς και σε πάμπολλες σελίδες σχετικές αναφορές του συγγραφέα για τον Μελωδό). Άλλωστε ό θαυμασμός του Έλύτη για τον Ρωμανό είναι έμφανής στο έργο του «*Έν λευκώ*» Αθήνα, 1992, βλ. κεφάλαιο έπιγραφόμενο «*Ρωμανός ό Μελωδός*» σσ. 35-55. Η έγκωμη αυτή μελέτη του ποιητή για τον Μελωδό πρωτοδημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «*Έκρηβόλος*» 15, 1986, όπως επισημειώνεται στο «*Έν λευκώ*» σ. 419.

24. Βλ. «*Θεός ήν ό Λόγος... έν αυτώ ζωή ήν και ή ζωή ήν τό φώς των ανθρώπων*» **Ίωάν.** α' 1,4. - Αυτόν άλλωστε «*τόν πρό ήλίου Λόγον*» ύπαινίσσεται και ό **Ίωάννης Δαμασκηνός** στον ίαμβικό του Κανόνα των Χριστουγέννων, ήχου α', ώδη α', τροπάριον 2ον.

25. Πρβλ. παρεμφερείς έπεξηγηματικούς σχολιασμούς συγχρόνων μας για τον ύμνογραφικό νοητό ήλιο της δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων μάλιστα τον ακόλουθο: «*Ανατολή ήλίου στον γρανιτώδη όγκο του όρους Χωρήθ - δια τους έρημίτας της περιοχής ήταν ή άπαρχή και ή έλλπις της πνευματικής ανατολής, της έπιλάμψεως δηλ. του νοητού Ηλίου της δικαιοσύνης του Χριστού εις τās καρδιάς*», **Δαμιανού Άρχιεπισκόπου Σινά**, έπεξηγηματικό σχόλιο (legenda) σε φωτογραφία (άρ. 229), στο βιβλίο - κείμενο **Άθανασίου Παλιούρα**, Ίερά Μονή Σινά, 1985. Πρβλ. Πατερικό «*ό Χριστός ως ήλιος δικαιοσύνης*» **Άμφιλοχίου**, Λόγος Δ'. Εις την γυναικα την άμαρτωλόν. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 71ος σ. 80 (29).

μυρτιές και σμυρτιές) ή τὰ **μύρτα** (τὸ **μύρτον**), εἶναι συνδεδεμένο διακοσμητικὰ μὲ τις ἐκκλησιές μας καὶ τις ἐκκλησιαστικὲς ἐορτές, Δεσποτικὲς, Θεομητορικὲς καὶ τῶν Ἁγίων, καθὼς καὶ τοὺς ἐθνικοὺς μας ἐορτασμούς, ἀφοῦ εἰκόνες, ναοὶ καὶ σχολεῖα στοὺς ἐλληνικοὺς χώρους στολίζονται συνήθως μὲ μυρτιές - σμυρτιές - μύρτα. Ἐπισημαίνομε πὼς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες χρησιμοποιοῦσαν στὶς θυσίες στεφάνια ἀπὸ μυρτιά, ἢ ὅποια ἀποτελοῦσε σύμβολο τῆς παρθενίας²⁶. Στὸν ἐν λόγω ποιητικὸ στίχο δὲν θὰ συνιστοῦσε συνεπῶς σύμβολο «τῆς Ἁειπαρθένου Μαρίας»; Πρβλ. ἀκόμη ἀρχαιοελληνικὸ ἔθιμο ἐπιτάφιου στολισμοῦ, ὅπως περιγράφεται ἀπὸ τὸν τρίτο τραγικὸ ποιητὴ μας **Εὐριπίδη** στὴ συγκινητικὴ τραγωδία του Ἡλέκτρα - βλ. «*Ἀγαμέμνωνος δὲ τύμβος ἠτιμασμένος οὐπω χοῶς ποτ' οὐδὲ κλώνα μυρσίνης*» (= τοῦ Ἀγαμέμνονα ὁ τάφος δὲν εἶναι τιμημένος οὔτε μὲ χοῶς - σπονδές, οὔτε μὲ κλώνους μυρσίνης - μυρτιάς)²⁷.

Παρεκβαίνοντας ἀπὸ τὸ κύριο ζήτημά μας, σύμφωνα μὲ προσωπικὴ μας συνήθεια καὶ μέθοδο, προκειμένου νὰ σχολιάσωμε συναφῆς θέμα (ἐπεξηγώντας καὶ διαφωτίζοντας σχετικὰ ἢ ξεναγώντας καὶ ψυχαγωγώντας κυριολεκτικὰ τὸν ἀναγνώστη μας, ὑπὸ τύπον μάλιστα πάντοτε διδακτικῆς διαλείμματος στὸν μονόλογό μας, πρβλ. μουσικὸ intermezzo), θὰ ἀναφέραμε τὰ ἀκόλουθα σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴ Θεογεννήτρια καὶ τὴ μυρσίνη ἢ μυρτιά.

Βλ. σχετικὸ θέμα καὶ θέαμα στὰ Κύθηρα - τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τῆς ἐπιλεγόμενης **Μυρτιδιώτισσας**. Πρόκειται γιὰ τὸ εἰκόνισμα ἐκεῖνο ποὺ ἀνευρέθηκε ἀνάμεσα σὲ **μυρτιές**, ἐξ οὗ καὶ ἡ προσήγορία αὐτῆ τῆς Παναχράντου²⁸. — Πρβλ. σχετικὴ προσωνυμία τῆς ἐλληνίδας ποιήτριας **Θεῶνης Δρακοπούλου** «ὑπὸ τὸ ψευ-

δώνυμον **Μυρτιώτισσα**», μητέρας τοῦ ἀείμνηστου ἠθοποιοῦ Γιώργου Παππά.

Ἄξιοσημείωτο εἶναι ἐπίσης τὸ ἐξῆς ἀνάλογο γεγονός, ποὺ εἶδαμε ἐφέτος «ιδίοις ὄμμασι» στὴ νῆσο Νάξο. Στὴ Χώρα τῆς Νάξου, στὶς 8 Σεπτεμβρίου, ἐορτὴ τοῦ γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, στὰ δαιδαλώδη στενοσόκακα τοῦ ἐπιβλητικῆς βενετσιάνικου κάστρου, στὰ σκαλοπάτια καὶ πλατύσκαλά του (βαθμίδες - ἀναβαθμοί), ὅπου ὀδηγοῦν στὸν δίκλιτο ναῖσκο τῆς Θεοσκεπάστης (ποὺ πανηγύριζε), εἶχαν ρίξει **μυρτιές!** Τὶς εἶχαν ἔτσι βάλει σὰν ὀδοδείκτες²⁹, ὥστε οἱ ξένοι προσκυνητὲς - πανηγυριστὲς νὰ ὀδηγηθοῦν μὲ αὐτὸ τὸ μέσον εὐκόλα στὴν ἐκκλησίᾳ ἐκεῖνη. Τὸ ἐντυπωσιακὸ αὐτὸ φαινόμενο μᾶς θύμισε ὅτι ἡ **μυρσίνη - μυρτιά** συνδέεται, ὅπως προαναφέραμε, μὲ τοὺς πανηγυρισμοὺς καὶ στολισμοὺς τῶν ἐκκλησιῶν μας καὶ κατ' ἀκολουθίαν μὲ τὴν Θεοκνήτρια. Πόσες φορὲς ὁ **Ἐλύτης** θὰ εἶχε ἄρᾳ γε ἀντικρῦσει παρόμοιες παραστάσεις καὶ καταστάσεις, περιδιαβαίνοντας ἢ ποντοπορώντας καὶ ἀρμενίζοντας στὰ κυκλαδικὰ νησιά, ποὺ τόσο ὑπέροχα τὰ τραγουδᾷ καὶ στὴν ποιητικὴ του συλλογὴ, ὅπου παραπέμψαμε, ὅπως ἐπίσης καὶ σὲ ἄλλα ἔργα του³⁰. (Συνεχίζεται)

29. Πρβλ. ὀδοδείκτες, σήματα - σύμβολα ἀνάγλυφα στὴ μαρμαρόστρωτη κεντρικὴ ἀρχαία λεωφόρο τῆς Ἐφέσου.

30. Πρβλ. τοὺς ἐξῆς παρεμφερεῖς καὶ συναφεῖς στίχους τοῦ **Ἐλύτη**, σὸ Ἄξιον ἐστί: «Γενεὲς **μυρτιάς** μ' ἀναγνωρίζουν... ἅγιος, ἅγιος, φανάζοντας» (Τὰ Πάθη, ΙΗ' Σὲ χάρα μακρινὴ καὶ ἀρτυδῶτη, σ. 70). - «Ἐκεῖ δάφνες καὶ βέργια θυματὸ καὶ λιβάνι... Στὸ χῶμα τὸ **στρωμένο** μὲ τ' ἀμπελομάντιλα» (Τὰ Πάθη, Β' Τὴ γλώσσα μου ἔδωσαν ἐλληνικὴ, σ. 28). - «Ἄξιον ἐστί **εορτάζοντας τὴ μνήμη** τῶν ἁγίων Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης» [ἐννοεῖται στὴν Ἰκαρία, ἢ δυὰδὰ τῶν πολιούχων τῆς, ὅπου εορτάζεται ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων, μητέρας καὶ μικροῦ παιδιοῦ τῆς, τὴ 15ῃ Ἰουλίου] (βλ. Τὸ δοξασικόν, σ. 76), ἐνῶ στὴν ἴδια ποιητικὴ ἐνότητα κατονομάζονται αἰγαιοπελαγίτικα νησιά καὶ ἀκόμη ἓνα τοῦ Ἰονίου, ὅπως «ἢ Ἴος ἢ Σίκινος ἢ Σέριφος ἢ Μῆλος» (Ἡ Γένεσις, σ. 15) καὶ προηγουμένως «Ἡ Σίφνος, ἢ Ἀμοργός, ἢ Ἀλόνησος, ἢ Θάσος, ἢ Ἰθάκη, ἢ Σαντορίνη, ἢ Κῶς, ἢ Ἴος, ἢ Σίκινος» (Τὸ δοξασικόν, σ. 75). Βλ. καὶ ἀνάλογο ἔργο τοῦ ποιητῆ «Μικρὲς Κυκλάδες», ὅπως ἐπίσης ἐπισημάνσεις του περὶ τῶν «τοιχογραφιῶν τῆς Σαντορίνης... τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Δήλου», καθὼς καὶ γιὰ τὶς «ἀψιδωτὲς καμάρες τῆς Σίφνου ἢ τῆς Ἀμοργοῦ» σὲ μνημ. ἔργο του Ἐν λευκῷ, σὸ κεφάλ. Σχέδιο γιὰ μὴ εἰσαγωγή σὸ χῶρο τοῦ Αἰγαίου, σ. 21. Ἀκόμη γιὰ τὴν Θεοσκεπάστη, ποὺ ἀναφέραμε πρβλ. τὴν ἴδια λέξιν στὴ φράση (τοῦ μνημ. ἔργου του Ἐν λευκῷ, σὸ κεφάλ. Χρόνος δεσπότης καὶ χρόνος λυόμενος, σ. 380) «ἐδῶ ἡ ψυχὴ σου νιώθει θεοσκεπάστη!» - Γιὰ τὸ ὅτι ὁ Ἐλύτης, ἤδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1927, τακτικὰ ἀντικρῦζει «τὸ Αἰγαίον, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τότε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ νησιά του, σχεδὸν κάθε καλοκαίρι... [καὶ ὅτι ἀπὸ τὸ 1954] Τὰ καλοκαίρια του συνεχίζει νὰ τὰ περνᾷ στὴ νησιά» βλ. **Τ. Λιγνάδη**, μνημ. ἔργ. σσ. 292,294.

26. Βλ. λέξεις **μυρσίνη**, **μυρτιδιον** καὶ **μύρτος** σὲ μνημ. Ἐγκυκλ. Λεξικόν «Ἡλίου», τόμ. 14ος, σσ. 153-154. — **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 6ος, σσ. 4820,4821 (μυρσίνη, μυρτιά [δημ. κοινῶς σμυρτιά], μύρτον [πληθ. μύρτα], μύρτος [κ. νεῶτ. σμερτιά]).

27. **Εὐριπίδου**, Ἡλέκτρα 324. - Πρβλ. ἐπίσης τὸ ἐξῆς συναφῆς τετράστιχο σὲ ποίημα - παλαιὸ ἀθηναϊκὸ τραγουδι σὲ minore:

«Ἐνα ὅμως ποθῶ καὶ λατρεύω
νὰ πεθάνω ἡμέρα Μαγιοῦ,
γιὰ νὰ ράνουν τὸν τάφο μου μὲ ρόδα
καὶ μὲ ἄνθη, σμυρτιές τοῦ Μαγιοῦ».

28. Βλ. σχετικὰ **Σοφοκλ. Καλύτση**, Ἀκολουθία τῆς Παναγίας τῆς Μυρτιδιώτισσας, ἔκδ. 4η (προνοία Μητροπολίτου Κυθέρων Ἰακώβου), Ἀθήναι 1986, σσ. 53-55.

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ*

«Υπνοί τῆ Γραφῆ Θεός, καὶ γρηγορεῖ, καὶ ὀργίζεται, καὶ βαδίζει καὶ θρόνον ἔχει τὰ χερουβίμ»⁶³. «ἐπεὶ καὶ θρόνος Θεοῦ τὰ σεραφίμ»⁶⁴. Ἔργο τῶν ἀγγέλων πρέπει νὰ θεωρηθεῖ καὶ ἡ ἀπόκρυψη ἢ καλύτερα συγκάλυψη τῆς θεότητος. Στὸ περίφημο χωρίο, ὅπου ὁ Γρηγόριος καταθέτει τὴ θεοπικὴ του ἐμπειρία, ἀναφέρεται σ' αὐτὴ τὴ λειτουργία τῶν χερουβίμ:

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΡ. ΥΦΑΝΤΗ
Θεολόγου

«Καὶ μικρὸν διακύψας, οὐ τὴν πρώτην τε καὶ ἀκήρατον φύσιν, καὶ ἑαυτὴ γινωσκομένην, καὶ ὄση τοῦ πρώτου καταπετάσματος εἶσω μένει, καὶ ὑπὸ τῶν χερουβίμ συγκαλύπτεται, ἀλλ' ὄση τελευταία καὶ εἰς ἡμᾶς φθάνουσα»⁶⁵. Καὶ αὐτὸ τὸ στοιχεῖο σχετικᾶ μὲ τὸ ἔργο τῶν ἀγγέλων πρέπει, κατὰ τὴ γνώμη μας, νὰ συνδυαστεῖ μὲ τὴν πνευματικὴ τελειότητα τῶν ἀγγέλων, σὲ συνάρτηση μὲ τὴν φυσικὴ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἰσέλθει στὰ ἔνδον τῆς θεότητος.

Ἡ δοξολογία τοῦ Θεοῦ ἐκ μέρους τῶν ἀγγέλων εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν ὑψηλὴ πνευματικότητά τους. Ὁ Γρηγόριος, ἀναφερόμενος στὸ ἔργο αὐτό, χαρακτηρίζει τοὺς ἀγγέλους «λειτουργοὺς θεοῦ θελήματος, (...) πᾶσι πανταχοῦ παρουσίας ἐτοιμῶς, προθυμίᾳ τε λειτουργίας τε καὶ κουφότητι φύσεως (...) ὕμνωδους θείας τελειότητος, θεωροὺς δόξης αἰδίου καὶ αἰδίου, ἵνα δοξασθῆ Θεὸς (οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ προστεθῆσεται τῷ πλήρει, τῷ καὶ τοῖς ἄλλοις χορηγῶ τῶν καλῶν), ἀλλ' ἵνα μὴ λείπη τὸ εὐεργετεῖσθαι καὶ ταῖς πρώταις μετὰ Θεὸν φύσει. Ταῦτα εἰ μὲν πρὸς ἀξίαν ὑμνηται, τῆς τριάδος ἢ χάρις, καὶ τῆς μᾶς ἐν τοῖς τρισὶν θεότητος εἰ δὲ τῆς ἐπιθυμίας ἐνδεέστερον, ἔχει τὸ νικᾶν καὶ οὕτως ὁ λόγος. Τοῦτο γὰρ ἠγωνίζετο παραστήσαι, ὅτι νοῦ κρείττων, καὶ ἡ τῶν δευτέρων φύσις, μὴ ὅτι τῆς

πρώτης καὶ μόνης, ὁκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὑπὲρ ἅπαντα»⁶⁶. Τὸ ἀπόσπασμα εἶναι, φρονοῦμε, ἀποκαλυπτικό. Ὅταν γίνεται λόγος γιὰ τὴ δοξολογία τοῦ Θεοῦ ὡς κύριο ἔργο τῶν ἀγγέλων, ἴσως μὲ κάποια θρασύτητα ἀλλὰ πάντως εὐλογα διερωτᾶται κανεῖς, τί κτιστὸ μπορεῖ σ' ἀλήθεια νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν Θεὸ καὶ ἀκόμη, τί ἀνάγκη ἔχει ὁ Δημιουργὸς τὴν δοξολογία κάποιων κτισμάτων, ἔστω καὶ τῶν πνευματικῶν πρὸ προκομῆτων, ὅπως εἶναι οἱ ἄγγελοι. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος τὸ θέτει διαφοροτικᾶ: Ἡ λειτουργία αὐτὴ τῶν ἀγγέλων δὲν εἶναι μίᾳ ἀνωθεν ἐντολῇ, ποὺ ὑπακούοντας πρέπει νὰ ἐκπληρώσουν, ὅπως γίνεται συνήθως μὲ τὶς ἐπίγειες ἀποστολές τους. Ἐδῶ προϋποτίθεται καὶ δρᾶ ἐνεργᾶ ἡ ἐλεύθερη βούληση τῶν ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι δοξάζουν τὸν «κτίσαντα», ὄχι βέβαια γιὰ νὰ προσθέσουν κλέος στὴ θεία δόξα του — «οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ προστεθῆσεται τῷ πλήρει» — ἀλλὰ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη στὸ Θεό, «τῷ καὶ τοῖς ἄλλοις χορηγῶ τῶν καλῶν», στὸν ὅποιο ὀφείλει κάθε κτίσμα ὅποια ἀρετὴ καὶ πνευματικὴ του πρόοδο. Ἐξᾴλλου, ἡ καθαρότητα τῆς φύσεως εἶναι ἐκεῖνη ποὺ τοὺς ἱκανώνει νὰ ὑμνοῦν τὸ Θεό: «Τῆς γὰρ ἀξίας, μόλις ἂν καὶ ἄγγελοι τύχοιεν, οἱ πρώτοι, καὶ νοεροί, καὶ καθαροί, καὶ τῆς ἄνω δόξης ἐπόπται καὶ μάρτυρες εἶπερ καὶ τούτοις τὸ πᾶν ἐφικτὸν τῆς ὑμνήσεως»⁶⁷.

66. Λόγος ΚΗ'. Θεολογικὸς δεύτερος, Περὶ θεολογίας, PG. 36, 72BC.

67. Λόγος ΜΕ'. Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα, PG. 36, 625A. Τὴν διδασκαλία αὐτὴ τοῦ Γρηγορίου μοιάζει νὰ ἀναλύει ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής: «Ἡ δὲ τοῦ Τριωσίου ἀπαυστος τῶν ἁγίων ἁγιαστικὴ δοξολογία, γενικῶς μὲν σημαίνει τὴν ἅμα τε καὶ ἐν ταῦτῳ γενησομένην κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων δυνάμεων ἴσῃν καὶ πολιτείαν καὶ ἀγωγὴν καὶ συμφωνίαν τῆς θείας δοξολογίας, ἀθανατισθέντος τοῖς ἀνθρώποις τοῦ σώματος διὰ τῆς ἀναστάσεως καὶ μηκέτι βαρυνόντος τὴν ψυχὴν τῆ φθορᾶ καὶ βαρυνμένου, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰς ἀφθαρσίαν ἀλλαγῆς πρὸς ὑποδοχὴν παρουσίας Θεοῦ λαβόντος καὶ δύναμιν καὶ ἐπιτηδειότητα, εἰδικῶς δέ, τῶν μὲν πιστῶν τὴν πρὸς ἀγγέλους κατὰ τὴν πίστιν θεολογικὴν ἀμίλλαν, τῶν δὲ πρακτικῶν τὴν ἰσαγγέλον, ὡς ἐφικτὴν ἀνθρώποις, κατὰ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν εὐτονίαν τῆς θεολογικῆς ὑμνολογίας, τῶν δὲ γνωστικῶν τὰς ἰσαγγέλους κατὰ τὸ δυνατόν ἀνθρώπους περὶ θεότητος νοήσεις καὶ ὑμνήσεις καὶ ἀεικνησίας». Ἡ Μυσταγωγία τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Εἰσαγ. - Κεῖμ. - Κριτικ. Ὑπόμν. - Μετάφρ.: Χαρ. Γ. Σωτηροπούλου, Ἀθήνα 1993, σ. 232. Τὸ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 48 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

63. Λόγος ΛΑ'. Θεολογικὸς πέμπτος. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, PG. 36, 157A.

64. Λόγος ΜΑ'. Εἰς τὴν Πεντηκοστήν, PG. 36, 445A.

65. Λόγος ΚΗ'. Θεολογικὸς δεύτερος. Περὶ θεολογίας, PG. 36, 29A.

Οί άγγελοι είναι ψυχοπομποί, δηλαδή γνωστοποιούν τη στιγμή της κοίμησης των πιστών και οδηγούν τις ψυχές των άποθανόντων στους ουρανούς. Ο άγιος Γρηγόριος σ' έναν Έπιτάφιο Λόγου του γράφει: «Τί γίνομαι πρόσκαιρος' Αναμένω την του άρχαγγέλου φωνήν, την έσχάτην σάλπιγγα...»⁶⁸ και «“Είς χειράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμα μου”, τελευταίον ειλών, τοίς άπάγουσιν αυτόν άγγέλοις οὐκ άηδώς άναπέψυξέν έστιν ά τοὺς παρόντας μυσταγωγήσας, και βελτίους ποιήσας ταίς έπισκήψεσι»⁶⁹.

Στά πλαίσια της ένδοκοσμικής άποστολής των άγγέλων έντάσσεται και ή έκ μέρος των προσωπική προστασία των πιστών. Αυτή ή λειτουργία των άγγέλων άγιογραφικά έρείδεται κυρίως στις Πράξεις των Άποστόλων, όπου γίνεται λόγος για τὸν άγγελο τοῦ Πέτρου, και έχει έδραιωθεί τόσο στην λειτουργική μας παράδοση όσο έχει συγκινήσει και τη λαϊκή εὐσέβεια και τη θρησκευτικότητα⁷⁰. Ο Γρηγόριος φαίνεται να δέχεται και αυτή την πυχή της πολυσχιδούς δραστηριότητας των άγγέλων, όπως μαρτυρεί τὸ άκόλουθο άπόσπασμα: «Και οὐδαμῶς λόγος, οὐ φίλος, οὐ σύμμαχος, οὐκ ιατρός, ή φαρμακεύων, ή έκτέμνων τὸ πάθος, οὐ παραστάτης άγγελος, οὐ Θεός»⁷¹. Κάθε άνθρωπος έχει τὸν

προσωπικό του φύλακα άγγελο, ὁ ὁποῖος μάλιστα συμπαραστέκεται στὸν πιστὸ κατὰ τὴν πνευματική του πορεία. Συμπάσχει με τις πτώσεις του⁷² και συγχαίρει με τὴν πνευματική του προκοπή. Ο άνθρωπος κατὰ τις στιγμές τοῦ πειρασμοῦ επικαλεῖται τη βοήθεια τοῦ άγγέλου του. Χαρακτηριστικοί είναι οἱ παρακάτω στίχοι τοῦ Γρηγορίου ἀπὸ ένα ποίημά του Κατὰ τοῦ πονηροῦ: «Άπελθε. Χριστὸς ένδον, ὦ φέρων έμην / Ψυχὴν δέδωκα. Φεύγ' άπειπὼν ὡς τάχος./ Ὡή βοηθεῖτ', άγγελοι παραστάται!»⁷³. Η πεποίθηση στην άρωγή που προσφέρουν οἱ άγγελοι στους ανθρώπους επαναδιατυπώνεται και ἀπὸ τὸν Δαμασκηνό: «...και τὰ καθ' ήμᾶς οἰκονομοῦντες και βοηθοῦντες ήμῖν»⁷⁴. Με αυτό τὸ ρόλο των άγγέλων, ὡς βοηθῶν τοῦ ανθρώπου στὸν πνευματικό του άγώνα, συνάδει και ή δραστηριότητά τους έναντιόν των δαιμόνων. Αυτό είναι εὐεξήγητο: Ἄν ὁ πνευματικός άγώνας τοῦ πιστοῦ συνίσταται στην αντιμετώπιση των πειρασμῶν που προέρχονται, ἀφ' ένδὸς ἀπὸ τὴν φιλάμαρτη φύση του και ἀφ' έτέρου ἀπὸ τις μεθοδεῖς που μηχανεύεται ὁ πονηρὸς για να τὸν έξαπατήσει και να τὸν οδηγήσει στην άμαρτία, τότε καταλαβαίνουμε γιατί ή βοήθεια των άγγέλων πρὸς τὸν άνθρωπο συνεπάγεται και τη σύγκρουσή του με τὸν διάβολο. Ο άγιος Γρηγόριος σ' ένα μικρό, ἀλλὰ περιεκτικό χωρίο φανερώνει αυτή τὴν δραστηριότητα των άγγέλων: «...πάσα δύναμις των ουρανῶν, πάντες άγγελοι, οἷς έξογον ή τοῦ τυράννου κατάλυσις»⁷⁵.

(Συνεχίζεται)

άπόσπασμα αυτό ἀπὸ τη Μυσταγωγία τοῦ Μαξίμου, παραλληλίζει τὰ στάδια πνευματικότητας των ανθρώπων με τις λειτουργίες των άγγελικών δυνάμεων: έτσι είναι διπλά ένδιαφέρον για τὸ θέμα μας. Ὡστόσο, αυτή τὴν αντίστοιχία θὰ τη δοῦμε εκτενέστερα στην έπόμενη ένότητα.

68. Λόγος Ζ'. Έπιτάφιος εἰς Καισάριον, τὸν έαυτοῦ ἀδελφόν, PG. 35, 784B.

69. Λόγος ΜΓ'. Έπιτάφιος εἰς τὸν Μ. Βασίλειον, PG. 36, 601A. Η λειτουργική παράδοση επαναδιατυπώνει αυτή τὴν πίστη: «Άπασαν τὴν έμην ζωήν, έν πολλῇ διαδραμῶν ματαιότητι, τῷ τέλει ήγγισα, και δυσωπῶ σε, τὸν έμὸν φύλακα' Γενοῦ μοι υπερασπιστής, και πρόμαχος άμαχος, όταν διέρχωμαι, τοὺς τελῶνας τοῦ δεινοῦ κοσμοκράτορος». Βλ Κανὼν ίκετήριος..., Ὡρολόγιον τὸ Μέγα, σ. 583.

70. Πράξ. ιγ' 15. Για τὴν λειτουργική παράδοση άρκετὴ είναι ἐδῶ, φρονοῦμε, ή μνεία της «Εὐχῆς εἰς τὸν Ἄγγελον φύλακα της τοῦ ανθρώπου ζωῆς», που έμπεριέχεται στὸ Μικρὸ Ἄπόδειπνο' βλ. Ὡρολόγιον τὸ Μέγα, σ. 192. Ἄναφορικά, τέλος, με τη λαϊκή θρησκευτικότητα βλ. τὸ καταποπιστικό άρθρο τοῦ Δημ. Λουκάτου στὴ Θ. Η. Ε., τ. Α', σ. 193-196 και τὸ πρόσφατο λαογραφικό άρθρο τοῦ Ν. Κεφαλληνιάδη, Ἄγγελοι και δαίμονες στὴ Νάξο (Θρύλοι, παραδόσεις, προλήψεις) στὸ π. «Παράδοση», τ. 7 (Β' 3), Ἰουλ.-Σεπτ. 1993, σ. 349-359.

71. Λόγος ΚΒ'. Εἰρηνικός β', PG. 35, 1140A. Πρβλ. και στὸν Κανὸνα ίκετήριον...: «Φυλάσσων και παρεμβάλλων κύκλω μου, και ὀργᾶς άναχαίτιζων δαιμόνων, και τὰς αυτῶν θηριώδεις εφόδους τὰς κατ' έμοῦ άναστελλων έκάστοτε». Ὡρολόγιον τὸ Μέγα, σ. 581.

72. Χαρακτηριστικό είναι τὸ άκόλουθο άπόσπασμα τοῦ Μ. Βασιλείου, που συνάδει με τὴν διδασκαλία τοῦ Γρηγορίου: «...παντὶ πεπιστευκότι εἰς τὸν Κύριον άγγελον παρεδρεύει, εἰς μήποτε αυτὸν ήμεῖς εκ των πονηρῶν έργων άποδιώξωμεν. Ὡς γὰρ τὰς μελίσσας καπνὸς φυγαδεύει και τὰς περισσότερὰς δυσωδία έξελαύνει, οὕτω και τὸν φύλακα της ζωῆς ήμῶν άγγελον ή πολὺδακρυς και δυσῶδης άφίστησιν άμαρτία». Ερμ. εἰς τὸν Ψαλμὸν ΛΓ', PG. 29, 364 (ή παραπομπή στοῦ Π. Ν. Τρεμπέλα, ὄπ. παρ., σ. 434).

73. Ἐτη ιστορικά. Ι. Εἰς έαυτόν. ΝΘ. Κατὰ τοῦ πονηροῦ, PG. 37, 1403. Πρβλ. και στην λειτουργική ποίηση: «Σὲ φρουρὸν κεκτημένος, σύνοικον, συνόμιλον, άγιε Ἄγγελε, συμπαραμαρτοῦντα, συνοδεύοντα, συμπαραμένοντα» και «Ἄγγελος έπέστησας φύλακας, τοῖς ανθρώπινοις ὡς εὐσπλαγχνος, διακόνους τε ανέδειξας, Χριστὲ της σωτηρίας των ὄν θεραπόντων». Κανὼν ίκετήριος..., Ὡρολόγιον τὸ Μέγα, σ. 580 και Μηναῖον Νοεμβρίου, σ. 55, αντίστοιχα.

74. Ὡπ. παρ., PG. 94, 872A.

75. Λόγος Δ'. Κατὰ Ἰουλιανοῦ, στηλιτευτικός πρώτος, PG. 35, 532A.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ «Συμβούλιον τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ»

Ἀκόμη καὶ οἱ ἔχοντες ἐπιφυλάξεις περὶ τοῦ τρόπου συγκροτήσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, ὅπερ προσφάτως συνεκλήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀνεγνώρισαν τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὡς θεομοῦ καὶ ἐπεσημάναν τὴν ἀνάγκην στενῆς συνεργασίας αὐτοῦ μετὰ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐπισημάνσις αὕτη ἐγένετο τόσον ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ Μηνύματος τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ὅσον καὶ ὑπὸ σχετικοῦ Ἀνακοινωθέντος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δοθέντος τὴν 8ην Δεκεμβρίου 1995 καὶ ἔχοντος ὡς ἑξῆς:

«Ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Συνεδριὰν Αὐτῆς τῆς 8ης Δεκεμβρίου ἐ.ε., ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ συνελθούσης ἰδρυτικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συμβουλίου Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, ἀπευθύνει θερμὸν χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἀποδήμων ὁμογενῶν καὶ ἐπευλογεῖ τὴν γενομένην ἀξιόλογον καὶ λίαν σημαντικὴν προσπάθειαν, ἔστω καὶ ἐὰν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐκλήθη νὰ μετασχη ἢ νὰ ἐκπροσωπηθῇ εἰς αὐτό.

»Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπισημαίνει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ὑπῆρξε ἡ τροφὸς καὶ Μήτηρ τοῦ ἔθνους, ἡ ὁποία συνετήρησε τοῦτο ὅπου καὶ ἐὰν εὐρίσκετο διεσπαρμένον. Διεφύλαξε δι' ὅλων τῶν δυνάμεων αὐτῆς τὴν φλόγα τῆς πίστεως καὶ τὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων.

»Προτρέπεται, λοιπόν, ἅπαντας νὰ συνεχίσουν νὰ παραμένουν ἐνωμένοι ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι ὁ ἀναντικατάστατος θεομὸς καὶ συνεκτικὸς δεσμὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπευθυνόμενῃ πρὸς τὰ ἀπόδημα τέκνα τῆς ἐν ὧφει τῆς περαιτέρω ἀξιοποιήσεως τῶν πορισμάτων τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τοῦ ἐκλεγέντος Συμβουλίου, ἐπισημαίνει τοὺς ἔλλοχεύοντας κινδύνους καὶ καλεῖ ἅπαντας εἰς ἐνότητα καὶ δράσιν».

«Λόγος πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδος»

Ὡς ἀναφέρεται ἐν τῷ εἰς ἄλλας σελίδες τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευομένη Χρονικῇ περὶ τῆς «Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας», ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ἐν τῇ ὁμιλίᾳ Αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ρώμης ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ ταύτῃ, ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Κατὰ τὸ ἐκπνέον εὐλογημένον ἔτος 1995, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπιτελούμεν ἀνάμνησιν ἐξόχως ἱστορικῆς τιμῆς χειρονομίας εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτοι τῆς πρὸ τριάκοντα ἐτῶν, θεία συνᾶρσει, γενομένης ἄρσεως τῶν κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα ἐξαπολυθέντων, ὡς μὴ ὠφελεν, ἀμοιβαίων ἀναθεμάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἠξιώθημεν, ἐπίσης κατὰ τὸ εὐλογημένον ἔτος 1995, τῆς ἰδιαιτέρας ἀπὸ Θεοῦ δωρεᾶς, ἵνα συναντηθῶμεν αὐτοπροσώπως ἐν Βατικανῷ μετὰ τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος, πρὸς συνορτασμὸν τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν ἐπίσης κοινῶν διδασκάλων καὶ προστατῶν τῆς ὅλης ὑπ' οὐρανὸν Ἐκκλησίας».

Ἡ ὄντως ἱστορικὴ αὕτη συνάντησις «ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἓνα ἀκόμη ἀγλαὸν καρπὸν τῆς πρὸ τριάκοντα ἐτῶν γενομένης ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων» καὶ ἐπὶ πλέον οἰοῖ ἀνάβασιν πνευματικὴν «εἰς τὸ Ὅρος Κυρίου», «καθ' ἣν, —ὡς ἐτόνισεν ὁ Παναγιώτατος— ἀρθέντες ἐπ' ὀλίγον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ σεβασμίου ἀδελφοῦ εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀπαραγραπτῶν καὶ ἀμεταθέτων εὐθυνῶν ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, ἐλαλήσαμεν τῇ πόλει καὶ τῇ οἰκουμένη λόγον πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδος».

«Ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ ἄθλημα τῶν γενναίων»

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ ἐπισημάνωμεν, ὅτι ὁ Σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων, ἀναφερόμενος ἐν τῇ αὐτῇ ὁμιλίᾳ εἰς τὸ πρόβλημα τῆς Οὐνίας, μετὰ παρηγοίας ἐτόνισε τὰ ἑξῆς:

«Ἐπιθυμοῦμεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον αὐτοπροσώπως ἐδέησε νὰ παραστώμεν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς ἐν τῷ Διαλόγῳ Διορθοδόξου Ἀντιπροσωπείας, τὴν ὁποίαν διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον συνεκαλέσαμεν ἐνταῦθα, ὥστε νὰ ἐπαναφέρωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους τῶν διὰ ποικίλους λόγους ἐνισταμένων ἀδελφῶν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Διαλόγου.

»Διεπιστώσαμεν ἀτυχῶς ἐκ τῶν γενομένων σχετικῶν συνομιλιῶν, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς Οὐνίας δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ἐπαρκῶς διευθετηθὲν διὰ τῶν ἐν Βαλατανῶν γενομένων τιμίων προσπαθειῶν. Πολὺ ὀλιγότερον δικαιούμεθα νὰ θεωρῶμεν λῆξαν τὸ τερά-

σπιον τοῦτο πρόβλημα. Διὰ τοῦτο ὁ ἐπίσημος Θεολογικὸς Διάλογος ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἐξομολόγη περαιτέρω τὸ ἔδαφος διὰ νὰ προχωρήσωμεν οὐσιαστικώτερον εἰς ἀληθῆ λύσιν τοῦ προβλήματος ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐν μετάνοιᾳ καὶ κατανύξει, ἐν καρτερίᾳ καὶ γενναϊότητι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ ἄθλημα τῶν γενναίων. Εἶναι ὁ ἀμαράντινος στέφανος τῶν πιστῶν».

Ἄρα γε θὰ ἐπιδοθῆ τὸ Βατικανὸν εἰς τὸ μνημονεύμενον ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου «ἄθλημα τῶν γενναίων»; Ἡ ἐπίδοσις αὐτῆ πρέπει νὰ γίνῃ αἰσθητῆ ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἀνευ ὑπεκφυγῶν παρουσίᾳ σιν συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος πρὸς – ἔστω μεσοπρόθεσμον – κατάργησιν τῆς Οὐνίας καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν συρρίκνωσιν τοῦ παπικοῦ πρωτείου εἰς τὰ παλαιοχριστιανικὰ ὄρια αὐτοῦ.

Ἀφοσίωσις εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Γένους

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς κατὰ τρόπον πάνδημον ὑποδεξαμένους Αὐτὸν Ὁρθοδόξους Ἑλληνας τῆς Μασσαλίας, ἐπεσήμανεν εἰς αὐτούς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς:

«Εἰς τὸ εἰκονοστάσιον τῆς ψυχῆς ὑμῶν, δίπλα εἰς τὰς εἰκόνας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ εὐλαβείας, θὰ εὐρίσκωνται πάντοτε οἱ στέφανοι τῶν ἱερῶν παραδόσεων τοῦ Γένους καὶ τὰ ἀγιάσματα τῶν εὐχῶν καὶ συμβουλῶν τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν γονέων καὶ προγόνων, θὰ καίῃ δὲ ἄσβεστος ἡ κανδήλα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θυμίαμα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰ εὐγενέστερα πανανθρώπινα ἰδανικά.

»Μεῖνате ἔδραῖοι, εἰς τὰ ὅσα παρὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐδιδάχθητε. Μὴ ὑποκλέψῃ ὁ ταχύς ρυθμὸς τῆς συγχρόνου ζωῆς τὸ ἐνδιαφέρον ὑμῶν διὰ τὰ πνευματικά καὶ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

»Οὔτε νὰ καταβάλουν τὰς ἠθικὰς ὑμῶν ἀντιστάσεις θλιβερὰ παραδείγματα ἐγκαταλείψεως τοῦ εὐαγγελικοῦ τρόπου ζωῆς καὶ περιφρονησεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου. Συνοδεύουν ὑμᾶς αἱ πατριαρχικαὶ εὐχαὶ τοῦ Πατριάρχου ὑμῶν. Σκέπει ὑμᾶς ἡ εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας. Στηρίζουν ὑμᾶς αἱ προσευχαὶ τῶν Ἁγίων. Παρακολουθοῦν ὑμᾶς αἱ εὐχαὶ τῶν γονέων ὑμῶν».

Ἐκδήλωσις χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐνότητος

Ἡ μετάβασις τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς Μασσαλίαν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μίαν ἱστορικὴν ἐν γησίῳ οἰκουμενικῷ πνεύματι συνάντησιν καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει Ρωμαιοκαθολικῶν. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν Του εἰς τὸν ναὸν τοῦ προστάτου τῆς πόλεως Ἁγίου Βίκτωρος καὶ τριῶν συναθλητῶν του, μαρτυρησάντων καὶ τα-

φέντων ἐν Μασσαλίᾳ τὸ τέλος τοῦ γ' αἰῶνος συνέβη καὶ τὸ ἐξῆς: Ὅταν ὁ Παναγιώτατος ἠθέλησε ἐν τῇ κρύπτῃ τοῦ ἱ. ναοῦ νὰ προσκυνήσῃ ἐπὶ ἀγίας Τραπεζῆς ἐν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ παλαιοχριστιανικῶν λειψάνων, ὁ ΡΚαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μασσαλίας Βερνάρδος Παναφιῶ τοῦ εἶπεν: «Ἀγιώτατε, τὸ τίμιον αὐτὸ λείψανον εἶναι τὸ λείψανον τοῦ ἀγίου Κασσιανοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο διάκονος τοῦ προκατόχου Σας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ὑπῆρξε μυσταγωγὸς τοῦ Μοναχισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἠνοιξαμεν τὴν λάρνακα τοῦ λειψάνου του με σεβασμόν. Σᾶς προσφέρομεν τὸ λείψανον αὐτό, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ τὸ τιμάτε ἐκεῖ».

Τὰ σχόλια εἶναι περιττά. Πρόκειται τῷ ὄντι περὶ γνησίας ἐκδηλώσεως χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐνότητος, τεθεμελιωμένης ἐπὶ τῆς παραδόσεως τῶν ὑπὸ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν τιμωμένων μαρτύρων καὶ ἀγίων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Τὸ θλιβερὸν φαινόμενον τῆς διαιρέσεως τῶν Χριστιανῶν

Αἱ ἐκδηλώσεις ἀγάπης συνεχίσθησαν καὶ ἐν τῷ κυρίως ναῷ τοῦ ἀγίου Βίκτωρος, ἐνθα ἐνώπιον μεγάλου πλήθους πιστῶν, μετὰ τὴν ἐγκάρδιον προσφώνησιν τοῦ ΡΚαθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὁ Παναγιώτατος κ. Βαρθολομαῖος ἐν τῇ ἀντιφωνήσει του ἐξῆρε συγκεκριμένους τὸ γεγονὸς τῆς ἐσπερινῆς αὐτῆς συνάξεως ἐν ἱ. Ναῷ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν μνήμην μαρτύρων τῆς «Ἠνωμένης Ἐκκλησίας», τῶν ὁποίων «ὁ πόνος καὶ τὸ αἷμα καταδεικνύουν τὸ θλιβερὸν φαινόμενον τῆς διαιρέσεως τῶν Χριστιανῶν».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀφοῦ ἐτόνισεν ὅτι δὲν συνάδει ἡ διαιρέσις ἡμῶν πρὸς ὅσα διὰ τὸν Χριστὸν ὑπέφεραν ὁ ἅγιος Βίκτωρ καὶ οἱ συναθληταὶ του, παρουσίασε κατὰ ἐπιγραμματικὸν τρόπον ἀνατομίαν τοῦ προβλήματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαιρέσεως, εἰπὼν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Τὸ πρόβλημα τῆς διαιρέσεως εἶναι δυσχερὲς διὰ τὸ θεσμικὸν πρόσωπον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὄχι διὰ τὴν ἄκτιστον μυστικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία εἶναι Μία καὶ ἀδιαίρετος, ἀφοῦ συγκεφαλαιώνεται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου, Ὅστις οὐ “μεμέρισται”, κατὰ τὸν Ἀπόστολον».

Χαρακτηριστικῶς ὁ Παναγιώτατος προσέθεσεν, ὅτι ἡ διαιρέσις εἶναι πρόβλημα τῶν ἀπιστούντων εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, προερχόμενον «ἐξ ἐπιθυμίας προβολῆς καὶ ἐπικρατήσεως ἰδίων ἰδεῶν καὶ ἐρμηνειῶν, ὡς ἐκφραζουσῶν τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἰδίων φιλοδοξιῶν, ὡς καταλλήλοτέρων διὰ τὴν ὁργάνωσιν αὐτῆς».

Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω.

Ε.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

τῆς Τετάρτης 10 Ἰανουαρίου 1996

Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Συνεδριὰν Αὐτῆς τῆς 10ης Ἰανουαρίου ἐ.ε. ὑπὸ τὴν προεδριὰν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐξ ἀφορμῆς τῶν προσφάτων θλιβερῶν γεγονότων πυρπολήσεως Ἱερῶν Ναῶν εἰς Ἀθήνας, Γλυφάδα καὶ Ὁρχομενόν, ἐκφράζει τὴν ἔντονον ἀνησυχίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν βαθυτάτην θλίψιν τῆς διὰ τὰ γενόμενα καὶ τὸν προβληματισμόν τῆς διὰ τὴν σκοπιμότητα τῆς ἐπ' ἐσχάτων πρωτοφανοῦς αὐτῆς δράσεως εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀσφαλῶς οἱ ἐχθροὶ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως τὴν ὁποίαν ἀποδέχεται ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων στοχεύουν μὲ προκλητικότητα εἰς τὴν ἐν ἔργῳ προσβολὴν τῶν Ὁσίων καὶ Ἱερῶν τῆς Ἑλληνορθοδόξου παραδόσεώς μας καὶ σφυγμομετροῦν τὴν δύναμιν τῆς πνευματικῆς ἀντιστάσεως τοῦ λαοῦ μας. Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἔχουν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν τόνωσιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους διὰ τὴν ἀναχαίτισιν αὐτῆς τῆς ὀλισθηρᾶς καταστάσεως, ἢ ὁποία ἀνησυχεῖ καὶ θλίβει βαθύτατα πάντα σκεπτόμενον ἄνθρωπον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ προκαλεῖ τὴν καταδίκην αὐτῶν τῶν φρικιαστικῶν πράξεων, αἱ ὁποῖαι δὲν προσβάλλουν μόνον τὸ βαθύτατον θρησκευτικὸν συναίσθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τὰ βασικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματά του καὶ τὸν ἔκπαλοι ἐν Ἑλλάδι ἐπιδεικνυόμενον στοιχειώδη σεβασμὸν πρὸς τοὺς τόπους λατρείας, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖά του.

— Διωχετεύθη εἰς τὸν Τύπον ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπεδίωξαν νὰ ἐπωφεληθοῦν (Σαηνεντόλοτζι, ἐν Ἑλλάδι γνωστοὶ ὡς Κ.Ε.Φ.Ε) ἢ εἰδήσις ὅτι μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 5821/1995 Βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Πλημμελειοδικῶν Ἀθηνῶν «κατέπεσε καὶ ὅλη ἡ συκοφαντικὴ δυσφήμιση σὲ βάρος τῆς λειτουργίας τοῦ Κ.Ε.Φ.Ε., πὸν μεθοδεύτηκε τὸν τελευταῖο καιρὸ μέσα ἀπὸ τὸν Τύπο καὶ τὴν Τηλεόραση».

Δι' αὐτῆς τῆς εἰδήσεως ἐπιχειρεῖται διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἢ διαστροφὴ τῆς ἀληθείας, διότι τὸ Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν ἔκρινεν μόνον ἐπὶ τοῦ τυπικοῦ μέρους τῆς διατυπωθείσης κατηγορίας (ἀπάτη καὶ συνέργεια εἰς ἀπάτην) καὶ διὰ τοῦ βουλευμάτος παρεγράφη τὸ ἀξιόποινον τῶν πράξεων αὐτῶν λόγῳ παρελεύσεως πενταετίας, ἐνώ

διὰ τὰ λοιπὰ ἀδικήματα (ἐπικίνδυνος σωματικαὶ βλάβαι κ.λπ.) δὲν προέκυψαν ὡς ἦτο φυσικὸν σοβαραὶ ἐνδείξεις καθότι ἢ ἀπὸ μακροῦ χρόνου τέλεισις τῶν δημιουργεῖ ἀδυναμίαν διατηρήσεως τῶν στοιχείων κατηγορίας.

Πέραν αὐτῶν ὑφίσταται τὸ οὐσιῶδες θέμα τῶν παραθρησκευτικῶν καὶ ἀποκρυφιστικῶν κινήσεων καὶ τῆς ἐκνόμου προσηλυτιστικῆς δραστηριότητός τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Ἱερά Σύνοδος προτρέπει τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαὸν εἰς ἐπαγρύπνησιν καὶ προσοχήν.

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου)

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1995 ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ:

— Τὴν 4ην, ἑορτὴν τῶν ὀνομαστηρίων Αὐτοῦ, συνεπροσευχήθη εἰς τὸν Ἱ. Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ πολυαρχιερατικὸν συλλεῖτουργον, τοῦ ὁποίου προέστη ὁ Σεβ. Συνοδικὸς Μητροπολίτης Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς Θεοφ. Ἐπισκόπους Διαυλείας κ. Δαμασκηνόν, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱεράς Συνόδου, Κερνίτσης κ. Λεόντιον, Διευθυντὴν τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, Νεοχωρίου κ. Παῦλον, ὅστις καὶ ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον καὶ Μαραθῶνος κ. Μελίτωνα. Τὸν Μακαριώτατον προσεφώνησαν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Γέρων Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμων ἐκ μέρους τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ ὁ Αἰδ. Πρωτ. Σπυρίδων Κοράκης, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἱ.Σ.Κ.Ε. ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Νικαίας κ. Ἀλέξιος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Νύσσης κ. Ἐλευθέριος, οἱ Παν. Καθηγούμενοι τῶν Ἱ. Μονῶν Πεντέλης Ἀρχιμ. Ἰωάννης Σακελλαρίου καὶ Πετράκη Χριστοφόρος Παπαδόπουλος καὶ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Αἰδ. Πρωτ. Κωνσταντῖνος Ἀνδρουλάκης. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας ἐδέχθη συγχαρητήριους εὐχὰς καὶ προσηγήσεις εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θρόνου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελον, Περιστερίου κ. Χρυσόστομον, Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνον, τὸν Ἱερὸν Κλήρον, ἐκπροσώπους τῶν Θεολογικῶν

Σχολών και των Έκκλησιαστικών, τους νέους των Ίδρυμάτων της Αρχιεπισκοπής και πλήθος πιστού λαού.

— Τὴν 7ην, ἐδέχθη τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικοῦ καὶ Θρησκευτικοῦ Προσανατολισμοῦ (Θεσσαλονίκη), ποῦ τελεῖ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ Ἀθανασίου Ἀγγελοπούλου καὶ ὁμάδα Καθηγητῶν τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ Καθηγητὴν Βασίλειον Φανουργάκη, οἱ ὅποιοι καὶ προσέφερον εἰς τὸν Μακαριώτατον ἀναμνηστικοὺς τιμητικοὺς δίσκους διὰ τὴν ὑπερκοσασετὴ θεοφιλῆ ποιμαντορίαν του ὡς Ἀρχιεπισκόπου καὶ προεδρίαν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Ὁ ἔλληλογιμ. κ. Φανουργάκης ἀνέγνωσε συγχαρητήριο ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Μακαριώτατον ἐπὶ τῇ 20ετηρίδι αὐτοῦ. Ὁ καλλιτέχνης κ. Πέτρος Γαϊτάνος ἀπέδωσε πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου ἐκκλησιαστικὰ καὶ πατριωτικὰ ἄσματα.

— Τὴν 13ην, ἐδέχθη τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἀποδήμιου Ἑλληνισμοῦ συνοδευόμενα ἀπὸ τὸν Ὑφυπουργὸν Ἐξωτερικῶν κ. Γρηγόριον Νιώτην, ὁ ὁποῖος καὶ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τῆς Πολιτείας πρὸς τὸν ἴδιον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν φιλοξενίαν 3.000 νέων ἐκ Ρωσίας.

— Τὴν 13ην, ἀπένευμε τὰ διπλώματα εἰς τοὺς κληρικοὺς τῆς Αρχιεπισκοπῆς, οἱ ὅποιοι παρηκολούθησαν τὰς Συνάξεις Ἐπιμορφώσεως, αἵτινες ὀργανώθησαν εἰς τὸ Πνευματικὸν Κέντρον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος Ἰλισίων.

— Τὴν 14ην, ἐδέχθη 5μελῆ ἀντιπροσωπείαν τῆς American Jewish Committe ἀποτελουμένην ἐκ τῶν κ.κ. David Harris, Ἐκτελεστικὸ Διευθυντῆ, Jason Isaacson, Διευθυντῆ Κυβερνήσεως καὶ Διεθνῶν Ὑποθέσεων, Ronald Weiner, Ταμία, Andrew Baker, Διευθυντῆ δι' Ἑυρωπαϊκὰς Ὑποθέσεις καὶ Vladimir Kvint, Σύμβουλον Ἐπιχειρήσεων, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου, συνοδευομένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου κ. Μαΐς.

— Τὴν 24ην, ἀπήρθη διὰ τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν δικτύων μῆνυμα ἐπὶ τῇ Θεῷ Ἐπιφανεῖ.

— Τὴν 29ην, ἠϋλόγησε καὶ διένειμε τὴν βασιλόπιτταν διὰ τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν Αρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

(Ἐκ τοῦ Γραφ. Τύπου τῆς Αρχιεπ. Ἀθηνῶν)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἀπὸ 1.10.1995 ἰσχύει ἡ παραίτηση τοῦ ὑφυγ. Ivan Dimitrov ἀπὸ τὴν ἀρχισυνταξία τῆς «Cărkoven vestnik» (= Ἐκκλησιαστικὸς ἀγγελιαφόρος). Αἰτία ἡ μεγάλη του ἀπασχόληση στὸ διδακτικὸ ἔργο. Διδάσκει σὲ 5 σχολές.

— Ἐπισημάνθηκε ὅτι στὴ Σόφια ὑφίστανται δύο παράνομες ὁμάδες τῆς αἰρέσεως τῶν σαϊεντολόγων. Ἀσχολοῦνται μὲ κατασκοπεῖα καὶ δροῦν μέσφ ἑταιρειῶν μὲ ξένες ἐπενδύσεις.

— 20.10.1995 Συνάντηση Σχολαρχῶν Ἐκκλ. Σχολῶν Σόφιας - Φιλιππουπόλεως μὲ τὸν Ὑπ. Παιδείας I. Dimitrov. Θέμα: ἐξίσωση τῶν πτυχίων τῶν Σχολῶν μὲ τὰ πτυχία τῶν κοσμικῶν σχολείων. Γιὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖα ἡ διδασκαλία καὶ νέων ἀντικειμένων ἀπὸ ἄλλες εἰδικότητες.

— 11-16.10.1995 Ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ πατρ. Μαξίμου καὶ τῆς συνοδείας του (μητρ. Δομετιανός, Ναθαναήλ, Γελάσιος, ἀρχιμ. Γαβριήλ, διάκ. Aleko Dimitrov) στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας. Προηγούμενη τέτοια ἐπίσκεψη ἔγινε τὸ 1963. Ὁ Μάξιμος ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Σερβίας. Σὲ συζητήσεις ἐθίγη καὶ τὸ πρόβλημα τῶν Βουλγάρων στὴν Ἀνατ. Σερβία. Ἐλαβε διαβεβαιώσεις ὅτι οἱ Ἀκολουθίες στὶς ἐκκλησίες θὰ τελοῦνται στὴ βουλγαρικῇ. Ὁ Μάξιμος συναντήθηκε μὲ τοὺς Βουλγάρους στὸ Bosilegrad. Δυστυχῶς στὸν βουλγαρικὸ Τύπο ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ ἐπίσκεψη ἔγινε ἀντικείμενο πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Μάλιστα ἀσκήθηκε καὶ ἄστοχη κριτικὴ σὲ βάρος τοῦ Μαξίμου!

Δ. Β. Γ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς ἡ ἐφημερὶς «L' Osservatore Romano», οἱ ΡΚαθολικοὶ Ἐπίσκοποι τῆς Γερμανίας, ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ Ν. Ἐτους, ἀφ' ἑνὸς κατεδίκασαν δι' ἄλλην μίαν φορὰν τὰς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀναγνωριζομένας ἐκπρώσεις καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔκρουσαν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου διὰ τὴν προοῦσαν ἐκκοσμίκευσιν τῶν κοινωνιῶν καὶ ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κολωνίας Καρδινάλιος Joachim Meisner ἐπεσήμανε «μεγάλην ὄθησιν πρὸς τὴν ἀθεΐαν». Ὁ ἐν Μονάχῳ Καρδινάλιος Friedrich Wetter κατέκρινε τὸ ἄνευ Θρησκείας Κράτος καὶ τὴν κοσμοθεωριακὴν οὐδετερότητα αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰς ἐκπρώσεις, αἵτινες ἀρνοῦνται εἰς τὰ ἀγέννητα παιδιὰ τὸ θεόδοτον δικαίωμα διὰ τὴν ζωὴν.

Ἐξ ἄλλου ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου τῶν ΡΚαθολικῶν Ἐπισκόπων Karl Lehmann, Ἐπίσκοπος ἐν Mainz, ὠμίλησε περὶ τῶν σημαντικῶν προόδων τοῦ διαλόγου τῶν Χριστιανῶν μετὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῦ διαλόγου διὰ τὴν γερμανο-πολωνικὴν συμφιλίωσιν. Ὁ αὐτὸς ἐπίσκοπος θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ὁμολογήσουν οἱ Γερμανοὶ Χριστιανοὶ τὴν συνοχήν των διὰ τοὺς ἐξοντωτικὸς διωγμοὺς ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων.

Ε. Δ. Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

«ΔΙΠΤΥΧΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, 1996». Έκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς δρόσος Ἀερμῶν ἢ καλαίσθητος, ἀρτία καὶ ἐπιστημονικῶς δόκιμος (καλύπτουσα πληθὸς ἐρωτηματικῶν) ἐνιαυσία ἐκδοσις τοῦ Κανοναρίου τῆς Ἀγιωτάτης Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ σπουδαιωτάτου ἐκδοτικοῦ Αὐτῆς Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἔρχεται νὰ καλύψῃ σημαντικὸν διὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικὰ κενὸν καὶ χαρίζει, ἐπὶ σειρὰν ὄλην ἐβδομήκοντα καὶ δύο ἐτῶν εἰς κληρικούς καὶ λαϊκοὺς τὸ περίπυστον τοῦτο πόνημα, φανεροῦν τὸν ἀργαλέον κάματον τῶν δοκίμων καὶ φιλοτιμιωτάτων αὐτοῦ συντακτῶν, τῆς Ὑποεπιτροπῆς δῆλον ὅτι, ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν «Διπτύχων» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν διαφόρων εἰδικότητων τεχνιτῶν τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ ὑποδιαίρεσις τοῦ τόμου εἰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς λειτουργικὰς τυπικὰς διατάξεις καὶ συναφεῖς ἄλλας ὁδηγίας, περὶ τῶν ἀκολουθιῶν, τῆς τακτικῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὰ σημειώματα περὶ τοῦ Ψαλτηρίου, τοῦ Μεσονυκτικοῦ, τῶν Κανόνων κ.λπ., ἢ ἀναδρομὴ εἰς τὸ λεγόμενον ἄγραφον τυπικόν, τὸ κατὰ τὸ ἔθιμικὸν Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, καταστὰν «Νόμος» ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ, αἱ εἰδικαὶ δεοντολογικαὶ διατάξεις, ἢ πολιὰ νομοκανονικὴ συμβολὴ καὶ λιπαρὰ λειτουργικὴ ἐμπειρία, ὡς καὶ τὰ καταχωρισθέντα «κείμενα» τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου τῆς Μ.Σ.Ε. Νομοκανονικῶν ζητημάτων, Μητροπολίτου Πατρῶν Νικοδήμου, τὰ περὶ τῶν περικοπῶν τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, τοῦ Λειτουργειολόγου καθηγητοῦ Ι. Μ. Φουντούλη, κυριώτατα δὲ τὸ Κυριακοδρόμιον καὶ Μηνολόγιον τοῦ ἔτους 1996, καταρτισθέν, κατ' ἔθος πλέον, ὑπὸ τοῦ ἐλλογιωτάτου Μουσικολόγου Ἀπ. Βαλληνδρᾶ, καὶ ἡ εὐλογημένη «καινοτομία» εἰς τὴν παρούσαν ἐκδοσιν, ἵνα κοσμηθῶσιν αἱ σελίδες, πρὸ ἐκάστου μηνός, διὰ μικρῶν περιτέχνων βυζαντινῶν εἰκόνων τῶν Ἀγίων τοῦ Μηνός, πάντα ταῦτα ἀξιοχρέως, ἐπισποῦν τὸν ἔπαινον καὶ τὴν δικαίαν ἀναγνώρισιν

τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης ἐκδόσεως.

Παρηγορητικὴν ὡσαύτως γλυκύτητα αἰσθάνεται ὁ ἀναγνώστης - μελετητῆς, ἐκ τῶν, εἰς τὸ ἔσχατον τῆς Καινῆς Διαθήκης Βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως ἀναφερομένων εἴκοσι καὶ πέντε σελίδων τῆς παρουσίας ἐκδόσεως, μετὰ εἰκόνων τῆς Ἀποκαλύψεως, ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ καὶ ἐννακοσιοστῇ ἀμφιετηρίδι τῆς συγγραφῆς, ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τῆς ἀγάπης καὶ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, τοῦ Βιβλίου τούτου, τοῦ ἐσφραγισμένου μὲν σφραγίσιν ἐπτὰ, ἀποκαλυπτικωτάτου δέ, περὶ τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, τῆς λατρείας ὑπὸ τῶν Ἱερέων τοῦ ἐσφαγμένου ἀρνίου, τῆς δομῆς τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Γολγοθᾶ, τῶν μαρτυριῶν καὶ τῆς πολλῆς Αὐτῆς ταλαιπωρίας, ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν ἀντιχρίστων καὶ δυσκόλως περιγραφόμενων κινδύνων, τεράτων, ἐχθρῶν καὶ δρακόντων ὡς ταῦτα, εἰς τὰ διάφορα μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, διαλαμβάνει διαχρονικῶς μὲν ἢ καθ' ὅλου γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἀπαρχῆς καὶ μέχρι τῆς σήμερον, εἰδικώτερον δὲ συναντᾷ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν τοῦ παρόντος Τόμου. Αἱ σελίδες περὶ τῶν πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων ἀλλὰ καὶ ἄλλων, νεωτέρων Ἐκκλησιῶν, ἐνθυμίζουσι τὸν πόλεμον, ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, ὃν ὑπέστησαν τὰ παλαιάφατα ἔνδοξα Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα, μάλιστα δὲ ἐκεῖνα, ἅτινα ἠρίθμουσι μὲν, ἐν τῇ γενέσει αὐτῶν, λαὸν πολύν, πόλεις μεγάλας, νῦν δὲ συγκεντρῶνουν, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, ὀλιγίστας ἀθηναϊκὰς μικρὰς Ἐνορίας. Πορεύονται, ὅμως, τὸν δρόμον αὐτῶν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῆς τελικῆς Νίκης, τοῦ τελικοῦ δηλ. Μηνύματος τῆς Ἀποκαλύψεως.

Αἱ ἐντὸς πλαισίου, δι' ἐκάστην Ἱερὰν Μητρόπολιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, φωτογραφίαι τῶν Σεβασμιωτάτων Ποιμεναρχῶν, τῶν Κανονικῶν δῆλον ὅτι Ἐπισκόπων αὐτῶν, ἀνήγαγον εἰς ἐπίσημον Κώδικα Τάξεως Κανονικῆς τὸν παρόντα τόμον, ἀλλὰ καὶ προφυλάσσουν πάντα μελετητὴν καὶ μέλλοντα ἱστορικόν, ἐκ τῶν, ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, ἐμφανιζομένων ψευδελπισκόπων καὶ ἀκοινωνήτων τῇ Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν, διακρατουμένων δὲ ὑπὸ ἑωσφορικῆς ἐπάρσεως, τυχαρπᾶστων ἄσοφρων καὶ ἐπικιν-

δύνων ένίστε άπατεώνων, άδιστάκτως και άμετανοήτως μετερχομένων και αυτό τδ πανίερων τής Άρχιερωσύνης χάρισμα, διὰ λόγους προβολής προσωπικής, ιδιοτελείς και χαμερπείς, αυτόχρομα, σατανικούς.

Εύκταίον αί φωτογραφίαί αύται να ύπήρχον και δι' άπαντας τούς Κανονικούς Έπισκόπους τούς ποιμαίνοντας Μητροπόλεις, εις άπάσας τās Όρθοδόξους Έπισκοπάς του Έξωτερικού, προς έννημέρωσιν τών πολλάκις εύρυπίστως και εύεξαπατήτων πιστών. Μάλιστα εις τήν εύόλισθον έπιπολαιότητα του νύν καιρού.

Εις τδ δεύτερον μέρος ακολουθει ή Έπετηρίς, ήτοι ή κανονική όργάνωσις τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, πλήρως, κατά τήν διαίρεσιν τών οικείων Πατριαρχείων και Όρθοδόξων Αυτόκεφάλων Έκκλησιών και, κατά τήν σειράν τών πρεσβείων αυτών έννημερωμένη, έργασία άποτελούσα άθλον τών μελών τής Υποεπιτροπής έκδόσεως του παρόντος τόμου, όρθότατα δέ προηγείται, κατά σειράν, τούτων άπάντων, ή κατά Μητροπόλεις διοικητική διαίρεσις τής Έκκλησίας τής Ελλάδος και κατ' άλφαβητικήν αυτών σειράν, προς εύχρηστον λειτουργικήν χρήσιν, υπό τών ειδικών.

Ό πλουραλισμός, αί ιδιαίτεροι τρικαι συνήθειαι, ή ποικιλία τών χαρισμάτων, ή ένεργός συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου, κατά τās έκασταχού έπικρατησάσας συνθήκας, ή ταυτότης και ή προσωπογραφία μιās έκάστης τών, κατά τόπους, Όρθοδόξων Έκκλησιών, είτε έν έλευθερία, είτε έν διωγμώ, ένιαχού μάλιστα άπηνεστάτῳ διωγμώ υπό άλλοθρησκων, αλλά, φευ, και «όμολογιών» έτεροδόξων, μάλιστα δέ τών, υπό τήν παπικήν κάλυψιν, άδιστάκτων «σύνιτών», άρπασάντων κατά κυριολεξίαν ληστρικώς τούς Ίερούς Ναούς και τās Έπισκοπάς τών Όρθοδόξων, ιδίως Σλαύων άδελφών, αί σύγχρονοι εις τόν χώρον του Πατριαρχείου Μόσχας έκρηξις και άνταρσίαί, μάλιστα δέ εις Ούκρανίαν, κρυπτομένης και πάλιν εκεί τής «Ούνιας», δέν έμποδίζουν, ίνα εύκόλως άντιληφθή τις, ότι αί ιστορούμεναι άκροθιγώς, επί μέρους, Έκκλησίαί, είναι ή υπό του Κυρίου και τών Άποστόλων ιδρυθείσα «Μία, Άγία, Καθολική και Άποστολική Έκκλησία», ή Έκκλησία τών Μαρτύρων και τών κατακομβών, ή Έκκλησία τής Άναστάσεως, ή κατ' Άνατολās Όρθόδοξος του Χριστου Έκκλησία.

Άκατηγορήτως, λοιπόν, ύπερηφανεύεται πās

Όρθόδοξος, όταν ανακαλύπτη, πέραν τής βιωματικής και Μυστηριακής έμπειρίας τής πίστεως αυτού και εις τās σελίδας του παρόντος «Τυπικού», τόν θησαυρόν τής Πίστεως αυτού.

Μία ή κεφαλή τής Έκκλησίας, ό Χριστός, ήμεις δέ Σώμα Χριστου και μέλη εκ μέρους, κατὰ τόν ουρανοβάμονα Παύλον. Σύνδεσμος δέ πραγματικής άλληλεγγύης και πολλής άγάπης, όδηγός εις τήν έπίλυσιν άναφυομένων έκάστοτε προβλημάτων - έρωτηματικών πνευματικών και άλλων, ό παρών Τόμος, διαθέτων και τὰ τηλεφωνα άκόμη προς άμεσον έπικοινωνίαν και στηριγμόν τών όμοδόξων άδελφών, αλλά και ποιμαντικήν κατεύθυνσιν τών ξεκιτευομένων, εκ προοιμίου γνωριζόντων, τδ πού θα στραφούν, θα εκκλησιασθούν, θα κοινωνήσουν, πέραν τών όρίων τής πατρίδος αυτών.

Ευχόμεθα ταπεινώς, πολλές εισέτι δεκαετίας να διανύση ή ιστορία του παρόντος Τόμου, πάντοτε προαγομένη, έγγίζουσα τδ τέλειον και διορθούσα τὰ κατά τδ ανθρώπινον παρεισφύσαντα όλίγιστα λάθη, ύποδηλούντα και αυτά τήν ανθρώπινήν άτέλειαν.

Εις τούς φιλοτιμότητα μοχθήσαντας Σεβασμώτατον Πρόεδρον και μέλη τής Υποεπιτροπής έκδόσεων τών «Διπτύχων» και τόν ρέκτην Γραμματέα αυτής, άνυστάκτους μελετητάς τής Κανονικής Τάξεως, τής όμοιομορφίας και του εις ουρανοϋς αναβιβάζοντος τās καρδιάς τών όρθοδόξων λατρευόντων τδ Έσφαγμένον Άρνίον, Μυστηρίου τής κατανύξεως, όπερ Μυστήριον, Άγίῳ Πνεύματι, αναβλύζει, πāσι τοίς προσευχομένοις πιστοίς, τὰ τής χάριτος ρείθρα και τής μετανοίας τὰ γλυκύτατα δάκρυα, «δῶη Κύριος, κατά τήν καρδίαν αυτών».

Η ένιαυσία σύνθεσις και κυκλοφόρησις τοιούτων έργων σηματοδοτοϋν σημαντικήν, άναγκαιοτάτην και υπό πολλών προσδοκωμένην Έκκλησιαστικήν άναγεννητικήν προσφοράν.

Άρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ, Καθηγούμενος
Ίεράς Μονής Άσωμάτων - Πετράκη

Γ.Δ. Παπαδημητρόπουλου, ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΜΑΣ (Συναξαριστής μηνός Ίανουαρίου), έκδόσεις «Άποστολικής Διακονίας», Άθήνα 1994, σελ. 232.

Με τούς Άγίους τής Έκκλησίας μας πολλοί άσχολήθηκαν. Τδ ήρωικό στοιχείο τών Μαρτύρων και τών Όσίων γοητεύει τόν φιλάγιο πιστό και τόν προσελκύει όσο τίποτε άλλο σέ τούτο

τὸν κόσμο, τὸν ὁποῖο ἢ διαφθορὰ καὶ ἢ ἁμαρτία ἔχει τόσο ἀλλοιώσει, ποῦ καταντᾶ —μέρα μὲ τὴ μέρα ποῦ περνάει— ἀγνώριστος! Οἱ Ἅγιοι, ὡστόσο, ποῦ ἔκαναν πράξη τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, μᾶς δείχνουν ποιὸ δρόμο ἀκολούθησαν γιὰ νὰ φτάσουν στὸν Παράδεισο. Κι ἐμεῖς προστρέχουμε νὰ τοὺς γνωρίσουμε καλύτερα, καὶ νὰ τοὺς παρακαλέσουμε νὰ μᾶς συντρέξουν, πρεσβεύοντας στὸ Θεὸ γιὰ μᾶς, δείχνοντάς μας στὸν καθένα τὸ δρόμο ποῦ ταιριάζει, γιὰ νὰ βροῦμε κι ἐμεῖς τὴ σωτηρία, τὸν Παράδεισο.

Σ' αὐτὴ τὴν τόσο ψυχοφελῆ καὶ σοβαρῆ ὑπόθεση ἐργάζεται, μὲ ζηλευτὴ ἀφοσίωση τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ φιλάγιος Λυκειαρχῆς κ. Γ. Δ. Παπαδημητρόπουλος, ποῦ ὡς φιλόλογος καὶ θεολόγος γνωρίζει καὶ τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν τρυφερὴ του ἡλικία, μὰ καὶ τὴν θύραθεν παιδεία, ἢ ὁποῖα τὸν βοηθάει νὰ κατανοεῖ καλύτερα καὶ ν' ἀποδίδει στὴ σύγχρονη γλώσσα τοὺς *Βίους τῶν Ἁγίων μας*. Παράδειγμα ὁ α' τόμος, ποῦ ἐξέδωσε ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, καὶ περιέχει τοὺς Ἁγίους καὶ τίς γιορτὲς τοῦ *Ἰανουαρίου*, ὅπου, μετὰ τὴν κατατοπιστικὴ *Εἰσαγωγή* (σελ. 11-25), δίνει τὰ *Συναξάρια* σὲ ἀπλὴ καὶ καθαρὴ γλώσσα, καθὼς καὶ τ' ἀπαραίτητα πραγματολογικὰ ἢ ἄλλα ἱστορικὰ στοιχεῖα, ποῦ συμβάλλουν στὴν κατανόηση τοῦ ὅλου ἀγιολογικοῦ κλίματος. Εὐχόμεστε τὴν ἐπιτυχῆ κυκλοφορία τῆς σειρᾶς, ἢ ἐκδοσὴ τῆς ὁποίας ὅπως πληροφοροῦμαστε ὀλοκληρώνεται σύντομα μὲ τὴν ἐκτύπωση καὶ τῶν ὑπόλοιπων *Συναξαριστῶν*, ἕως τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, καὶ τὴ συνέχιση στὸ χῶρο τῶν *Νεομαρτύρων*, καὶ τῶν ἄλλων Ἁγίων, ποῦ τὰ *Συναξάρια* τους δὲν ὑπάρχουν στὰ Μηναιᾶ.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἄλεξ. Μ. Σταυροπούλου, ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ, Ἀθήναι 1995, σελ. 300.

Ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας περιοδικῶν καὶ λαμπρὸς συνάδελφος στὴ Θεολογικὴ Σχολῆ τοῦ Πανεπιστημίου μας κ. Ἄλ. Μ. Σταυρόπουλος, ἔχει τὸ σπάνιο χάρισμα ν' ἀγγίζει τὰ ποιμαντικὰ καὶ πνευματικὰ προβλήματα μὲ ποιητικὴ εὐαισθησία. Γι' αὐτό, ἴσως, καὶ οἱ περιγραφῆς καὶ καταγραφῆς τῶν περιπτώσεων, ποῦ μᾶς προβάλλει στὰ βιβλία του, μᾶς κερδίζουν τὸ ἐνδιαφέρον ἀμέσως. Αὐτὸ φαίνεται ιδιαίτερα στὸ τελευταῖο βιβλίο του μὲ

τὸν παραπάνω τίτλο «*Ποιμαντικὴ πολλαπλῶν διαδρομῶν*», τὸ ὁποῖο χωρίζεται σὲ πέντε τμήματα - ἐνότητες:

- α) Ἐγὼ καὶ ἡ μέθοδος
- β) Ἐγὼ, ὁ ἑαυτὸς μου καὶ ὁ ἄλλος
- γ) Ἐγὼ καὶ ὁ ἄλλος
- δ) Ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι
- ε) Ἐγὼ καὶ ὁ κόσμος.

Ἡ κάθε ἐνότητα περιλαμβάνει ἀπὸ 4 ἕως 9 μικρὰ κεφάλαια. Δύο κείμενα συγκροτοῦν ἓνα χαριτωμένο *Ἐπίλογο*, ἐνῶ στὸ *Παράρημα* δημοσιεύονται μερικὰ χαρακτηριστικὰ παράλληλα κείμενα (παλαιότερα καὶ νεότερα), ποῦ μὲ τὸ λογοτεχνικὸ τους ἔνδυμα καὶ τὸ ἐπίκαιρο θέμα, συμβάλλουν στὸ σκοπὸ ποῦ ἐπιδιώκει ὁ σ., δηλ. τὴν πολυδιάστατη ποιμαντικὴ προσέγγιση. Σχέδια καὶ εἰκόνες εἶναι προσανατολισμένα ὅλα στὸν ἴδιο σκοπὸ. Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἔχουν πολλὰ νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἄλ. Μ. Σταυροπούλου.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ, μετάφρ. Παντελεήμονος Κ. Καρανικόλα, Μητροπολίτου Κορίνθου, Κόρινθος 1995, σελ. 250.

Ὁ ἄγνωστος συγγραφέας τοῦ πολὺ γνωστοῦ μας «Γνόφου ἀγνωσίας», τὸν ὁποῖο εἶχε παλαιότερα μεταφράσει καὶ ἐκδόσει ὁ ἅγ. Κορίνθου, ἔγραψε καὶ ἄλλα ἔργα, τὰ ὁποῖα κινοῦνται στὸ ἴδιο φιλοκαλικὸ κλίμα τῆς βιωματικῆς ὀρθοδοξίας. Σήμερα, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου, μᾶς προσφέρει σ' ἓναν εὐπρεπῆ τόμο τῶν ἐκδόσεων «Πνοή» (ἀριθ. 21), καὶ τ' ἄλλα ἔξι ἔργα τοῦ μυστικοῦ αὐτοῦ συγγραφέα, σὲ μιὰ γλαφυρῆ μετάφραση. Στὰ συγγράμματα αὐτά, ὁ ἐκλεκτὸς σ. τοῦ «Γνόφου τῆς ἀγνωσίας» ἐξετάζει τὰ θεολογικὰ καὶ πνευματικὰ θέματα τῆς *θεώσεως*, τῶν ἐσωτερικῶν λογισμῶν καὶ παρορμήσεων, τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων, τῆς προσευχῆς κ.ἄ.

Ὁ Σεβ. ἅγ. Κορίνθου, ἓνας ἀπὸ τοὺς λογιώτερους συγγραφεῖς - Ἐπισκόπους τῆς Ἑλλάδος, μᾶς ἔδωσε πολλὰ ἔργα, πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις. Θέλω νὰ ὑπογραμμίσω ἐδῶ, πῶς, πέρα ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ὠφέλεια τῶν μυστικῶν αὐτῶν ἔργων, ποῦ μᾶς προσφέρει σὲ μετάφραση, μπορούμε νὰ ἰδοῦμε καὶ τὸ πόσο ἐπέδρασαν οἱ Μυστικοὶ Πατέρες τῆς Ἀνατολῆς ἐπάνω στους χριστιανοὺς συγγραφεῖς τῆς Δύσεως, ὅπως ὁ ἅγ.

Κορίνθου τονίζει στα προλεγόμενα, σχόλια ή επιλόγους των σπουδαιών αυτών έργων, πού εκδίδει στη σύγχρονη ελληνική γλώσσα, με τόσο ευεργετικά — όπως δείχνουν οι άπανωτες εκδόσεις τους — αποτελέσματα για τους Έλληνες αναγνώστες.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Στυλ. Σ. Μπαϊρακτάρη, ΟΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓ. ΓΡΑΦΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ἀθήναι 1995, σελ. 32.

Ὁ διευθυντής τοῦ περιοδικοῦ «Χριστιανικὲς πενήτιες», θεολόγος καὶ γνωστὸς συγγραφέας κ. Στυλ. Σ. Μπαϊρακτάρης, ἀσχολεῖται ἰδιαίτερα μὲ τὴν Ἁγία Γραφή, τὶς μεταφράσεις της, τὴ διάδοσή της. Πολλὲς φορὲς, οἱ σελίδες του μικροῦ ἀλλὰ ζωντανοῦ περιοδικοῦ (φυλλαδίου τώρα) εἶναι κατάσπαρτες ἀπὸ εἰδήσεις, πληροφορίες, σχόλια καὶ ἄλλα κείμενα πού μιλοῦν γιὰ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὶς μεταφράσεις της σὲ ὅλες τὶς γλώσσες τοῦ κόσμου. Μὲ τοῦτο τὸ μικρὸ βιβλίο του, μέσα σὲ ἔντεκα μικρὰ κεφάλαια, μᾶς δίνει, μὲ ἀπλὰ λόγια καὶ μὲ σαφήνεια, ὅλη τὴν ἱστορία τῶν μεταφράσεων πού ἔγιναν στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, καθὼς καὶ ὅλες τὶς σχετικὲς πληροφορίες, πού βρίσκονται στὰ εἰδικὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα. Εἶναι μιὰ εὐσύνοπτη μελέτη, πού ὁ σ. της τὴν κυκλοφορεῖ, δυστυχῶς, ἐκτὸς ἐμπορίου, ἀπὸ ἀγάπη βέβαια καὶ ἱεραποστολικὸ ζήλο. (Ὅπως εἶχε κυκλοφορήσει καὶ τὰ ὠραία θρησκευτικὰ του ποιήματα πρὶν λίγο καιρὸ, μὲ τὸ ψευδώνυμο «Ἀπόστολος Γαλήνης»). Στὴ σελ. 25, διαβάζουμε, πὼς τὸ 1827 ἐκδόθηκε, στὴν Κέρκυρα, μετάφραση τῆς Κ.Δ. στὴν Ἀλβανικὴ γλώσσα. «Ἡ ἔκδοση αὐτὴ σημείωσε μεγάλη ἐπιτυχία. Ἀγαπήθηκε πολὺ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀλβανόφωνους Ἕλληνες. Μάλιστα, γιὰ πολλὲς δεκαετίες καὶ μέχρι τὰ τελευταῖα χρόνια, σὲ πολλὲς περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας, ὅπου μιλοῦν τ' ἀρβανίτικα, τὸ βιβλίο αὐτὸ τὸ διάβαζαν μὲ πολλὴ ἀγάπη». Ὁ κ. Μπαϊρακτάρης, ἀθόρυβα καὶ διακριτικά, προσφέρει χρόνια τώρα τὴν πνευματικὴ διακονία του στὸ χῶρο τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ τῆς διαδόσεώς της. Εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γεωργίου Ἰ. Μαντζαρίδη, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ, Ἐκδ. Π. Πουρναρά, ἔκδ. δ', ἀνανεωμένη, Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 554.

Κάθε νέο ἔργο τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Γ. Μαντζαρίδη ἀποτελεῖ μιὰ προσφορὰ ὄχι μονάχα στὴν ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, καί, εἰδικώτερα, στὴ ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία καὶ παλαιότερα νὰ παρουσιάσουμε ἀπὸ τὶς στήλες τῆς «Ἐκκλησίας» συγγράμματα τοῦ κ. Μαντζαρίδη. Ἡ παροῦσα ἔκδοση τῆς Χ.Η. (δ' καὶ ἀνανεωμένη), πολὺ καλαισθητὰ στοιχειοθετημένη καὶ τυπωμένη, ἀποτελεῖ κόσμημα καὶ ἀπόκτημα γιὰ κάθε βιβλιοθήκη ὀρθόδοξου χριστιανοῦ. Μπορεῖ ν' ἀποτελεῖ ἄριστο ἐγχειρίδιο καὶ βοήθημα γιὰ ὄσους σπουδάζουν ἢ διδάσκουν τὸ μάθημα τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ἀλλὰ εἶναι καὶ πολύτιμος πνευματικὸς φίλος καὶ σύντροφος γιὰ κάθε ἀναγνώστη, πού διψᾷ γιὰ μιὰ χριστιανικώτερη καὶ ὑψηλότερη πνευματικὴ ζωὴ, καθὼς ὁ σ. ἐξετάζει καὶ ἐκθέτει ἀναλυτικὰ ὅλα τὰ θέματα τῆς ζωῆς, στὰ βασικὰ μέρη - κεφάλαιά του: Ἄνθρωπος καὶ Θεός, Ἄνθρωπος καὶ Συνάνθρωπος, Προβλήματα καὶ προοπτικὲς τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Οἱ προσθήκες νέων παραγράφων ἢ κεφαλαίων ἀντιμετωπίζουν καὶ τὴ νεώτερη προβληματικὴ στὰ ἐξεταζόμενα θέματα, ἀλλὰ, παραλλήλως, ἀξιοποιοῦν καὶ τὰ βιβλία ἢ πρόσωπα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ - θεολογικοῦ χώρου, πού παρουσιάστηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἡ πλούσια χρῆση τῶν πατερικῶν ἔργων δίνει ἓνα χαρακτηριστὴ βαθειᾶς πνευματικότητος καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἤθους στὸ λόγο καὶ στὴν ὅλη δομὴ τοῦ ἔξοχου αὐτοῦ ἔργου. Ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἀρχαίας μας Ἐκκλησίας καὶ τὸν Ἠσυχασμὸ τοῦ ἰδ' αἰ., ἴσαμε τὶς σελίδες τοῦ π. Σωφρονίου ἢ τοῦ π. Παΐσιου τῶν ἡμερῶν μας, ὁ σ. ἀντλεῖ τὸ αὐθεντικὸ ὕλικὸ γιὰ νὰ χτίσει καὶ νὰ περιγράψει τὴ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ καὶ τὸ ἦθος τοῦ αὐθεντικοῦ ἀνθρώπου - μέλους τῆς Ἐκκλησίας.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἀκολουθία, Παρακλητικὸς Κανὼν καὶ ΚΔ' Οἶκοι, ἦτοι Χαιρετισμοὶ τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης, Θεσσαλονίκη 1980, σελ. 126.

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ὑμνογραφημάτων τοῦ ἐπιβλητικοῦ αὐτοῦ τόμου (μεγάλου, λειτουργικοῦ σχήματος) ἀνήκει στὸν κάλαμον τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος *Γερασίμου Μικραγιαννανίτου*, ἐνῶ συμπληρωματικά, ὡς β' μέρος, συνεκδίδεται καὶ μιὰ παλαιὰ (καὶ ἀνώνυμη) Ἀκολουθία, πού εἶχε τυπωθεῖ στὰ Μύλασα τῆς Καρίας

(Μ. Ἀσίας), τὸ 1906. Ὁ σημερινὸς ἱερατ. Προϊστάμενος τοῦ ἱ. Ναοῦ τῆς ὁσίας Ξένης Θεσσαλονίκης (Χαριλάου), πρωτοπρεσβύτερος π. Δημ. Καταβέλος, ἔκαμε ἄριστα νὰ συνεκδώσει φωτογραφικὰ καὶ τὴν παλιὰ ἐκεῖνη Ἀκολουθία, μὲ τὰ ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτήρος «ἀπλὰ» γράμματα, ἱεροπρεπῆ καὶ εὐανάγνωστα, καθὼς καὶ τοὺς Χαιρετισμοὺς στὴν Ἁγία. Συγκινητικῆ, ἐπίσης, ἡ δημοσίευση τοῦ «Καταλόγου τῶν Συνδρομητῶν», ποὺ εἶναι μιὰ ζωντανὴ πηγὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν ἐνοριῶν μας τῶν χαμένων πατριδῶν.

Χρησιμώτατη ἡ ἔκδοση τῶν κειμένων τοῦ π. Γερασίμου (Ἀκολουθία, Παρακλητικὸς Κανὼν καὶ ΚΔ' Οἴκοι), γιὰ τὶς λειτουργικὲς ἀνάγκες τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ καὶ κάθε ναοῦ, ποὺ θέλει νὰ τιμῆσει μὲ λειτουργία τὴν ὁσία Ξένη (κδ' Ἰανουαρίου). Χρήσιμα, ἐπίσης, καὶ ὅσα ὁ καλὸς π. Δημήτριος ἀναφέρει εἰς τοὺς Προλόγους (α' καὶ β' μερῶν), γιὰ τοὺς συνεργοὺς καὶ βοηθοὺς του στὸ ποιμαντικὸ ἔργο του, καθὼς καὶ γιὰ τοὺς «ἀνοιχτοὺς λογαριασμοὺς» καὶ ἀπολογισμοὺς τῆς ἐνορίας του. Ἄξιός ὁ μισθὸς τοῦ ἱδίου, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν συνεργατῶν του!

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΥ, ΤΡΙΩΔΙΑ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΥ, ἐπιμελεία τοῦ Ἀρχιμ. Δοσιθέου, ἡγουμ. Ἱ. Μ. Παναγίας Τατάρνης, Ἀθήναι 1995, σελ. 128.

Ὁ γνωστότατος καὶ ἀπὸ ἄλλα ἔργα π. Δοσιθέου, ἡγούμενος τῆς ἱστορικῆς Ἱ. Μ. τῆς Παναγίας Τατάρνης, δὲν ἀνεχότανε νὰ βλέπει παραμερισμένα τὰ θαυμαστὰ Τριώδια τοῦ χαρμωστοῦ «Τριωδίου τῶν ρόδων», ἔργα τοῦ μεγάλου ὑμνογράφου Ἰωσήφ, τὰ ὁποῖα εἶχαν δύο φορὲς παλαιότερα (τὸ 1738 καὶ τὸ 1840) ἐκδοθεῖ, ἀλλὰ πλημμελῶς, καὶ ὄχι σ' ἐπίσημη ἐκκλησιαστικὴ ἔκδοση. Ἔτσι, ἔβαλε κόπο καὶ ζῆλο γιὰ νὰ μᾶς δώσει μιὰ ἔκδοσή τους ἀπὸ παλαιὸ χειρόγραφο τῆς Τατάρνης (τοῦ ιζ' αἰ.), χωρὶς ν' ἀγνοεῖ καὶ τὶς ἐντυπες ἐκδόσεις ποὺ προαναφέραμε. Ἡ ἔκδοση δὲν εἶναι κριτικὴ, οὔτε θέλει νὰ δρέψει ἐπιστημονικὲς δάφνες. Εἶναι μιὰ εὐπρεπῆς καὶ κομψῆ λειτουργικῆ ἔκδοση, δίχρωμη, ποὺ (ἔξω ἀπὸ τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔπρεπε, γιὰ τὴν λειτουργικὴ χρῆση, νὰ εἶναι τῆς οἰκογενεῖας τῶν «ἀπλῶν») κάνει πολὺ καλὴ ἐντύπωση στὸν ἀναγνώστη. Κρίνονται ἱκανοποιητικὰ καὶ ἐπαρκῆ τὰ Προλεγόμενα (σελ. 9-22) τοῦ π. Δοσι-

θέου, τὰ ὁποῖα φωτίζουν ὅλες τὶς πλευρὰς καὶ τὰ προβλήματα τῶν ὕμνων καὶ τῆς ἐκδόσεως. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, γράφει ἐκεῖ ὁ π. Δοσιθέος: «Εἰς τὸν παραμερισμὸν τῶν θαυμασιῶν τούτων Τριωδίων συνετέλεσεν ἢ μὴ συμπεριλήψις αὐτῶν εἰς τὰς πρώτας ἐντύπους ἐκδόσεις τοῦ Πεντηκοσταρίου. Τοῦτο συνέβη, ἴσως, διότι ἤδη ἀπὸ τοῦ ιδ' ἢ ιε' αἰ. εἶχεν ἀτονίσει ἡ διάταξις ψαλμωδίας τῶν Τριωδίων τούτων... Οὐσιαστικῶς τὰ Τριώδια τῆς Πεντηκοστῆς τῆ λήθη παρεδόθησαν. Τοῦτο μὴ φέροντες, προβαίνομεν εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν, παρὰ τὰς ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις» σελ. 11). Μακάρι ν' ἀρχίσουν τὰ μοναστήρια μας νὰ ἐπιστρέφουν στὶς εὐλογημένες ἐκεῖνες παραδόσεις, ὅπου ἔψαλλαν αὐτοὺς τοὺς ὕμνους!

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Πρωτοπρ. Ἰγνατίου Ἱ. Παπασπηλιοπούλου, ΜΕΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΩΝ FM (χρονογραφήματα), ἐκδ. «Τῆνος», Ἀθήναι 1994, σελ. 134.

Ὁ γνωστός συνεργάτης τῆς «Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας» καὶ τοῦ πετυχημένου ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς, αἰδεσιμολογιώτατος πρωτοπρεσβύτερος π. Ἰγνάτιος Παπασπηλιόπουλος, ἔχει μιὰ ιδιαίτερη ἀγάπη πρὸς τὴ λογοτεχνία. Ἔχει δεῖξει καὶ κάποιες ἐπιδόσεις πρὸς τὴν ὀρθόδοξη ὑμνογραφία. Μὲ τὸ νέο βιβλίον του δείχνει καὶ τὴν ἐπιτυχὴ του ἀπασχόληση στὸ χρονογράφημα, ποὺ εἶναι ἀρκετὰ δύσκολο εἶδος: πρέπει νὰ ἐξισορροπήσει ὁ συγγραφέας τὰ στοιχεῖα τῆς ἐπικαιρότητας καὶ τοῦ σύντομου διηγήματος, μὲ τρόπο ποὺ ν' ἀγγίζει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη, ἀλλὰ ὄχι μονάχα στιγμιαία. Χωρὶς νὰ πέφτει στὸ διδακτισμὸ, τὸ χρονογράφημα τοῦ π. Ἰγνατίου κερδίζει τὸν ἀναγνώστη του μὲ τὸ νευρῶδες γράψιμο καὶ τὴν πνευματικότητά του. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Χριστιανικῶν Γραμμάτων» τοῦ ἀπένευσε δίκαια τὸ Βραβεῖο Πεζογραφίας τὸ 1993. Τὰ σύντομα τούτα κείμενα τοῦ βιβλίου «Μὲ τὰ φτερά τῶν FM», διαβάζονται πολὺ εὐχάριστα, καὶ οἰκοδομοῦν ἀβίαστα τὴν ψυχὴ τοῦ ἀναγνώστη. Ἐλπίζω κι εὐχομαι οἱ κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικοὶ σταθμοὶ ν' ἀξιοποιήσουν τὰ ὠραία χρονογραφήματα τοῦ π. Ἰγνατίου, γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἀκροατῶν τους.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΓΥΝΑΚΕΙΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΦΑΙΑΣ ΠΕΤΡΑΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΕΔΡΑ, ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ, ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ

Άρθρον 1ον

Ἡ Ἱερὰ Γυναικεία Μονὴ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐν Φαίᾳ Πέτρα Σιδηροκάστρου ἀποτελεῖ Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, ἀνεγνωρισμένη διὰ Προεδρικοῦ Διατάγματος ΦΕΚ 51 τ. Α' 8-3-95 αὐτοτελές, αὐτοδιοίκητον καὶ ἀνεξάρτητον διεπόμενον βάσει τῶν περὶ Μοναχικῶν καθεστώτων ὀριζομένων ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 παρ. 4 Ν. 590/77 καὶ ἐπόμενα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ὑπάγεται δὲ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου.

Άρθρον 2ον

Ἐδρα τῆς Ἱ. Γυναικείας Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι ἡ Φαία Πέτρα Σιδηροκάστρου. Ἀποτελεῖ δὲ αὕτη καὶ συνωδὰ τῇ βουλήσει τοῦ ἴδρυτοῦ αὐτῆς καὶ πνευματικοῦ Πατρὸς Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ.κ. Ἰωάννου, Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον εὐσεβῶν μοναζουσῶν καὶ λειτουργεῖ ὡς Κοινόβιον, ἀπαγορευμένης τῆς μετατροπῆς του εἰς ἰδιόρρυθμον ἀπολύτως.

Άρθρον 3ον

Σκοποὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι:

1) Ἡ ἀνάπτυξις καὶ καλλιέργεια τοῦ Μοναχικοῦ ἰδεώδους.

2) Ἡ ἀσκησις τοῦ Μοναχικοῦ βίου καὶ ἡ τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ δουλεία κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἡ ἀσκησις τῆς φιλανθρωπίας ἐν τῇ κοινῇ τῆς Ἐπαρχίας καὶ γενικῶς.

Άρθρον 4ον

Ἡ πνευματικὴ ἐποπτεῖα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ παρόντος ὀριζόμενα ἐπὶ τῆς Ἱ. Μονῆς ἀσκεῖται οὕτω:

α) Διὰ τῆς παρακολουθήσεως τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τῆς Ἱ. Μονῆς συμφώνως πρὸς τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὸν παρόντα κανονισμόν.

β) Διὰ τῆς παροχῆς ἀδείας πρὸς τέλεσιν τῆς κανονικῆς Μοναχικῆς κουρᾶς ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου προτεινομένων δοκίμων, διαθετουσῶν τὰ πρὸς τοῦτο κανονικὰ καὶ νομικὰ προσόντα.

γ) Διὰ διορισμοῦ καταλλήλου πρὸς τοῦτο καὶ ἀξίου διὰ τὴν πνευματικὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἱ. Μονῆς ἐφημερίου εἰς τὰ τῆς Θ. λατρείας καὶ τῶν ἁγιαστικῶν μέσων.

δ) Δι' ἀσκήσεως πάσης ἄλλης εἰδικώτερον ἐξουσίας διδομένης κατὰ τὸν παρόντα Κανονισμόν.

ε) Διὰ τοῦ μνημοσύνου αὐτοῦ κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὀριζόμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡ ὈΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Άρθρον 1ον

Ἡ Ἱ. Μονὴ συγκροτεῖται ὑπὸ τῆς ἀπαρτιζούσης αὐτὴν Ἱερᾶς Μοναχικῆς Ἀδελφότητος, ἧτις ἀποτελεῖ τὸ κυρίαρχον διοικητικὸν σῶμα αὐτῆς κατὰ τὰ περὶ Μοναχικῶν καθεστώτων ὀριζόμενα ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀσκοῦν τὰ ἐκ τούτων ἀναβλύζοντα καθήκοντα καὶ μοναστικὰς υποχρεώσεις.

Άρθρον 2ον

Ἡ Ἱ. Μονὴ διοικεῖται ὑπὸ Πενταμελοῦς Ἡγουμενοσυμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης, ἐκλεγομένου καὶ διοριζομένου ὡς κατωτέρω ὀρίζεται.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἀπαρτίζεται:

α) Ἐκ τῆς Ἡγουμένης. β) Τῆς Γραμματέως. γ) Τῆς Ταμίου καὶ δ) Ἐκ δύο συμβούλων.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν εἶναι παρόντα τὰ 2/3 τῶν μελῶν αὐτοῦ. Συνεδριάζει ὑποχρεωτικῶς καθ' ἐκάστην 1ην ἐκάστου μηνός, ἐκτάκτως δὲ προσκλήσει τῆς Ἡγουμένης κατὰ τὴν περίστασιν.

Άρθρον 3ον

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἀσκεῖ ἅπασαν τὴν διοικητικὴν καὶ διαχειριστικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ συμφώνως πρὸς τὰ ἐπὶ τούτου ὀριζόμενα ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς

Όρθοδόξου του Χριστού Έκκλησίας, αυτό δίδον πάσαν κατεύθυνσιν εν τῇ Ἱ. Μονῇ καὶ εἰς τὰ Μετόχια, ἢ Παραρτήματα αὐτῆς.

Ἄρθρον 4ον

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἀποφασίζει ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων κατὰ πλειοψηφίαν. Τὴν δὲ Ἡγουμένην ἀποῦσαν ἢ κωλυομένην κατὰ τὴν ἀσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς ἀναπληροῖ ἢ Γραμματεὺς ἢ ἢ καθ' ὑπόδειξιν τῆς Ἡγουμένης καταλληλοτέρα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Μονομερῆς πράξις τῆς Ἡγουμένης ἢ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου εἶναι παντελῶς ἄκυρος.

Ἄρθρον 5ον

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τῆς Ἱ. Μονῆς μετὰ φειδοῦς καὶ εὐσυνειδησίας, ὑπόλογον ὄν διὰ πάσαν εἰς βάρος αὐτῆς ἰδιοτελεῖ πρᾶξιν καὶ κατάχρησιν, ἀνάλογον εὐθύνην.

Πρὸς τοῦτο ἐπιμελεῖα αὐτοῦ συντάσσεται ὁ προϋπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἐπιόντος ἔτους καὶ ὁ ἀπολογισμὸς ὑποβάλλονται δὲ εἰς τὴν ἐγκρισιν τῆς Ἱ. Συνάξεως καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεκρίθησαν καὶ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καταχωρίζονται εἰς εἰδικὸν βιβλίον ἀποφαίνεται ἠτιολογημένως ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν αὐτῷ ποσῶν.

Ἄρθρον 6ον

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον κρατεῖ τὰ κλεῖθρα τοῦ Ταμείου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς ἀδελφότητος, ἀποφασίζον ἅμα ἐπὶ πάντων τῶν ἀφορώντων εἰς αὐτὴν διοικητικῶν καὶ διαχειριστικῶν ζητημάτων, ἤτοι δικαστικῶν ὑποθέσεων, ἀποδοχῆς δωρεῶν εἰς τὴν ἀδελφότητα, προσλήψεως δοκίμων, κουράς Μοναζουσῶν, ἀποστολῶν, διορισμοῦ οἰκονόμων ἐν μετοχίαις, μισθώσεων, ἀγορᾶς, ἐκποιήσεως ἢ ἀνταλλαγῆς κτημάτων, ἀποτίσεως ἢ ἀναδοχῆς χρέους, συνολογήσεως δανείων, ἀνεγέρσεως νέων οἰκοδομῶν ἢ ἐπισκευῆς κτηρίων, ἀποφασίζον μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Ἱ. Συνάξεως καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 7ον

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τηρεῖ ἀκριβὲς Μοναχολόγιον τῶν ἐν τῇ Ἀδελφότητι Μοναζουσῶν, ἐν ᾧ ἐμφαίνεται ἐκάστης Μοναχῆς τὸ κατὰ κόσμον ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, ὁ τόπος καταγωγῆς, ἢ ἡλικία, ὁ χρόνος προσελεύσεως εἰς τὴν Ἀδελφότητα καὶ τῆς κουράς αὐτῆς, ὁ τῆς παιδεύσεως βαθμὸς καὶ πάσα ἄλλη ἀξία λόγου σχετικῆς πρὸς τὴν προσωπικότητα αὐτῆς πληροφορία. Ἴδιον βιβλίον τηρεῖται διὰ τὰς δοκίμους καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος.

Πᾶσα μεταβολὴ Μοναχῆς ἢ δοκίμου ἀναφέρεται εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σιδηροκάστρου.

Ἄρθρον 8ον

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τηρεῖ ἐκτὸς τοῦ Μονα-

χολογίου καὶ τὰ ἐξῆς βιβλία: 1) Κτηματολόγιον, ἐν ᾧ ἀναφέρεται ἅπαντα ἢ κινήτῃ καὶ ἀκίνητος περιουσία τῆς Ἀδελφότητος, 2) Βιβλίον Πρακτικῶν, 3) Βιβλίον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων, 4) Βιβλίον καθολικόν, ἐσόδων καὶ ἐξόδων, 5) Βιβλίον ἀποθήκης, ἐν ᾧ ἀναγράφονται τὰ εἰσοδήματα τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ ἡ κατανάλωσις τούτων.

Ἄρθρον 9ον

Ἄπαντα τὰ ἐγγραφα τῆς Ἱ. Μονῆς ὑπογράφονται ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, φέρουσι δὲ τὴν σφραγίδα τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ἄρθρον 10ον

Ἡ Ἡγουμένη καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐκλέγονται Μοναχαὶ προερχόμενοι ἐκ τῆς Μοναχικῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἱ. Μονῆς, διακρινόμενοι ἐπὶ ἤθει χρηστῷ, σταθερᾷ εὐσεβείᾳ, διαγωγῇ ἀνεπιλήπτῳ, μορφῶσει ἐκκλησιαστικῇ καὶ ἐγκυκλίῳ παιδείᾳ, διοικητικῇ ἰκανότητι, ἄγουσαι ἡλικίαν τουλάχιστον 35 ἐτῶν διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς Ἡγουμένης καὶ 30 ἐτῶν διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ μέλους τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ὑποστᾶσαι Μοναχικὴν Κουρὰν τοῦ Μεγάλου Σχήματος.

Ἐκλογὴ Ἡγουμένης καὶ μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐκ Μοναζουσῶν, προερχομένων ἐξ ἄλλης Ἱ. Μονῆς ὅταν κατέλθῃ τοῦ ἀριθμοῦ 5.

Ἄρθρον 11ον

Ἡ Ἡγουμένη καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐκπίπτουσι τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν μετὰ καταδίκην ἐπὶ διαπράξει σοβαροῦ πειθαρχικοῦ παραπτώματος ἢ κοινου ἐγκλήματος, πάντοτε δὲ μετὰ τελεσίδικον ἀπόφασιν τοῦ ἀρμοδίου ἐν τῇ Ὀρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου.

Ἐπίσης ἢ Ἡγουμένη καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀντικαθίστανται δι' ἐκλογῆς ἀποφασισμένης παρὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ ἐν ἀρνήσει αὐτοῦ ὑπὸ τῶν 2/3 τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἐκλογῆς, μελῶν τῆς Ἀδελφότητος διὰ χρονίαν νόσον ἢ γῆρας, καταλύοντα ἀποδεδειγμένως τὴν ἀσκησιν τῶν καθηκόντων των.

Ἄρθρον 12ον

Διὰ τὴν ἐκλογὴν Ἡγουμένης ἢ μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου συνέρχονται εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἱ. Μονῆς καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, γνωστοποιουμένων εἴκοσι πέντε (25) ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκλογῆς, αἱ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Μοναχικῆς Ἀδελφότητος Μεγαλόσχημοι καὶ Μικρόσχημοι μετὰ συμπλήρωσιν τριετίας ἀπὸ τῆς Κουράς, αἵτινες διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας, ἐνεργουμένης ἐνώπιον τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐκλέγουσι Ἡγουμένην καὶ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Ἐκλεγείσα δι' ἑκάτερον τῶν ἀνωτέρω ἀξιωμάτων λογίζεται ἢ πλειοψηφῆσασα κατ' ἀριθμὸν ψήφων. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἐκ-

λέγεται μεταξύ τῶν ἰσοψηφηθεισῶν μία ἐκ τούτων διὰ κλήρου. Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς, πρὸ πάσης ἐνάρξεως ταύτης, λαμβάνει χώραν ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ μετὰ τὸ πέρασ τῆς Θ. Λειτουργίας ἐφ' ὅσον ἡμέρα ἐκλογῆς εἶναι Κυριακὴ, ἢ ἑτέρα ἑορτῆ.

Ἄμα τῆ ἐκλογῆ καταχωρίζεται τὸ σχετικὸν Πρακτικὸν εἰς τὸν Κώδικα καὶ ὑπογεγραμμένον καὶ κεκυρωμένον γνωστοποιεῖται πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σιδηροκάστρου.

Πάσαι αἱ ἀδελφαὶ αἱ ἔχουσαι δικαίωμα ψήφου καὶ αἱ διακονοῦσαι ἐκτὸς τῆς Ἱ. Μονῆς δέον νὰ εἰδοποιηθῶσι περὶ τῆς ἐκλογῆς εἰκοσι τουλάχιστον ἡμέρας πρὸ ταύτης ἵνα προσέλθωσι, ἐπὶ ποιῆ ἀκυρότητος τῆς ἐκλογῆς, τῆς τοιαύτης γνωστοποιήσεως ἐξακριβουμένης δι' ἐγγράφου ἀποδεικτικῶν.

Ἄρθρον 13ον

Ἐκλογὴ Ἠγουμένης ἢ μέλους τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου δὲν δύναται νὰ ἀναβληθῆ πέραν τοῦ διμήνου ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τῆς μεσοηγουμένης τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἱ. Μονῆς ἀσκεῖ τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν δὲν θέλει γίνεαι ἐκλογὴ Ἠγουμένης ἢ μέλους τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρου διμήνου, ὁ Πνευματικὸς Πατήρ τῆς Ἱ. Μονῆς ἀναπληροῖ τὸ ἐνυπάρχον κενὸν διὰ διορισμοῦ Μοναχῆς κεκτημένης τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα προσόντα πρὸς τοῦτο.

Ἄρθρον 14ον

Ἡ Ἠγουμένη ἔχει, ὡς πνευματικὴ μήτηρ, μόνη ἄνευ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν τῆς Ἀδελφότητος, ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τῆς ψυχικῆς καταστάσεως αὐτῶν, προλαμβάνει πᾶσαν ἐκτροπὴν καὶ καθοδηγεῖ αὐτὰς διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀξιωματικῆς καὶ ὑποδειγματικῆς αὐτῆς ζωῆς εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῶν. Ἡ αὐτὴ δίδει ἐπίσης τὴν κατεύθυνσιν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ καὶ παντὸς ἄλλου ἔργου ἀσκήσεως ἢ ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς Μοναχικῆς Ἀδελφότητος. Συνεργάζεται μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου εἰς τὰ ζητήματα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ περὶ παντὸς ἑτέρου, πᾶσαν δὲ τυχὸν διαφωνίαν τῆς μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἐπιλύει ἀνεκκλήτως ἢ Ἱερὰ Σύναξις, συγκαλουμένη ἐκτάκτως ἀπὸ τῆς Ἠγουμένης ἐντὸς 10 ἡμερῶν, ἀφ' ἧς θέλει διαπιστωθεῖ αὕτη.

Ἄρθρον 15ον

Ἡ Μοναχικὴ Ἀδελφότης οὕσα σῶμα διαρκές, ἀπαρτίζεται τό γε νῦν ἔχον ἐκ τῶν ἤδη ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἀσκουμένων Μοναζουσῶν, ἦτοι Μεγαλοσχημῶν, Ρασσοφόρων, Δοκίμων.

Ἐφεξῆς γράφονται μέλη αὐτῆς ἀποφάσει τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου γυναῖκες ὑποστάσαι τουλάχιστον τριετὴ δοκιμασίαν ὑπὸ τὰ μοναχικὰ καθεστῶ-

τα ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ πρὸς τοῦτο ἀναδειχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἱκαναὶ καὶ μετὰ τέλεσιν Μοναχικῆς Κουράς.

Δόκιμοι Μοναχαὶ ἐγγράφονται γυναῖκες, ἀποφάσει τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καὶ κανονικῆ ἐγκρίσει τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Χρόνος δοκιμασίας ὀρίζεται τουλάχιστον τριετῆς. Ἔτος δὲ διὰ τὴν πρόσκτησιν τῆς Μοναχικῆς ἰδιότητος, ἦτοι Κουράς Ρασσοφόρου, τὸ 23ον τῆς ἡλικίας συμπληρωμένον. Τῆς Κουράς δὲ τῆς Μεγαλοσχήμου τὸ 30ον ἔτος τῆς ἡλικίας μετὰ ἐννέα ἔτη ἀπὸ τῆς εἰσόδου αὐτῆς εἰς τὴν Ἀδελφότητα καὶ εὐδοκίμου παραμονῆς ἐν αὐτῇ.

Ἄρθρον 16ον

Ἄπασαι αἱ Μοναχαὶ καὶ αἱ Δόκιμοι ὀφείλωσι τυφλῆν ὑπακοὴν εἰς τὴν Ἠγουμένην, ὑπόχρεοι οὖσαι εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν αὐτῆς συμφώνως πρὸς τὰς ἐπαγγελίας τῶν Μοναχικῶν καθεστῶτων, ὑποκείμεναι ἄλλως εἰς τὰς ἐκ τούτων ἀναβλυζούσας πειθαρχικὰς καὶ κανονικὰς κυρώσεις.

Ἄρθρον 17ον

Τὰ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ καὶ τὰ ἐν τοῖς παραρτήμασι τῆς Ἀδελφότητος διακονήματα κατανέμονται εἰς τὰς ἀδελφὰς ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος ἐκάστης ἐξ αὐτῶν, ἀποφάσει τῆς Ἠγουμένης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ

Ἄρθρον 18ον

Ἡ Ἱερὰ Σύναξις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς μέλη:

- α) Τὴν Ἠγουμένην.
- β) Τὰς δύο συμβούλους
- γ) Τὴν Γραμματέα.
- δ) Τὴν Ταμίαν.

ε) Πάσας τὰς ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἀσκουμένας Μεγαλοσχήμους καὶ Ρασσοφόρους Ἀδελφὰς.

στ) Τὰς Μοναχὰς προϊσταμένας τῶν Ἰδρυμάτων ἢ Μετοχιῶν. Προεδρεύει τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως ἡ ἐκάστοτε Ἠγουμένη. Ἡ Ἱερὰ Σύναξις θὰ συνέρχεται διὰ τὴν ρύθμισιν οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ διὰ τὴν λύσιν πάσης σπουδαίας ὑποθέσεως, ὡς ἐκτίθενται λεπτομερῶς ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ Κανονισμῷ τῆς Ἀδελφότητος, οὗ συνοπτικὸς τυγχάνει ὁ παρών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἡ ΜΟΝΑΣΤΙΚΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ

Ἄρθρον 1ον

Πρὸς διατήρησιν τῆς μοναχικῆς πειθαρχίας ἐν τῇ Ἀδελφότητι συμφώνως πρὸς τὰ ἐκपालα ὀρισμένα ὑπὸ τῶν Μοναχικῶν καθεστῶτων, ἀσκεῖται ὁ δέον πειθαρχικὸς ἐλεγχος ἐπὶ πάσης παρεκτρεπομένης Μοναχῆς καὶ ἐπιβάλλονται αἱ ἐκ τῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων προβλεπόμεναι κυρώσεις κατὰ ταύτης, ὡς ἀναφέρονται ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ Κανονισμῷ.

Εἰδικώτερον ἢ Ἠγουμένη ἔχει τὴν ἐξουσίαν

πρός ἐπιβολὴν τῶν κάτωθι ποινῶν, ἤτοι:

- α) Νουθεσίας καὶ παρατηρήσεως.
- β) Κατ' ἴδιαν ἐπιπλήξεως.
- γ) Ἐνάτης τῆς Ἡγουμένης πρὸς διόρθωσιν τῶν Ἀδελφῶν.
- δ) Περιορισμοῦ μετὰ ἢ ἄνευ γονυκλισίων, ἕως πενήντα ἐν τῷ ἰδίῳ κελλίῳ.
- ε) Γονυκλισίων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἱ. Μονῆς ἕως ἑκατόν.
- στ) Ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ διακονήματος.
- ζ) Ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱ. Συνάξεως προσωρινῶς.
- η) Ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῆς Τραπέζης.
- θ) Ξηροφαγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 1ον

Ἡ Ἱ. Μονὴ ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον πάσης ἐν τῇ χώρᾳ Δημοσίας Ἀρχῆς (Ἐκκλησιαστικῆς, Διοικητικῆς, Δικαστικῆς) καὶ παντὸς τρίτου διὰ τῆς Ἡγουμένης αὐτῆς ἐνεργούσης ἐξ ὀνόματος αὐτῆς. Κατὰ τὴν περίστασιν δύνатаι νὰ ἐξουσιοδοτεῖται πρὸς τοῦτο καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἕτερον Μέλος τούτου.

Ἄρθρον 2ον

Ἡ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Μοναστικὴ ἀσκησις ὡς καὶ ἡ τῶν Μετοχιῶν τοιαύτη τελεῖται συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν καὶ Θεοφόρων Ἀγίων Πατέρων θεοπισμένον Κοινοβιακὸν Σύστημα ὡς διαλαμβάνεται ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς Ἀδελφότητος. Ὡς ἐκ τούτου καίτοι ἡ Ἀδελφότης τυγχάνει Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, αἱ περὶ τῆς Μοναχικῆς ἐπαγγελίας διατάξεις (ὁμολογία τῆς Παρθενίας, ὁμολογία τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς ἀκτημοσύνης) κρατοῦσαι ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ἀπαρεγκλίτως.

Ὅθεν αἱ μοναχαὶ στεροῦνται ἰδίας περιουσίας. Ὅτι περιέλθει αὐταῖς καὶ ὀποθενδήποτε, ἀνήκει εἰς τὴν Μοναχικὴν Ἀδελφότητα, ἣτις καὶ τυγχάνει ἡ κληρονόμος παντὸς ἀποβίωσαντος μέλους. Τὰ μέλη στεροῦνται τοῦ δικαιώματος συντάξεως διαθήκης, συντάξεως πράξεως χαριστικῆς καὶ οἰασδήποτε ἀπαλλοτριωτικοῦ περιεχομένου τοιαύτης. Πᾶσα τοιαύτη τυχόν συνιστωμένη πράξις θεωρεῖται ἄκυρος κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας.

Ἄρθρον 3ον

Ἡ ἀποχώρησις ἐκ τῆς ἀδελφότητος ἢ ἡ μετάβασις εἰς ἄλλην Ἱ. Μονὴν ἀπαγορεύεται. Μοναχὴ αὐθαίρετως ἀποχωροῦσα ἐκ τῆς ἀδελφότητος ὑφίσταται κανονικὴν ποινικὴν δίωξιν ἀσκουμένην ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὸν νόμον. Εἰς ὅλως ἔκτακτον περίπτωσιν δύνатаι νὰ ἐπιτραπῆ εἰς Μοναχὴν ἢ μετὰ πεμψις εἰς ἕτεραν μόνον καὶ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνάξεως καὶ συμφώνῳ γνώμῃ τοῦ Σεβα-

σμιωτάτου Μητροπολίτου τῆς πρὸς ἣν αἰτεῖται ἡ μετὰ πεμψις Ἱ. Μονῆς.

Ἄρθρον 4ον

Ἡ Μοναχικὴ Ἀδελφότης καὶ ἡ Ἱ. Σύναξις συνεδριάζουν ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ ἀποφασίζουν ἐγκύρως ἐφ' ὅσον παρίστανται ἐν αὐταῖς τὰς 2/3 τῶν ἔχουσῶν δικαίωμα ψήφου ἐξ αὐτῶν. Πάντως ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς ἄνω Συνεδρίας τυγχάνει ὑποχρεωτικὴ εἰς ἅπαντα τὰ μέλη αὐτῶν, τῆς ἀδικαιολογήτου ἀπουσίας κολαζομένης ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Ἀπουσία μὴ ὀφειλομένη εἰς νόσον ἢ λόγον ὑπηρεσίας, τυγχάνει ἀδικαιολόγητος καὶ τιμωρεῖται, ὡς πράξις ἀπειθείας κατὰ τὰ ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ Κανονισμῷ ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 5ον

Ἡ Μοναχικὴ Ἀδελφότης φέρει ἰδίαν σφραγίδα κυκλικὴν ἔχουσαν ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἄρθρον 6ον

Ἡ ἐπίσκεψις προσκυνητῶν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἐπιτρέπεται εἰς ὥρας ὀριζομένης ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης μετὰ τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Παραμονὴ δὲ ἐν αὐτῇ κατὰ τὴν νύκτα ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ξενώνα μόνον ἀδείᾳ τῆς Ἡγουμένης.

Προσκυνητῆς ἀνευλαβῆς, ὑπ' εὐθύνην τῆς θυρωροῦ καὶ τῆς ξενοδόχου, ἀποπέμπεται ἐκ τῆς Μονῆς παραχρῆμα, ἐν ἀνάγκῃ τῇ συνδρομῇ τῆς Ἀστυνομίας.

Ἄρθρον 7ον

Πόροι τῆς Ἱ. Μονῆς ὀρίζονται οἱ ἀκόλουθοι:

1) Αἱ πρόσοδοι ἐκ τῆς ἤδη ὑφισταμένης περιουσίας αὐτῆς.

2) Αἱ εἰς χρῆμα, εἶδος ἢ κτήματα εἰσφοραὶ τῶν μελῶν, ὡς καὶ αἱ ἐκ τούτων πρόσοδοι.

3) Τὰ ὑπὸ νομικῶν ἢ φυσικῶν προσώπων δωρούμενα εἰς τὸ ἴδρυμα χρηματικὰ ποσά, εἶδη, ἀκίνητα ἢ κινητὰ καὶ οἰασδήποτε φύσεως ἢ μορφῆς παροχαὶ καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν πρόσοδοι.

4) Τὰ ἐκ κληρονομίας, κληροδοσίας, ἢ καὶ λόγῳ καθολικοῦ καταπιστεύματος φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων προερχόμενα χρηματικὰ ποσά καὶ ἐν γένει κινητὰ ἢ ἀκίνητα καὶ αἱ πρόσοδοι αὐτῶν.

5) Τὰ προσκτώμενα ἐκ συστατικῶν ἐργασιῶν ἢ ἐργοχειρῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 8ον

Ἡ Ἱ. Μονὴ θεωρεῖται ὑφισταμένη ἐν ἐνεργείᾳ καὶ λειτουργεῖ ἐὰν καὶ ἐν μόνον μέλος αὐτῆς ἐπιζεῖ. Καὶ τούτου ἐκλιπόντος δὲν δύνатаι ὀποσδήποτε νὰ θεωρηθῇ ἡ Ἱ. Μονὴ διαλυθεῖσα ὀριστικῶς πρὸ τῆς παρελεύσεως διετίας ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας θεωρεῖται αὐτὴ τελούσα ἐν διακοπαῖς. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἡ

περιουσία και αί πρόσοδοι τής 'Ι. Μονής έπιτηρούνται υπό κληρικού φέροντος βαθμόν Πρεσβυτέρου και ιδιότητα Μοναχού (ιερομονάχου) όν διορίζει ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου επί τώ σκοπώ τούτψ.

Ό έν λόγψ κληρικός, καλούμενος έπιτηρητής, έπιμελείται τής διαφυλάξεως τής περιουσίας τής 'Ι. Μονής και τών προσόδων και κατατίθην αιτάς έν τώ καταστήματι τής 'Εθνικής Τραπεζής Σιδηροκάστρου. Διά τήν άποτίμησιν τών προσόδων εις χρήμα λαμβάνει πάντοτε όδηγίας παρὰ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου. Πάσα κατά τὰ άνωτέρω κατάθεσις γίνεται έπ' όνόματι τής 'Ι. Μονής.

Έντός τής άνωτέρου διετίας μεριμνά ό Σεβασμιώτατος διά τήν επάνδρωσιν τής 'Ι. Μονής και τών Μετοχίων τής 'Αδελφότητος.

Εις τήν περίπτωσιν διαλύσεως τής έδρας Σιδηροκάστρου και έπιζήσεως ένός τών Μετοχίων τής 'Αδελφότητος ή περιουσία αιτής θα περιέρχεται εις τό έπιζόν Μετόχιον. Έν διαλύσει δέ και τούτου ή 'Ι. Μονή θεωρείται αυτοδικαίως διαλυθείσα.

Άρθρον 9ον

Ό παρών κανονισμός έν γενικαίς γραμμαίς ώς και τὰ κατά τήν έσωτερικήν λειτουργίαν τής 'Αδελφότητος ρυθιμίζων τοιοϋτος, άποτελών τόν άπαρασάλευτον οργανισμόν οργανώσεως, τρόπου λειτουργίας και διοικήσεως τής 'Αδελφότητος δέν δύναται να μεταβληθῆ ή τροποποιηθῆ παρ' ουδενός προσώπου ή Αρχής ειμή μόνον υπό τής Μοναχικής 'Αδελφότητος άποφασιζούσης διά πλειοψηφίας τών 4/5 αιτής. Ό σκοπός και ό προορισμός τής Μονής πάντως δέν δύναται να μεταβληθῆ ή τροποποιηθῆ όπωσδήποτε ώς και πάσα τούτου διάταξις δι' έτέρας άντικειμένης εις τό πνεϋμα και γράμμα του περι Μοναχικών καθεστώτων όρίζοντος Κανονικού νομοθέτου τής 'Ανατολικής 'Ορθοδόξου του Χριστου 'Εκκλησίας.

Άρθρον 10ον

Η πιστή και άκριβής διαφύλαξις του παρόντος ανατίθεται εις τὰ μέλη τής Μοναχικής 'Αδελφότητος και τήν Διοίκησιν αιτής, εύλογία και κανονική συγκαταθέσει του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου.

Έν τῆ 'Ι. Μονῆ 'Αγίου 'Ιωάννου του Χρυσσοστόμου Φαιάς Πέτρας Σιδηροκάστρου τῆ 8.10.95

Η ΗΓΟΥΜΕΝΗ

Έπίχαρις Μοναχή

ΤΟ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
Παπαπαρασκευά 'Ιωάννα, Μοναχή
Χριστοφορίδου Ζωή, Μοναχή

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ό Σιδηροκάστρου ΙΩΑΝΝΗΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έρα Μητρόπολις Ζιχνών και Νευροκοπίου

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του υπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής 'Ιεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του ι. ναου

'Αγίου Νικολάου Περιθωρίου

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Ν. Ζίχνη τῆ 9η 'Ιανουαρίου 1996

† Ό Ζιχνών και Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Έρα Μητρόπολις Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου

ΚΛΗΣΙΣ

Πρός τόν 'Αρχιμανδρίτην Πλωτίνον 'Αγριτέλλη (κατά κόσμον Παναγιώτην του Έμμανουήλ) Κληρικόν τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου (και νύν άγνώστου διαμονής).

Καλούμεν σε, όπως έμφανισθῆς ένώπιον του 'Επισκοπικού Δικαστηρίου τής 'Ιεράς Μητροπόλεως Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου, έν τοίς Γραφείοις αιτής, όδός Ύμηττου 47-51 Καισαριανή, δύναμει του άρθρου 110 του Ν. 5383/1932, τήν 17ην 'Απριλίου 1996 ήμέραν Τετάρτην και ώραν 11ην π.μ., προκειμένου να δικασθῆς επί τών άποδομένων σοι κατηγοριών.

Προσεπιδηλούμέν σοι, ότι έν περιπτώσει μη έμφανίσεώς σου, θέλει ένεργηθῶσι κατά σου τὰ υπό τών άρθρων 62 και 112 του Ν. 5383/1932 όριζόμενα, ως ταϋτα ισχύουσι κατά τὰ σαφώς υπό του άρθρου 44 παράγρ. 1 του Ν. 590/1977 διατασσόμενα.

Έν Καισαριανῆ τῆ 9η 'Ιανουαρίου 1996

† Ό Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Έρα Μητρόπολις 'Ηλείας

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του υπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής 'Ιεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων τών 'Ιερών Ναών

α) Έφημερίων: 1) 'Αγίου Βασιλείου Μουριάς, 2) 'Αγίου Διονυσίου Πετρουλών, 3) 'Αγίου Φωκά Καλαθά, 4) 'Αγίου Τρύφωνος Μελίσσης, 5) 'Αγίου Γεωργίου 'Ανδραβίδας και 6) Παμμ. Ταξιαρχών Θαναουλεικών

β) Διακόνων: 1) Εύαγγελισμού 'Αμαλιάδος και 2) 'Αγίου 'Αθανασίου 'Αμαλιάδος

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Πύργω τή 17η Ίανουαρίου 1996

† Ο Ήλειος ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκης και Σταγών

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τήν κενήν όργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Άγίου Άθανασίου Κηπακίου

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Τρικάλαις τή 18η Ίανουαρίου 1996

† Ο Τρίκης και Σταγών ΑΛΕΞΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τήν κενήν όργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης Άλίμου

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Ν. Σμύρνη τή 24η Ίανουαρίου 1996

† Ο Ν. Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ίερά Μητρόπολις Ίταλίας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ή Ίερά Μητρόπολις προκειμένου νά προβή εις πλήρωσιν τριών ένοριακών έφημεριακών θέσεων εις τρεις ιταλικάς μεγαλοπόλεις καλεϊ τούς ένδιαφερομένους Θεολόγους κληρικούς (ή υποψηφίους κληρικούς) όπως υποβάλουν έγγραφον αίτησιν εις τήν Ί. Μητρόπολιν, συναποστέλλοντες και τὸ βιογραφικόν των σημείωμα και ὅ,τι άλλο σχετικόν έγγραφον εις τήν άκόλουθον διεύθυνσιν:

Arcidiocesi Greco-Ortodossa

Castello 3422

30122 Venezia, Italia.

Έν Βενετία

και έν τή Ίερά Μητροπόλει τή 15η Ίανουαρίου 1996.

† Ο Ίταλίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Άθηνών και πάσης Έλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ο Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ο Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ο Άργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Όμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Άρχων Διδάσκαλος του Εὐαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.
Τακτικόν Μέλος τής «Εὐρωπαϊκῆς Άκαδημίας
τών Έπιστημών και τών Τεχνών»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Προϊποθέσεις τής δικαίας κρίσεως (Λόγος στά πλαίσια έορτασμού τών Δικαστών).

Ί. Μητρόπολις Κορίνθου (Βράβευσις Σεβ. κ. Παντελεήμονος από τήν Άκαδημίαν Άθηνών).

Χρυσούν ίωβηλαϊόν εκκλησ. διακονίας του Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου (1945-1995).

Μητρ. Ναυπάκτου Ίεροθέου, Οί δοκιμασίες στη ζωή του Μ. Βασιλείου.

Έπισκ. Άχελώου Εὐθυμίου, Ή ένθρόνισις του Μητροπολίτου Καμπάλας και πάσης Οὐγκάντας κ. Θεοδώρου Nankyama.

Χρίστου Θ. Κριζάνη, Τιμόθεος ὁ Άπόστολος.

Σωτηρίου Βαρναλίδη, Οίκουμηνικό Πατριαρχείο: Μαρτυρία - Εὐθύνες - Πρωτοβουλίες.

Δημητρίου Β. Γόνη, Μερική άρση του σχίσματος στη Βουλγαρία.

Άρχιμ. Βασιλείου Δρόσου, Ή θρονική Έορτή τής Άγίας του Χριστου Μεγάλης Έκκλησίας.

Άρχιμ. Χρυσ. Σαββάτου, Ή παρουσία τής Όρθ. Έκκλησίας στην Ένωμένη Εὐρώπη. Προβλήματα και προοπτικές.

Ίωάννου Δ. Δροῦλια, Ο Ήλιος τής Δικαιοσύνης και τὸ «Άσμα καινόν».

Παναγ. Άρ. Υφαντή, Ο πνευματικός κόσμος στο έργο Γρηγορίου του Θεολόγου.

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Πράξεις συστάσεως Έκκλησ. Ίδρυμάτων.

Παράρτημα.